

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ
2014-2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

A ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ

- Τομέα Επιστημών της Αγωγής
- Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας
- Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών
- Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής
- Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος

B ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- Τομέα Επιστημών της Αγωγής
- Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας
- Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών
- Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής
- Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος

Γ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- Τομέα Επιστημών της Αγωγής
- Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας
- Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών
- Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής
- Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος

II ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

I. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τα υποχρεωτικά μαθήματα κατανέμονται στους Τομείς του Τμήματος ως εξής:

A. Τομέας Επιστημών Αγωγής: 11 μαθήματα (7 υποχρεωτικά και 4 κυμαινόμενα)

B. Τομέας Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας: 9 μαθήματα (5 υποχρεωτικά και 4 κυμαινόμενα)

Σημείωση: Από τα κυμαινόμενα μαθήματα των τομέων A και B οι φοιτητές επιλέγουν συνολικά 4 μαθήματα.

Γ. Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών: 10 μαθήματα (9 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο)

Δ. Τομέας Μαθηματικών και Πληροφορικής: 6 μαθήματα (5 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο).

E. Τομέας Φυσικών Επιστημών Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος: 5 μαθήματα (4 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο).

Τα 12 μαθήματα επιλογής είναι ανεξάρτητα από τους Τομείς.

Οι φοιτητές στο τέλος του Η' εξαμήνου υποχρεούνται να κάνουν διδασκαλίες για μία εβδομάδα σε σχολεία.

Οι φοιτητές, για να πάρουν πτυχίο, πρέπει να έχουν συμπληρώσει 188 διδακτικές μονάδες (δ.μ.), οι οποίες προέρχονται από τους Τομείς ως εξής:

- Από τον Τομέα Επιστημών της Αγωγής: 28 δ.μ.
- Από τον Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας: 20 δ.μ.

Από τα κοινά κυμαινόμενα των δύο αυτών Τομέων: 16 δ.μ.

- Από τον Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών: 40 δ.μ. (36 από τα υποχρεωτικά και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα).
- Από τον Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής: 24 δ.μ. (20 από τα υποχρεωτικά μαθήματα και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα)
- Από τον Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος: 20 δ.μ. (16 από τα υποχρεωτικά και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα).
- Από την εβδομαδιαία διδασκαλία στα σχολεία οι φοιτητές παίρνουν 4 δ.μ.
- Από τα 12 επιλεγόμενα μαθήματα 36 δ.μ. (καθένα από τα μαθήματα επιλογής παίρνει 3 δ.μ.)

Όσοι φοιτητές έχουν εξετασθεί επιτυχώς σε μαθήματα που διαφοροποιήθηκαν στον τίτλο τους ή και έχουν ενταχθεί σε άλλη κατηγορία (π.χ. από επιλογής σε κυμαινόμενα) κατοχυρώνουν το μάθημα στην κατηγορία που αυτό ανήκε και με τον τίτλο που αυτό είχε.

Πρακτική Άσκηση Φοιτητών

Οι δύο πρώτες φάσεις της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών στα Δημοτικά Σχολεία συνδέονται με τα μαθήματα «Γενικές Αρχές και Στρατηγικές Διδασκαλίας και Πρακτική Άσκηση Ι» και «Διαχείριση της Σχολικής Τάξης και Πρακτική Άσκηση ΙΙ». Σκοπός της Πρακτικής Άσκησης είναι να φέρει σε άμεση επαφή τους φοιτητές με τη διδακτική πράξη ως προς την ανάλυση διδακτικών σχημάτων και προσεγγίσεων και ως προς την εφαρμογή τους. Η Πρακτική Άσκηση των φάσεων αυτών πραγματοποιείται κάθε Πέμπτη 8 π.μ. - 2 μ.μ., κατά το Ε΄ και ΣΤ΄ εξάμηνο φοίτησης, σε καθορισμένα Δημοτικά Σχολεία. Περιλαμβάνει:

- α) συστηματικές παρακολουθήσεις διδασκαλιών
- β) δοκιμαστικές διδασκαλίες και
- γ) συζήτηση επί των παρακολουθήσεων και των διδασκαλιών με ευθύνη έμπειρων εκπαιδευτικών.

Παράλληλα με τη γενική θεώρηση και εφαρμογή της διδασκαλίας, οι φοιτητές εκπονούν, ατομικά ή ανά ζεύγη ή σε ολιγομελείς ομάδες, ερευνητική μελέτη σε θέμα της διδακτικής πράξης, που διακρίνεται σε θεωρητικό μέρος (Ε΄ εξάμηνο) και ερευνητικό μέρος (ΣΤ΄ εξάμηνο).

Η τρίτη φάση της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών πραγματοποιείται κατά το Ζ΄ και Η΄ εξάμηνο, με ευθύνη των καθηγητών των ειδικών γνωστικών αντικειμένων. Οι δύο πρώτες φάσεις Πρακτικής Άσκησης αποτελούν προαπαιτούμενο για την τρίτη και την τέταρτη.

Η τέταρτη φάση συνίσταται σε αυτοδύναμη εβδομαδιαία διδασκαλία των φοιτητών στα Δημοτικά Σχολεία και διεξάγεται στο τέλος του Η΄ εξαμήνου, με ευθύνη της Συντονιστικής Επιτροπής Πρακτικών Ασκήσεων του Τμήματος.

A. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 11
Διδακτικές Μονάδες: 44

Υποχρεωτικά: 7, δ.μ. 28

1. Θεωρίες της Αγωγής
2. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική
3. Κοινωνική Παιδαγωγική: Θεωρία και Πράξη
4. Συγκριτική Παιδαγωγική
5. Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια
6. Γενικές Αρχές και Στρατηγικές Διδασκαλίας & Πρακτική άσκηση I
7. Διαχείριση της Σχολικής Τάξης & Πρακτική άσκηση II

Κυμαινόμενα (επιλέγονται 4), δ.μ. 16*

(κοινά με τα κυμαινόμενα του Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας)

1. Φιλοσοφία της Παιδείας
2. Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης
3. Ιστορία Νεοελληνικής Εκπαίδευσης
4. Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης
5. Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας
6. Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης
7. Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία
8. Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων
9. Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού
10. Νοητική υστέρηση
11. Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας
12. Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση
13. Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία

***Σημείωση: Από τα παραπάνω 13 κυμαινόμενα μαθήματα, κοινά με του Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, οι φοιτητές επιλέγουν συνολικά 4.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Θεωρίες της Αγωγής

Το μάθημα θα έχει ερευνητική κατεύθυνση, έχοντας ως αφετηρία τα σύγχρονα προβλήματα και θέματα και αναζητώντας λύσεις και προτάσεις που διατυπώθηκαν κατά καιρούς. Δεν πρόκειται δηλαδή απλώς για μιαν απαρίθμηση και περιγραφή των θεωριών της αγωγής που διατυπώθηκαν μέχρι τώρα αλλά προσπάθεια για αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων μέσω τόσο των θεωριών αυτών όσο και της αξιοποίησης ερευνητικών δεδομένων.

Θα αναλαμβάνονται από τους φοιτητές εισηγήσεις-εργασίες με τη μορφή ερευνών μικρού εύρους, ενώ θα εφαρμόζονται ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές για την προσέγγιση των θεμάτων του μαθήματος.

1. Σταθμοί στην Ιστορία των Θεωριών της Αγωγής: η συμβολή παιδαγωγικών ιδεών και προτάσεων που διατυπώθηκαν κατά καιρούς στην επίλυση σύγχρονων προβλημάτων.
2. Θεωρίες της Αγωγής και μοντέλα διδασκαλίας: επιδράσεις των θεωριών της αγωγής στον προσδιορισμό των σκοπών της εκπαίδευσης.
3. Μύθοι και στερεότυπα σχετικά με τον ρόλο και την αποστολή του εκπαιδευτικού και του σχολείου: σύγχρονοι προβληματισμοί και λανθασμένες επιλογές.
4. Η διαμόρφωση θεωριών της αγωγής μέσω του επιστημονικού έργου και της καθημερινής δράσης ‘μεγάλων παιδαγωγών’ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
5. Πλατωνική Φιλοσοφία και Ηθικά Διλήμματα.
6. Σοφιστική και Μετανεωτερικότητα: από το ‘πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος’ στην αμφισβήτηση.
7. Έρως και Διαλεκτική στους πλατωνικούς διαλόγους.
8. «Το διδακτόν της αρετής»: από τον Πλάτωνα στη σύγχρονη παιδαγωγική σκέψη.
9. Από τη γραφή στον υπολογιστή: οι πλατωνικές απόψεις στον «Φαίδρο» και η σύγχρονη πραγματικότητα των ΤΠΕ
10. Homo educandus- Homo est omnia et nihil: ο άνθρωπος από το τίποτα στην τελείωση;- η παιδαγωγική παράδοση και ο Comenius.
11. Το πρόβλημα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: η Δια Βίου Μάθηση ως επιτακτική ανάγκη: omnes omnia omnino.
12. Η πολυπολιτισμική και διαπολιτισμική διάσταση στην παιδαγωγική και στην Εκπαίδευση.

13. Κληρονομικότητα και περιβάλλον: Πλάτων versus Rousseau;
14. Φύση, Κοινωνία και Αγωγή: οι απόψεις του Rousseau και η σύγχρονη παιδαγωγική σκέψη.
15. Η δύναμη της «φύσης» και η «καλά ρυθμισμένη ελευθερία».
16. Ελεύθερη βούληση και κοινωνικό συμβόλαιο.
17. Οι φυσιοκράτες οικτίζουν ή απολογούνται σήμερα;
18. Το Ολοήμερο Σχολείο και το Νέο Σχολείο: φιλοσοφία και αποστολή- προβλήματα και προτάσεις.
19. Το σχολείο του μέλλοντος: προβλέψεις και προοπτική.

2. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική

1. Ιστορική ανασκόπηση και επιστημονική θεμελίωση, Ορολογία και αντικείμενο της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
2. Θεωρίες και κατευθύνσεις της Παιδαγωγικής Επιστήμης: Ερμηνευτική-Νοησιαρχική – Εμπειρική – Κριτική Παιδαγωγική.
3. Επιστημολογική αφετηρία της παιδαγωγικής σκέψης.
4. Παιδεία – Αγωγή – Εκπαίδευση.
5. Μέθοδοι έρευνας της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
6. Το έργο, ο ρόλος και η προσωπικότητα του εκπαιδευτικού.
7. Η εκπαίδευση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
8. Η σχέση εκπαιδευτικού – μαθητή στο σύγχρονο σχολείο.
9. Διδασκαλία: Φυσική και σχολική διδασκαλία – Σκοπός και στόχοι διδασκαλίας – Αποτελεσματική διδασκαλία.
10. Μάθηση: Φυσική και σχολική μάθηση – Θεωρίες μάθησης – Μαθησιακές δυσκολίες.
11. Κοινωνικοποίηση.
12. Ελευθερία και πειθαρχία.
13. Παρώθηση και κίνητρα μάθησης: Τρόποι καλλιέργειας εξωτερικής και εσωτερικής παρώθησης στους μαθητές.
14. Αμοιβές-ποινές, άμιλλα-συνεργασία, σχολική επιτυχία-αποτυχία, έπαινος-αποδοκιμασία, αγωνία-άγχος, επίπεδο φιλοδοξίας, ενδιαφέροντα, ενθάρρυνση μαθητή.
15. Ελεύθερος χρόνος και αγωγή.
16. Η προβληματική των σκοπών της αγωγής και οι ρόλοι του δασκάλου και του σχολείου από την οπτική των διαφορετικών κατευθύνσεων της Παιδαγωγικής.
17. Παράγοντες της αγωγής: Οικογένεια, Σχολείο, κοινωνικό περιβάλλον, Πολιτεία, Εκκλησία.
18. Σχολική ζωή και ο ρόλος του σύγχρονου σχολείου στην ανάπτυξη, στη γνώση, στην παιδεία και στο κοινωνικό γίνεσθαι.
19. Σχέση των θεωριών και των κατευθύνσεων της Παιδαγωγικής με την εκπαιδευτική πράξη και με τους ρόλους και τύπους δασκάλων.
20. Παιδαγωγική και σύγχρονα προβλήματα: Οικολογική-

- περιβαλλοντική κρίση, ρατσισμός, ναρκωτικά.
21. Διά βίου Παιδεία.
 22. Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και αγωγή.
 23. Οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας: Η εικόνα ως μέσον διδασκαλίας και μάθησης.

3. Κοινωνική Παιδαγωγική: Θεωρία και Πράξη

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες αντιλήψεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής και συγκεκριμένα στην ανάδειξη και στη βιωματική κατανόηση των θεωρητικών, επιστημολογικών και μεθοδολογικών διαστάσεων και δυνατοτήτων του πολυδύναμου διεπιστημονικού χώρου της Κοινωνικής Παιδαγωγικής.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- Ιστορικό - κριτική προσέγγιση της παρουσίας και της πορείας της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στο διεθνή χώρο και στα διαφορετικά κοινωνικά, πολιτισμικά, οικονομικά και πολιτικά πλαίσια, όπου δραστηριοποιείται και με τα οποία συνδιαμορφώνεται
- Η ευρύτητα, το πολυδιάστατο πεδίο εφαρμογής και η πολλαπλότητα των ρόλων της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Θεμελιώδεις αξίες και αρχές και βασικές θέσεις, προτεραιότητες και θεωρήσεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Η Κοινωνική Παιδαγωγική ως διεπιστημονικός χώρος. Ανάδειξη και δυνατότητες αξιοποίησης των διεπιστημονικών συνεργειών
- Επιστημολογική θεώρηση της Κοινωνικής Παιδαγωγικής και μεθοδολογικές προεκτάσεις
- Ζητήματα μεθοδολογίας της Κοινωνικής Παιδαγωγικής, που απορρέουν από την επιστημολογική της υπόσταση (όπως το συστημικό της υπόβαθρο, ο διεπιστημονικός της χαρακτήρας, η λειτουργική διασύνδεση θεωρίας και πράξης, ο προληπτικός και παρεμβατικός της ρόλος, η θεμελιώδης επιδίωξή της για βελτίωση και αλλαγή μέσα από την οργανωμένη συλλογική και συνεργατική δράση κ.ά.) και οι συνακόλουθες ερευνητικές της στρατηγικές.
- Διεξαγωγή, δυνατότητες και προοπτικές της κοινωνικοπαιδαγωγικής έρευνας
- Μεθοδολογικές πρακτικές και τεχνικές της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Η κοινωνικοπαιδαγωγική λειτουργία του σχολείου
- Σημαντικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προβλήματα
- Ο δάσκαλος ως κοινωνικός παιδαγωγός
- Ο ρόλος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στην παραγωγή κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής

- Κοινωνικοπαιδαγωγικές διαστάσεις των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)
- Η κοινωνικοπαιδαγωγική πραγματικότητα του ψηφιακού σχολείου
- Η ενεργοποίηση της επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας και οι συνακόλουθες δυνατότητες στις παρεμβάσεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Κοινωνικοπαιδαγωγική προσέγγιση των κοινοτήτων μάθησης και των κοινωνικών δικτύων αλληλεπίδρασης
- Η Κοινωνική Παιδαγωγική ως «λειτουργικό ενδιάμεσο» μεταξύ ατόμου και κοινωνίας

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Παραδείγματα εφαρμοσμένης Κοινωνικής Παιδαγωγικής

- Κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων με έμφαση αυτών που εκδηλώνονται στη σχολική τάξη και στο περιβάλλον του σχολείου
- Ερευνητικά παραδείγματα: εφαρμογή των κοινωνικοπαιδαγωγικών μεθοδολογικών πρακτικών και τεχνικών, με εστίαση στο σχολείο και στην οικογένεια
- Μελέτες περίπτωσης: Η έρευνα σε βασικά κοινωνικοπαιδαγωγικά ζητήματα και η αντιμετώπιση διαφορετικών κοινωνικοπαιδαγωγικών προβλημάτων από τον φοιτητή, ως αυριανό δάσκαλο.
- Κοινωνικοπαιδαγωγική προσέγγιση «ευπαθών» κοινωνικά ομάδων από το σχολείο και την κοινότητα με την οργάνωση και ανάπτυξη σχετικών δράσεων
- Η αξιοποίηση της δημιουργικότητας και της Τέχνης από την Κοινωνική Παιδαγωγική
- Ο εθελοντισμός στο πλαίσιο της κοινωνικοπαιδαγωγικής δράσης

Πρακτικές ασκήσεις

Ο ισχυρός προληπτικός και μαχητικά παρεμβατικός ρόλος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής

- Σχεδιασμός, οργάνωση, υλοποίηση και αξιολόγηση κοινωνικοπαιδαγωγικών παρεμβάσεων τόσο σε σχολικά (τυπικά) και όσο και εξωσχολικά (άτυπα) εκπαιδευτικά συστήματα (σε συνεργασία με σχολεία και φορείς)
- Κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων με έμφαση αυτών που εκδηλώνονται στη σχολική τάξη και στο περιβάλλον του σχολείου (σε συνεργασία με δημοτικά σχολεία)
- Ανάπτυξη γνωστικών, συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων στο σχολικό χώρο, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων της Κοινωνικής Παιδαγωγικής. Μελέτη περιπτώσεων από διεθνή κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα. Βιωματικά σεμινάρια (σε συνεργασία με φορείς και δημοτικά σχολεία)

- Μελέτη και κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση κρίσιμων προβλημάτων (π.χ. βία και θυματοποίηση στο χώρο του σχολείου και στο περιβάλλον της κοινότητας κ.λπ.). Δυνατότητες κοινωνικοπαιδαγωγικής παρέμβασης από διεθνή και ελληνικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα. Βιωματικά σεμινάρια (σε συνεργασία με φορείς)
- Συμμετοχή σε βιωματικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα που διεξάγονται στα σχολεία, όπως π.χ. πρόγραμμα με στόχο την ανάδειξη των κοινωνικοπαιδαγωγικών διαστάσεων (των πολλών μορφών) της ετερότητας, της μοναδικότητας και της ταυτότητας κάθε ανθρώπου (σε συνεργασία με δημοτικά σχολεία)

4. Συγκριτική Παιδαγωγική

Το ενδιαφέρον για τα συστήματα εκπαίδευσης που εφαρμόζονται ανά τον κόσμο, κυρίως από τον 19^ο αιώνα και μετά, υπήρξε πάντοτε ζωηρό και κατά περιόδους ιδιαίτερα έντονο και καθολικό. Με πρωταγωνιστές τους ανθρώπους του πνεύματος και κατά κανόνα τις εκπαιδευτικές αρχές, τις παραγωγικές τάξεις κ.ά., αναζητήθηκαν στο διεθνές περιβάλλον ιδέες και πρότυπα, επιχειρήματα και προτάσεις που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στη χάραξη και υιοθέτηση εκπαιδευτικών πολιτικών στο πλαίσιο λειτουργίας του εθνικού κράτους.

Στο μάθημα της Συγκριτικής Παιδαγωγικής σε πρώτο στάδιο, παρουσιάζονται κριτικά οι βασικές εναλλακτικές προσεγγίσεις που ακολουθούν οι μελετητές της διεθνούς εκπαίδευσης. Εξετάζονται τα ζητήματα και οι προβληματισμοί που εγείρουν κάθε φορά η ιστορική συγκυρία, οι προτεραιότητες της εκπαιδευτικής πολιτικής και οι εξελίξεις στις όμορες κοινωνικές επιστήμες. Κατατίθεται επίσης μια συγκεκριμένη πρόταση συγκριτικής σπουδής που επιδιώκει να ανταποκριθεί όσο το δυνατόν πληρέστερα στις απαιτήσεις κατανόησης της σύνθετης και ρευστής σύγχρονης εκπαιδευτικής πραγματικότητας.

Παράλληλα σε δεύτερο στάδιο, γίνεται επιπρόσθετα, ανάλυση των «προκλήσεων» της μετανεωτερικότητας (παγκοσμιοποίηση, μεταφορντισμός, αξιακός σχετικισμός κ.ά) αλλά και της ιδεολογίας του νεοφιλελευθερισμού και νεοσυντηρητισμού και διερευνώνται διεξοδικά οι επιπτώσεις τους στο χώρο της εκπαίδευσης σε εθνικό αλλά και σε υπερεθνικό επίπεδο.

Στους φοιτητές κατά τη διάρκεια του εξαμήνου γίνεται ιδιαίτερη διδασκαλία σε θέματα εκπαιδευτικής έρευνας, με έμφαση στο «ιστορικοερμηνευτικό» πρότυπο και στην «κριτική ανάλυση λόγου». Φοιτητές αναλαμβάνουν την εκπόνηση ερευνητικών εργασιών σε θεματικές του γνωστικού πεδίου του μαθήματος και μετά από συνεργασία με τον διδάσκοντα γίνεται παρουσίασή τους με παράλληλη διδασκαλία και με στόχο την καλλιέργεια μεθόδων επικοινωνίας και διαλόγου μεταξύ των φοιτητών, αλλά και την ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης.

5. Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια

Θα αναλαμβάνονται από τους φοιτητές έρευνες μικρού εύρους, οι οποίες θα αποτελούν αντικείμενο εισηγήσεων ή γραπτών εργασιών, ενώ θα εφαρμόζονται ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές για την προσέγγιση των θεμάτων του μαθήματος. Το μάθημα θα λειτουργήσει στο πλαίσιο των απαιτήσεων της εκπαιδευτικής έρευνας, πράγμα που σημαίνει ότι θα έχει ερευνητικό προσανατολισμό μέσα από τη σύνδεση σχολείου και πανεπιστημιακής αίθουσας. Οι φοιτητές θα εξετάζουν και θα συγκρίνουν τόσο τις προδιαγραφές των ισχυόντων Αναλυτικών Προγραμμάτων όσο και το περιεχόμενο των Σχολικών Εγχειριδίων και τις δυνατότητες που αυτά προσφέρουν με τη σχολική πραγματικότητα, όπως την βιώνουν οι εκπαιδευτικοί, μέσα από την εφαρμογή ερευνητικών εργαλείων (συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων). Επίσης στο πλαίσιο του μαθήματος θα συντάσσονται από τους φοιτητές Curricula και Αναλυτικά Προγράμματα με μορφή Curriculum με γνώμονα τις πολλαπλές ευφυΐες και θα επιχειρείται τόσο ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η αξιολόγηση σχεδίων εργασίας καθώς και διαθεματικών προσεγγίσεων για την επεξεργασία ηθικών διλημάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την Παιδαγωγική της Ειρήνης όσο και η ανάδειξη και η επεξεργασία προβλημάτων στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής και πολυπολιτισμικής προσέγγισης.

1. Θεσμική εξέλιξη και σύγχρονη προβληματική των Αναλυτικών Προγραμμάτων και των σχολικών εγχειριδίων.
2. Σκοποί και στόχοι Αναλυτικών Προγραμμάτων και σχολικών εγχειριδίων.
3. Θεωρία και έρευνα των Αναλυτικών Προγραμμάτων.
4. Αναλυτικό Πρόγραμμα, εκπαιδευτική πολιτική και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.
5. Αναλυτικό Πρόγραμμα και Ιδεολογία.
6. Δομή και διάρθρωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων.
7. Αναλυτικό Πρόγραμμα και Curriculum.
8. Πηγές σκοπών του Αναλυτικού Προγράμματος : ενδιαφέροντα και ανάγκες του μαθητή.
9. Ταξινομία στόχων διδασκαλίας και μάθησης. Η παιδαγωγική συζήτηση για τους στόχους διδασκαλίας και μάθησης.
10. Αναλυτικό Πρόγραμμα και το “βιβλίο για το δάσκαλο”.
11. Αξιολόγηση και αναμόρφωση Αναλυτικού Προγράμματος.
12. Η συμμετοχή και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σύνταξη Αναλυτικών Προγραμμάτων.
13. Νέα περιεχόμενα διδασκαλίας και Αναλυτικό Πρόγραμμα.
14. Η έρευνα του Αναλυτικού Προγράμματος σε διάφορες χώρες.
15. Αναλυτικό Πρόγραμμα και εκπαιδευτική τεχνολογία.

16. Αναλυτικό Πρόγραμμα και Σχολικό Εγχειρίδιο.
17. Το Σχολικό Εγχειρίδιο ως αντικείμενο έρευνας.
18. Το σχολικό εγχειρίδιο: ιστορική εξέλιξη και επιλογές της εκπαιδευτικής πολιτικής.
19. Λειτουργίες και δομικά χαρακτηριστικά του σχολικού εγχειριδίου.
20. Το σχολικό εγχειρίδιο ως μέσο διδασκαλίας και μάθησης: καλλιέργεια και ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης των μαθητών.
21. Διαθεματική προσέγγιση και Ευέλικτη Ζώνη.
22. Εικόνα και σχολικό εγχειρίδιο.
23. Αποτελεσματικότητα της εικόνας κατά τη διδασκαλία.
24. Μεθοδολογική προσέγγιση της εικόνας.
25. Το πρόβλημα της αποκωδικοποίησης και ανάγνωσης μιας εικόνας.
26. Τα έργα τέχνης στα Σχολικά Εγχειρίδια.
27. Αξιολόγηση των Σχολικών Εγχειριδίων.
28. Το πολλαπλό εγχειρίδιο: εμπειρικά δεδομένα.
29. Το σχολικό βιβλίο στα εκπαιδευτικά συστήματα της Ελλάδος και των άλλων χωρών.
30. Σχολικό Εγχειρίδιο και ευρωπαϊκή προοπτική στην εκπαίδευση.
31. Η πολυπολιτισμική και διαπολιτισμική διάσταση των Σχολικών Εγχειριδίων.
32. Σχολικό Εγχειρίδιο και Παιδαγωγική της Ειρήνης.

6. Γενικές Αρχές και Στρατηγικές Διδασκαλίας & Πρακτική άσκηση I

- Η Διδακτική Επιστήμη: Έννοια, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά γνωρίσματα, σκοπός, διαφορά της προς την παλιά Διδακτική, σύνδεσή της με τις άλλες επιστήμες της Αγωγής. Η Διδακτική ως συνδυασμός θεωρίας και πράξης.
- Η Διδακτική Επιστήμη ανά τους αιώνες: Σταθμοί της Διδακτικής από την ελληνική αρχαιότητα μέχρι τον 20ο αιώνα. Προσωπικότητες που συνέβαλαν σημαντικά στην εξέλιξή της ως επιστήμης και επιστημολογικά παραδείγματα.
- Διδασκαλία και Μάθηση: Εννοιολογική οριοθέτηση των διαδικασιών, χαρακτηριστικά γνωρίσματά τους, σχέσεις και διαφοροποιήσεις τους, βασικές αρχές και θεωρίες της διδασκαλίας και της μάθησης.
- Σκοποθεσία και στοχοθεσία στην εκπαίδευση: Βασικοί παράγοντες διαμόρφωσης των σκοπών και των στόχων της εκπαίδευσης (πολιτισμός, παράδοση, αξίες, ατομικές και κοινωνικές ανάγκες, ιδεώδη, φιλοσοφικά ρεύματα, διακήρυξη Unesco). Σκοπός ελληνικής εκπαίδευσης (Ελληνισμός-Χριστιανισμός, τεχνική και τεχνολογία). Διδακτικοί στόχοι (διατύπωση, ταξινομίες, χρησιμότητα, επιφυλάξεις).

- Οργάνωση και διεξαγωγή της διδακτικής πράξης: Η μέθοδος διδασκαλίας και η σημασία της στην προσέγγιση των μορφωτικών αγαθών, σύγχρονες μεθοδολογικές αρχές και στρατηγικές, μορφές διδασκαλίας: επαγωγή, απαγωγή, μονόλογος και διάλογος, ερωτήσεις - απαντήσεις.
- Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας: Σημασία και προϋποθέσεις του σχεδίου διδασκαλίας, τύποι σχεδίων διδασκαλίας, το σχέδιο διδασκαλίας της μιας διδακτικής ώρας.

Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Προσδιορισμός της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή και διάκρισή της από τη μέτρηση των αποτελεσμάτων της μάθησης και τη βαθμολόγηση, τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά τεστ, διλήμματα των εκπαιδευτικών για τη βαθμολόγηση, η σημασία της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή και η αναγκαιότητά της στη διδακτική διαδικασία.

7. Διαχείριση της Σχολικής Τάξης & Πρακτική άσκηση II

- Σύγχρονα μοντέλα διδασκαλίας (διδασκικά μοντέλα ενεργητικής, παραληπτικής, εξατομικευμένης, συνεργατικής-συμμετοχικής μάθησης, διδασκικά μοντέλα που αναπτύσσουν την κριτική και δημιουργική σκέψη των μαθητών, τις μεταγνωστικές δεξιότητές τους και τις δημοκρατικές διαδικασίες στην τάξη).
- Ομαδοκεντρική διδασκαλία: Έννοια, χαρακτηριστικά γνωρίσματα, σημασία της διδασκαλίας με ομάδες μαθητών, κριτήρια και προϋποθέσεις ομαδοποίησης, φάσεις ομαδικού έργου, ρόλος εκπαιδευτικού-μαθητών, συνέπεια και σπουδαιότητα της συλλογικής εργασίας.
- Η καλλιέργεια της κριτικής και δημιουργικής σκέψης: Έννοια, γνωρίσματα, σχέσεις και διαφοροποιήσεις τους, διδακτικές τεχνικές, αναγκαιότητα καλλιέργειάς τους στην τάξη και επιπτώσεις από την εφαρμογή τους στα πλαίσια των διδασκομένων μαθημάτων.
- Οργάνωση και διεύθυνση της σχολικής τάξης: Το κοινωνικό και οργανωτικό περιβάλλον της τάξης, ο διδακτικός χρόνος, κανόνες εργασίας και συμπεριφοράς στην τάξη, πειθαρχία και αυτοπειθαρχία, απόψεις ψυχοπαιδαγωγικών σχολών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της προβληματικής συμπεριφοράς των μαθητών.
- Οι διαπροσωπικές σχέσεις στη σχολική τάξη και η διδασκαλία. Παράγοντες που προάγουν ή περιορίζουν αυτές τις σχέσεις, συμβολή και σημασία των σχέσεων στη διδασκαλία-μάθηση.
- Τεχνολογία και διδακτική πράξη: Αναγκαιότητα και σημασία της τεχνολογίας στη διδακτική διαδικασία, επιλογή και χρήση εποπτικών μέσων διδασκαλίας, επιφυλάξεις.
- Η ενσωμάτωση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις κανονικές σχολικές τάξεις: αιτιολογία, τύποι ειδικών

παιδιών, ρόλος εκπαιδευτικού, διδακτικές προσεγγίσεις, συνέπειες και σημασία ενσωμάτωσης.

- Ο σύγχρονος εκπαιδευτικός: Διδακτικός ρόλος και αποτελεσματικότητα.

Κυμαινόμενα

1. Φιλοσοφία της Παιδείας

Θα αναλαμβάνονται από τους φοιτητές εισηγήσεις και γραπτές εργασίες με τη μορφή ερευνητικών δοκιμίων, ενώ θα εφαρμόζονται ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές για την προσέγγιση των θεμάτων του μαθήματος.

1. Η Κριτική Παιδαγωγική και η Παιδαγωγική των Μεγάλων Ψεμάτων: Peter McLaren και Donaldo Macedo.
2. Οι απαρχές της Κριτικής Παιδαγωγικής: Αρχαίος Ελληνικός Λόγος και Πολιτική Σκέψη. Από τους Προσωκρατικούς στον Σωκράτη.
3. Ιδεολογίες - Ιδεολογήματα για την Αγωγή και αρχαιοελληνική παράδοση.
4. Το πρόβλημα των αξιών στην ύστερη νεωτερικότητα και στην τεχνοκρατούμενη κοινωνία.
5. Το περιεχόμενο των αξιών και η διδασκαλία τους στο σχολείο.
6. Ο μύθος του Γύγη και «το δίκαιον του δυνατού» στην 'Πολιτεία'.
7. Ο «μύθος του σπηλαίου» στον Πλάτωνα και η διαλεκτική μέθοδος.
8. Η αυθεντία του παιδαγωγού: 'σωκρατική ειρωνεία' στον Πλάτωνα και 'κομπασμός' στον P. Freire.
9. Κοινωνικός μετασχηματισμός και κοινωνική μεταρρύθμιση: από τον Σωκράτη στον Paulo Freire.
10. Αξίες και Διαφωτισμός. Από τον Πλάτωνα στον Pestalozzi.
11. Το «Συμπόσιον» του Πλάτωνος: σχέση εκπαιδευτικού μαθητή.
12. Πλάτων και Pestalozzi: πλατωνικός έρωτας για την αρετή και παιδαγωγική αγάπη.
13. Παιδαγωγικοί πειραματισμοί και πειραματικά σχολεία: το σχολείο του Pestalozzi.
14. Ο Αδαμάντιος Κοραής ανάμεσα στην Παράδοση και στον Διαφωτισμό. Το αξίωμα της «μετακένωσης». Νόμος και Παιδεία. «Δράξασθε παιδείας».

15. Ξαναδιαβάζοντας τον Αδαμάντιο Κοραή: επικαιρότητα απόψεων, αξιοποίηση από το σχολείο σήμερα.
16. Η αμφισβήτηση του σχολείου και η κρίση στην εκπαίδευση.
17. Νεωτερική και Μεταμοντέρνα Παιδαγωγική.
18. Η Παιδαγωγική Σκέψη σήμερα: καταγραφή προτάσεων και απογραφή λύσεων (Henry Giroux).

2. Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης

Τα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματα στην Ευρώπη θεσμοθετήθηκαν τον 19^ο αιώνα και εξελίχθηκαν στη συνέχεια κατά τον 20^ό αιώνα. Μέχρι τον 19^ο αιώνα στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη η εκπαίδευση ήταν αποκλειστικότητα της Εκκλησίας, αλλά και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα άρχισε σιγά-σιγά η ανάμειξη του κράτους στην εκπαίδευση και έτσι είχαμε και τα πρώτα θεσμοθετημένα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματα (Πρωσία – Βαυαρία – Γαλλία – Ελλάδα κ.α.).

Σε κάθε οργανωμένο κράτος, αναπτυγμένο ή αναπτυσσόμενο, η εκπαιδευτική του πολιτική χαράζεται και υιοθετείται από τους φορείς που ασκούν εξουσία και νομοθετούν. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται βεβαίως τα θεσμοθετημένα όργανα της κρατικής εξουσίας χωρίς εντούτοις να παραγνωρίζεται η πολύ σημαντική όσο και πολύπλευρη επιρροή που μπορούν να ασκήσουν ισχυρές κοινωνικές ομάδες που προασπίζονται η κάθε μία ιδιαίτερα συμφέροντα και επιδιώξεις. Ως εκ τούτου, τα εκπαιδευτικά συστήματα των κρατών επηρεάζονται από τις εκάστοτε πολιτικές, πολιτειακές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, δεδομένου ότι ο τομέας της εκπαίδευσης είναι άμεσα συνδεδεμένος με την πολιτική στοχοθεσία της εκάστοτε εξουσίας και την ιδεολογία της. Επίσης, μεγάλα πολιτικά, ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα είναι φυσικό να επηρεάζουν καταστάσεις και να διαμορφώνουν πολιτικές, τόσο στα πλαίσια των συνόρων μιας εθνικής συλλογικότητας, όσο και στα πλαίσια της διεθνούς και της παγκόσμιας κοινωνίας.

Στο μάθημα αναλύονται ειδικότερα:

- Τα ιστορικά γεγονότα της Γαλλικής και Βιομηχανικής επανάστασης και οι επιδράσεις τους στην εξελικτική πορεία της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής των κρατών της Ευρώπης.
- Τα σημαντικότερα ιδεολογικά ρεύματα στον ευρωπαϊκό χώρο κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα (Συντηρητισμός – Φιλελευθερισμός – Μαρξισμός – Σοσιαλισμός).
- Οι επιδράσεις των ιδεολογικών ρευμάτων στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών θεσμών – συστημάτων σε κράτη του ευρωπαϊκού κυρίως χώρου.

Επίσης αναπτύσσονται:

- Η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση (έννοια – αρχές κ.α.) και οι νέες προοπτικές της.

Στους φοιτητές κατά τη διάρκεια του εξαμήνου γίνεται επιπρόσθετα, ιδιαίτερη διδασκαλία σε θέματα εκπαιδευτικής έρευνας, με έμφαση στο «ιστορικοερμηνευτικό» πρότυπο και στην «κριτική ανάλυση λόγου». Φοιτητές αναλαμβάνουν την εκπόνηση ερευνητικών εργασιών σε θεματικές του γνωστικού πεδίου του μαθήματος και μετά από συνεργασία με τον διδάσκοντα γίνεται παρουσίασή τους με παράλληλη διδασκαλία και με στόχο την καλλιέργεια μεθόδων επικοινωνίας και διαλόγου μεταξύ των φοιτητών, αλλά και την ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης.

3. Ιστορία Νεοελληνικής Εκπαίδευσης

Σκοπός του μαθήματος: α) γνώση των σημαντικότερων σταθμών της Ιστορίας της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, σε συνάρτηση με το κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό και ιδεολογικό πλαίσιο β) εξοικείωση με την ανάγνωση ιστορικών τεκμηρίων, απόκτηση γνώσεων συλλογής, ταξινόμησης και αξιοποίησής τους γ) μεθοδολογικά και ερμηνευτικά προβλήματα.

Περιεχόμενο του μαθήματος: Ιστοριογραφία της ελληνικής εκπαίδευσης-Σύγχρονα ρεύματα στην ιστοριογραφία. Σταθμοί στην ελληνική εκπαίδευση: Η περίοδος του Καποδίστρια, των Βαυαρών, των κυβερνήσεων της μεταοθωνικής περιόδου (Κουμουνδούρου, Τρικούπη, Δηλιγιάννη, κ.ά.), εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις 1895, 1899, 1913/1917, 1929-1932, 1964-1965, 1976-1977, 1982-1985, 1997-1998. Γενική αξιολόγηση όλων των μεταρρυθμίσεων. Το γλωσσικό ζήτημα (Ευαγγελικά, Ορεσטיακά, Αθεϊκά, Μαρασλειακά, η «δίκη των τόνων»), Εκπαιδευτικός Όμιλος (ίδρυση, δράση, διάσπαση).

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναλαμβάνουν την εκπόνηση εργασιών και μετά από συνεργασία με τον διδάσκοντα γίνεται παρουσίασή τους με στόχο την καλλιέργεια της επικοινωνίας και του διαλόγου μεταξύ των φοιτητών και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης στο πεδίο της ιστορίας της εκπαίδευσης.

4. Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης

- Εισαγωγή στη διοικητική σκέψη, οι εξελίξεις στη διοικητική σκέψη, η διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης, γνωρίσματα της αποτελεσματικής διοίκησης.
- Στρατηγική διοίκηση: έννοια, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά. Διαδικασία της στρατηγικής διοίκησης, διαμόρφωση, εφαρμογή, αξιολόγηση της στρατηγικής στην εκπαίδευση.
- Οι λειτουργίες της διοίκησης:
- Η λειτουργία του σχεδιασμού - προγραμματισμού στην εκπαίδευση.

- Η λειτουργία της πολιτικής και λήψης αποφάσεων στην εκπαίδευση.
- Η λειτουργία της οργάνωσης (οργανωτική θεωρία, οργανωτικός σχεδιασμός, κ.ά.).
- Η οργάνωση στο πεδίο της εκπαίδευσης.
- Διεύθυνση και ηγεσία.
- Διαχείριση κρίσεων στο σχολείο.
- Η λειτουργία του ελέγχου (έννοια του ελέγχου, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος και έργου).
- Ο εκπαιδευτικός ως δημόσιος υπάλληλος (έννοια του δημοσίου υπαλλήλου, πρόσληψη εκπαιδευτικού προσωπικού, καθήκοντα, περιορισμοί, δικαιώματα, υπηρεσιακές μεταβολές).
- Διοικητική πρακτική μέσω case studies.

5. Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας

Εισαγωγή: Οι μέθοδοι αναζήτησης της επιστημονικής αλήθειας

- Ερμηνεία βασικών εννοιών της Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας (Μ.Ε.Ε.)
- *Βασικές έννοιες της Μ. Ε. Ε.*
 - Ο πληθυσμός (δειγματοληψία-δείγμα-υποκείμενα: Ν)
 - Οι μέθοδοι δειγματοληψίας (τυχαία, συστηματική, διαστρωματική-αναλογική)
 - Οι μεταβλητές (ανεξάρτητες, εξαρτημένες)
 - Οι υποθέσεις (πρωταρχικές, δευτερεύουσες)
 - Οι τιμές (ποσοτικές, ποιοτικές, κατηγορικές)
- *Είδη επιστημονικών ερευνών*
 - Χαρακτηρολογία επιστημονικών ερευνών
 - Κατηγορίες φοιτητικών ερευνητικών εργασιών
 - Επιλογή θέματος εργασίας από το φοιτητή-ερευνητή
 - Πορεία ερευνητικής εργασίας (βήμα-βήμα)

Ανασκόπηση της σχετικής με το θέμα βιβλιογραφίας

Οι μέθοδοι επισκόπησης της σχετικής βιβλιογραφίας

Οι μέθοδοι παραπομπών στις πηγές των πληροφοριών

Δεοντολογία-Ηθική επιστημονικής έρευνας

Τα κίνητρα του ερευνητή για την επιστημονική έρευνα

- Οι Μέθοδοι Επιστημονικής Έρευνας

- Η Βιβλιογραφική Μέθοδος Έρευνας
 - *Παράδειγμα Βιβλιογραφικής έρευνας*
- Η Μέθοδος της Παρατήρησης
 - *Παράδειγμα Έρευνας με παρατήρηση*
- Η Μέθοδος του Ερωτηματολογίου
- Η Μέθοδος της Συνέντευξης
 - *Παράδειγμα Έρευνας με ερωτηματολόγιο - συνέντευξη –*

παρατήρηση (Μεθοδολογική Τριγωνοποίηση)

- Η Μέθοδος του Πειράματος
 - *Παράδειγμα Έρευνας με πείραμα*
- Η Μέθοδος του Κοινωνιογράμματος
 - *Παράδειγμα Έρευνας με κοινωνιόγραμμα*
- Η Μέθοδος των Τεστ (Νοημοσύνης, Γνώσεων και Δεξιοτήτων, Προσωπικότητας-Κοινωνικότητας)
 - *Παράδειγμα Έρευνας με τεστ γνώσεων και δεξιοτήτων*
 - *Παράδειγμα Έρευνας με τεστ κοινωνικότητας-προσωπικότητας*
- Η Μέθοδος της Ανάλυσης Περιεχομένου
 - *Παράδειγμα Έρευνας με την μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου*
- *Διεξαγωγή και Συγγραφή Επιστημονικής Εργασίας – Στάδια Πορείας*
 1. Πρόβλημα, Σκοπός και στόχοι
 2. Βιβλιογραφική ανασκόπηση
 3. Πηγές και συλλογή υλικού, άντληση πληροφοριών
 4. Ανάπτυξη κειμένου: Θεωρητικό πλαίσιο
 5. Διεξαγωγή εμπειρικής έρευνας: Εμπειρικό πλαίσιο
 6. Ευρήματα-κωδικοποίηση: πίνακες, δείκτες κεντρικής τάσης και διασποράς, συνάφεια, διαγράμματα και παραστάσεις
 7. Ανάλυση και ερμηνεία των ευρημάτων
 8. Η αποκάλυψη της έκπληξης - Το Νέο στοιχείο της έρευνας
 9. Θέσεις, συμπεράσματα και προτάσεις.
 10. Ανακοίνωση-Δημοσίευση

6. Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης

Στόχος του μαθήματος είναι να εκπαιδεύσει τους φοιτητές σε προγράμματα παρέμβασης που μπορεί ο εκπαιδευτικός να εφαρμόζει μέσα στη σχολική τάξη, για να προάγει την ψυχική υγεία και τη μάθηση των μαθητών του. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν τις ακόλουθες θεματικές:

- Δεξιότητες επικοινωνίας
- Αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων
- Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης
- Αντιμετώπιση αγχογόνων καταστάσεων
- Ενίσχυση της κοινωνικής επάρκειας και των κοινωνικών δεξιοτήτων
- Επίλυση συγκρούσεων

- Αναγνώριση και σεβασμός της πολυπολιτισμικότητας και της διαφορετικότητας
- Δεξιότητες μελέτης
- Διαχείριση κρίσεων στη σχολική κοινότητα

Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική εργασία, που βασίζεται στην πρακτική εφαρμογή μέρους των παραπάνω προγραμμάτων στο σχολείο.

7. Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία

Μοντέλα αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας, ταξινομήσεις.

Κίνδυνοι για την ανάπτυξη, προστατευτικοί παράγοντες, ψυχική ανθεκτικότητα, πολιτισμική ποικιλομορφία και διαπολιτισμικές διαφορές. Ο ρόλος του σχολείου.

Επιμέρους μορφές αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας: περιγραφή και γνωρίσματά τους, εξελικτική πορεία, συχνότητα, αιτιολογία, αξιολόγηση, πρόληψη, θεραπευτική αντιμετώπιση. Εξετάζονται προβλήματα στην ανάπτυξη, όπως: διαταραχές δεσμού, διαταραχή της ταυτότητας φύλου, άγχος, φοβίες, κατάθλιψη, διαταρακτική συμπεριφορά, προβλήματα διαγωγής, αντικοινωνική συμπεριφορά, προβλήματα προσοχής και μάθησης.

Μορφές κρίσεων και η αντιμετώπισή τους: διαζύγιο γονέων, απώλεια, ασθένεια, παραμέληση, κακοποίηση.

Έμφαση δίνεται στην κατάρτιση για τον έγκαιρο και έγκυρο εντοπισμό από τον εκπαιδευτικό των αναπτυξιακών διαταραχών, καθώς και για την πρόληψη και αντιμετώπισή τους μέσα στο σχολικό πλαίσιο.

Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική θεωρητική ή ερευνητική εργασία.

8. Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων

Στο μάθημα εξετάζονται οι ψυχικοί, κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες

οι οποίοι επιδρούν στη διαμόρφωση της ψυχικής υγείας του παιδιού.

- Θεωρίες ανάπτυξης του ατόμου
- Κριτήρια ψυχικής υγείας
- Επιδημιολογία και Συμπτώματα Ψυχικών Διαταραχών
- Αγχώδεις Διαταραχές

- Φοβίες - Διαταραχές φοβικού άγχους
- Επεισόδια πανικού
- Μετατραυματική διαταραχή στρες
- Ιδεοληπτική καταναγκαστική διαταραχή
 - Διαταραχές Διαγωγής
 - Διαταραχές Διάθεσης
- Επεισόδια μανίας
- Διαταραχές κατάθλιψης
- Δυσθυμική διαταραχή
 - Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα
 - Νοητική υστέρηση

Παράγοντες που επηρεάζουν τη σχολική επίδοση

- Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΔ)
 - Αυτισμός
 - Διαταραχή Rett
 - Παιδική αποδιοργανωτική διαταραχή
 - Διαταραχή Asperger
 - ΔΑΔ μη προσδιοριζόμενη αλλιώς
- Παιδική Σχιζοφρένεια
- Διαταραχές Βασικών Σωματικών Λειτουργιών
- Διαταραχές Ύπνου
- Διαταραχές Τικ
- Ερωτική Συμπεριφορά
- Γλωσσική Λειτουργία
- Μαθησιακές Δυσκολίες
- Αναπτυξιακές Διαταραχές Μάθησης και Επικοινωνίας
- Δυσλεξία
- Μαθησιακές Δυσκολίες Παιδιών με Αισθητηριακές Μειονεξίες
- Μύθοι και Πραγματικότητα για τη Δυσλεξία
- Ομάδα Ψυχικής Υγιεινής
- Αντιμετώπιση Ψυχικών Διαταραχών

9. Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Συνοπτική παρουσίαση της εξέλιξης της γλώσσας.
- Παιδοψυχολογικές προσεγγίσεις και προωθητικά μέτρα και μέσα παρέμβασης στη γλωσσική εξέλιξη.
- Γλωσσική ανάπτυξη - Γλωσσική εξέλιξη.
- Προσδιορισμός των γλωσσικών προβλημάτων - δυσλειτουργιών - διαταραχών.
- Στόχοι-Περιεχόμενο της Θεραπευτικής Παιδαγωγικής και διαταραχών του λόγου και της ομιλίας.

- Η διεπιστημονική προσέγγιση των προβλημάτων - δυσλειτουργιών - διαταραχών του λόγου και της ομιλίας.
- Επιβράδυνση της γλωσσικής εξέλιξης.
- Αντίληψη και γλώσσα.
- Η Παιδαγωγική των διαταραχών του Λόγου και της Ομιλίας κάτω από το πρίσμα των θεωριών της Μάθησης.
- Η μάθηση ως θεμελιώδης παράγοντας της Λογοπαιδαγωγικής και της Λογοθεραπευτικής προσέγγισης.
- Μεθοδολογικές προϋποθέσεις για το σχεδιασμό διδακτικής προσέγγισης των προβλημάτων - δυσλειτουργιών του Λόγου και της Ομιλίας.
- Μέτρα Μεθοδολογίας και Διδακτικής.
- Διδακτικά και Μεθοδολογικά μέτρα για την αποκατάσταση των παιδιών με προβλήματα Λόγου και Ομιλίας, κατά τον Werner Orthmann.
- Κατευθυντήριες γραμμές για το δάσκαλο: Η αγωγή των παιδιών με προβλήματα Λόγου και Ομιλίας, κατά την Lynn S. Bliss.
- Η προσφορά της Μαρίας Μοντεσσόρι στη Θεραπευτική Παιδαγωγική και η αξιοποίηση των παιδαγωγικών της αρχών από την Παιδαγωγική των διαταραχών του Λόγου και της Ομιλίας.
- Διαγνωστική Εργασία και Θεραπεία.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Δυσλαλία.
- Δυσγραμματισμός.
- Τραυλισμός.
- Ταχυλαλία.
- Γλωσσικός Αρνητισμός.
- Ακουστική Αλαλία - Ακουστική Αγνώσια - Λεκτική Απραξία.
- Δυσαρθρία.
- Δυσγλωσσίες.
- Δυσφωνίες.
- Αφασίες.
- Ψυχοκινητική και συμπεριφορά του παιδιού.
- Η ικανότητα της αντίληψης – διαταραχές / παρέμβαση.
- Η Ψυχοκινητική διάγνωση με στόχο την ανάπτυξη και εκπαίδευση των μαθητών.
- Η Ψυχοκινητική Αγωγή ως παιδαγωγικό και θεραπευτικό μέσο αποκατάστασης των προβλημάτων λόγου και ομιλίας.

10. Νοητική υστέρηση

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η θέση των νοητικά καθυστερημένων παιδιών και ενηλίκων στη σύγχρονη κοινωνία, τονίζεται η κοινωνική και ψυχολογική διάσταση του προβλήματος και δίνονται πρακτικές οδηγίες για την αντιμετώπισή τους από το δάσκαλο της Γενικής και Ειδικής Εκπαίδευσης.

Έμφαση δίνεται:

- στο σκοπό και στην οργάνωση των νοητικά καθυστερημένων μαθητών,
- στα χαρακτηριστικά και στις αρχές των προγραμμάτων, καθώς και στις βασικές προϋποθέσεις για το σχεδιασμό του Αναλυτικού Προγράμματος,
- στις μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας,
- στο σχεδιασμό εξατομικευμένων προγραμμάτων ανάπτυξης αναγνωστικών δεξιοτήτων,
- στην απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των νοητικά υστερούντων,
- στην κοινοτική - κοινωνική πολιτική για την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία και
- στην ειδική επαγγελματική εκπαίδευση - κατάρτιση που αποτελεί βασικό παράγοντα για την κοινωνική και οικονομική τους ενσωμάτωση.

11. Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας

Στόχος του μαθήματος

Οι βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι:

- Η σωστή και σε βάθος κατανόηση της σύγχρονης έννοιας και φύσης της δυσλεξίας
- Η έγκαιρη εντόπιση και αναγνώριση του προβλήματος
- Η εκπαιδευτική αξιολόγηση και ο σχεδιασμός εξατομικευμένων ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση του δυσλεξικού μαθητή

Περιεχόμενο του μαθήματος. Βασικοί άξονες

Η σύγχρονη έννοια της δυσλεξίας

- Η εικόνα που προβάλλεται σήμερα για τα παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες και ειδικότερα με δυσλεξία
 - Η ψυχολογική και κοινωνική διάσταση του προβλήματος
- Φύση, εξέλιξη και βασικά χαρακτηριστικά
- Η ελληνική και διεθνής έρευνα για τη φύση και έννοια της δυσλεξίας
 - Βασικά χαρακτηριστικά των δυσλεξικών παιδιών

Αιτιολογία

- Περιγραφή και αιτιολόγηση των επικρατέστερων αιτιολογικών θεωριών

- Τρόποι έγκαιρης αντιμετώπισης της δυσλεξίας
- Μέθοδοι διάγνωσης παιδιών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες
- Αναγνώριση και εκτίμηση της δυσλεξίας: Ψυχομετρικές δοκιμασίες
- Αξιολόγηση του προβλήματος – διαγνωστικό υλικό
- Ανάπτυξη εξατομικευμένων προγραμμάτων – παραγωγή και χρήση διδακτικού υλικού (παρουσιάζονται και συζητούνται περιπτώσεις μελέτης για την αξιολόγηση και την ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση του προβλήματος

Προβλήματα συμπεριφοράς σε δυσλεξικά παιδιά

- Αναγνώριση – διάγνωση
- Ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση

Μέθοδος διδασκαλίας:

Εισηγήσεις με προβολή διαφανειών, slides και ολιγόλεπτες βιντεοκασέτες. Διαλογική συζήτηση, ομάδες εργασίας και μελέτη περιπτώσεων με εργαστηριακή μορφή.

12. Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Η Ειδική Παιδαγωγική ως Επιστήμη. Θεωρητικοί Προβληματισμοί.
- Κοινωνική Ένταξη – Μια Συνεχής Πρόκληση.
- Η Αναγκαιότητα για Λειτουργικές αλλαγές σχολείου για Δυσμαθείς.
- Πιθανές αντιδράσεις από μια επικείμενη «ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ».
- Ευνοϊκοί παράγοντες ενταξιακών προσπαθειών για μια Παιδαγωγική της Συμβίωσης και της Ενσωμάτωσης με πρόταξη τον Άνθρωπο, για τον Άνθρωπο και με σεβασμό στο κοινό σπίτι «ΓΗ».
- Η Αναγκαιότητα για ένα σχεδιασμό των προγραμμάτων Ένταξης.
- Η Πρόκληση για μια νέα Παιδαγωγική Αξιολόγηση (ΠΑΙ.ΔΙ.Α.).
- Κριτική θεώρηση του Παιδαγωγικού «Παραδείγματος» των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Απόπειρα εννοιολογικού προσδιορισμού της Αιτιολογίας και της Φαινομενολογίας των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Δομή και ιστορική εξέλιξη του εννοιολογικού προσδιορισμού των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Νέοι προσανατολισμοί για την έρευνα στην Ειδική Παιδαγωγική και Ψυχολογία
- Χαρακτηριστικά των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Εξηγητικά – ερμηνευτικά Πρότυπα (Μοντέλα).

- Κριτική θεώρηση του Παιδαγωγικού Παραδείγματος των προβλημάτων – Διαταραχών της Γλωσσικής κατανόησης.
- Παράγοντες που επηρεάζουν τη Γλωσσική κατανόηση.
- Παράγοντες που επηρεάζουν τη Γλωσσική κατανόηση – το λεξιλόγιο της πρότασης (Κειμένου).
- Η Μορφο-συντακτική (Γραμματική) δομή της πρότασης κειμένου.
- Το Συναμφοότερον («Συνύπαρξη») Αναγνωστικών Δεξιοτήτων και ακουστικής κατανόησης.
- Γνώση – Γνωσιακή συγκρότηση.
- Διαγνωστική και Διαγνωστικά εργαλεία – Αναζητήσεις και κριτική της υπάρχουσας ελληνικής και διεθνούς πραγματικότητας.
- Προβληματική του εννοιολογικού προσδιορισμού των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Αντικείμενο της Παιδαγωγικής Διαγνωστικής Αξιολόγησης.
- Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Διάγνωσης.
- Μέθοδοι εντοπισμού.
- Εξονυχιστικός έλεγχος και θεραπευτική εξέταση.
- Διεξαγωγή της Αξιολογικής Διάγνωσης.
- Εξέταση Γλωσσικών και μη Γλωσσικών Λειτουργιών και Επιδόσεων (Δεξιοτήτων).
- Εξέταση ακουστικών προσληπτικών λειτουργιών.
- Έλεγχος των λειτουργιών οπτικής αντίληψης.
- Τα υπάρχοντα Διαγνωστικά εργαλεία στην ελληνική πραγματικότητα.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Ιστορική εξέλιξη, έννοια, ορισμός και ορολογία της δυσλεξίας.
- Γραπτός λόγος και δυσλεξία.
 - Δυσλεξία και ανάγνωση.
 - Δυσλεξία και γραφή.
- Δυσλεξία και μαθηματικά.
- Δυσλεξία και ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση-παρέμβαση στο σχολικό περιβάλλον και γενικότερα στο περιβάλλον μάθησης.

13. Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία

- Η προσωπικότητα ως έννοια και αντικείμενο μελέτης
- Έρευνα και θεωρία στη σύγχρονη ψυχολογία της προσωπικότητας
- Οι μείζονες κλασικές θεωρίες (Freud, Adler, Jung, Murray, Allport κ.ά.)
- Σύγχρονες θεωρίες προσωπικότητας (Fromm, Sullivan, Erikson, Cattell, Eysenck, Maslow, Rogers, Skinner, Mischel, Seligman, Bandura κ.ά.)

- Κοινωνικογνωστικές, φαινομενολογικές, νεοψυχαναλυτικές και υπαρξιακές θεωρίες
- Θεωρία επεξεργασίας πληροφοριών και θεωρία των 5 μειζόνων παραγόντων.
- Αξιολόγηση και κριτική των επιμέρους θεωριών
- Έννοια, χαρακτήρας και σημασία των ατομικών διαφορών
- Είδη ατομικών διαφορών (ενδοατομικές, διατομικές και διομαδικές)
- Έκταση και εύρος ατομικών διαφορών
- Προέλευση και διαμόρφωση ατομικών διαφορών (γενετικοί και άλλοι παράγοντες)
- Ενδοατομικό εύρος διαφοροποίησης κατά τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του ανθρώπου
- Ατομικές διαφορές ως προς: α) το νοητικό επίπεδο, β) τη δημιουργικότητα, γ) τα κίνητρα, δ) τη μάθηση, ε) τη σχολική επίδοση, στ) τις γνωστικές ικανότητες, ζ) το επίπεδο ηθικής, η) τις ηγετικές ικανότητες, θ) τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα και κλίσεις και την ι) την προσωπικότητα (χαρακτήρες, διάθεση, ενδιαφέροντα, στάσεις, συναισθημα, διαπροσωπικές σχέσεις κ.ά.)
- Οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και διαφορετικών ηλικιακών ομάδων
- Οι ομάδες των νοητικά υστερούντων και εξαιρετικά ευφυών ατόμων
- Διαπολιτισμικές διαφορές
- Εφαρμογές της Ψυχολογίας των Ατομικών Διαφορών στην Αγωγή:
 - α) Ατομικές διαφορές στη σχολική τάξη
 - β) Εξατομικευμένη διδασκαλία και εκπαίδευση
 - γ) Χρήση της σύγχρονης εκπαιδευτικής τεχνολογίας κ.ά.
- Επιστημονική μελέτη/ εκτίμηση ατομικών διαφορών (κριτήρια, μέθοδοι)
- Ψυχοτεχνικά μέσα (τεστ, ερωτηματολόγια) για την αξιολόγηση των ατομικών διαφορών
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των ψυχομετρικών τεστ
- Κλίμακες και σφάλματα μέτρησης
- Αξιοπιστία και εγκυρότητα ψυχομετρικών κλιμάκων
- Στάθμιση ψυχομετρικών κλιμάκων αξιολόγησης

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 9

Διδακτικές μονάδες: 36

Υποχρεωτικά: 5, δ.μ. 20

1. Αναπτυξιακή Ψυχολογία
2. Παιδαγωγική Ψυχολογία
3. Ειδική Αγωγή
4. Εκπαιδευτική Νευροεπιστήμη
5. Κοινωνική Ψυχολογία: Πεδία Επιστημονικής Έρευνας & Εφαρμογές

Κυμαινόμενα (επιλέγονται 4),* δ.μ. 16

(κοινά με τα κυμαινόμενα του Τομέα Επιστημών της Αγωγής)

1. Φιλοσοφία της Παιδείας
2. Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης
3. Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης
4. Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης
5. Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας
6. Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης
7. Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία
8. Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων
9. Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού
10. Νοητική υστέρηση
11. Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας
12. Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση
13. Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία

***Σημείωση: Από τα παραπάνω 13 κυμαινόμενα μαθήματα, κοινά με του Τομέα Επιστημών της Αγωγής, οι φοιτητές επιλέγουν συνολικά 4.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Εισαγωγή στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία: αντικείμενο, ιστορική αναδρομή, γενικές αρχές της ανάπτυξης, κληρονομικότητα και περιβάλλον, ιδιοσυγκρασία, κρίσιμες περίοδοι, σημασία των πρώτων εμπειριών, ευαλωτότητα και ανθεκτικότητα, ηθολογικές προσεγγίσεις, η οικολογία της ανθρώπινης ανάπτυξης, μέθοδοι έρευνας.

Σωματική ανάπτυξη: προγεννητική ανάπτυξη, σωματική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή και παιδική ηλικία, συνέπειες της ήβης, κίνδυνοι για τη σωματική ανάπτυξη.

Γνωστική και γλωσσική ανάπτυξη: οι πρώτες ικανότητες της βρεφικής ηλικίας, ανάπτυξη της αντίληψης, ανάπτυξη της μνήμης, μεταγνωστικές ικανότητες, μεταμνήμη, γλωσσική ανάπτυξη (στάδια εκμάθησης της γλώσσας, θεωρίες γλωσσικής ανάπτυξης, σχέση γλώσσας-σκέψης), στάδια γνωστικής ανάπτυξης-η θεωρία του Piaget, γνωστικός εγωκεντρισμός, θεωρία του Vygotsky, θεωρία του νου, επίλυση προβλημάτων, σχηματισμός νοητικών μοντέλων, εννοιολογική αλλαγή. Γνωστική ανάπτυξη μέσα σε πλαίσια (οικογένεια, σχολείο).

Σχολική εκπαίδευση και ανάπτυξη (ανάγνωση, γραφή, αριθμητική).

Ηθική ανάπτυξη: εκμάθηση κοινωνικών κανόνων, ανάπτυξη ενσυναίσθησης και αλτρουισμού. Η θεωρία του Piaget, η θεωρία του Kohlberg. Ο ρόλος του πλαισίου.

Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη: προσκόλληση (δεσμός), άλλες σχέσεις μέσα στην οικογένεια, παιχνίδι, ένταξη στην ομάδα των συνομηλίκων, κοινωνική αποδοχή, φιλίες, κοινωνική επάρκεια, κοινωνική σύγκριση, κίνητρο για επίδοση, συναισθηματική ανάπτυξη στα πλαίσια των διαπροσωπικών και κοινωνικών σχέσεων, γνώση για τα συναισθήματα, συναισθηματική ρύθμιση, διαμόρφωση της έννοιας και του ρόλου του φύλου, διαμόρφωση της ταυτότητας του εγώ, έννοια του εαυτού, αυτοεκτίμηση, αντίληψη των προσώπων. Ψυχαναλυτικές ερμηνείες της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης (π.χ. Freud, Erikson, Bowlby).

Διαπολιτισμικές διαφορές στην ανάπτυξη.

Παρέχεται η δυνατότητα για προαιρετική θεωρητική ή ερευνητική εργασία.

2. Παιδαγωγική Ψυχολογία

Παιδαγωγική Ψυχολογία: ορισμός, έννοιες-κλειδιά, μέθοδοι έρευνας.

Θεωρίες μάθησης και πρακτικές εφαρμογές: κλασική εξαρτημένη μάθηση, συντελεστική εξαρτημένη μάθηση, κοινωνική γνωστική μάθηση.

Γνωστική ψυχολογία και οικοδόμηση της γνώσης: βιολογική βάση της μάθησης, θεωρία σχημάτων, θεωρία επεξεργασίας πληροφοριών, ουσιαστική μάθηση, ανακαλυπτική μάθηση, γνωστικός κονστρουκτιβισμός, κοινωνικο-πολιτισμικός κονστρουκτιβισμός. Αντίληψη, προσοχή, αναπαράσταση, μνήμη, μεταμνήμη, μεταγνώση.

Δεξιότητες σκέψης και στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων.

Κίνητρα: θεωρίες κινήτρων, τρόποι ενίσχυσης κινήτρων.

Στρατηγικές αποτελεσματικής διδασκαλίας και σχεδιασμός διδασκαλίας.

Αξιολόγηση της μάθησης.

Διαχείριση της σχολικής τάξης, διαμόρφωση αποτελεσματικού μαθησιακού περιβάλλοντος.

Η βία και ο εκφοβισμός μεταξύ των μαθητών στο σχολείο: Πρόληψη, αντιμετώπιση.

- Πολιτισμική ποικιλομορφία και διαπολιτισμικές διαφορές στις παραπάνω θεματικές.
- Παρέχεται η δυνατότητα για προαιρετική θεωρητική ή ερευνητική εργασία.

3. Ειδική Αγωγή

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των φοιτητών πάνω στα σύγχρονα θέματα και προβλήματα της Ειδικής Αγωγής και ειδικότερα, η παρουσίαση της σύγχρονης γνώσης και έρευνας για την παροχή ειδικών

υποστηρικτικών υπηρεσιών και την αντιμετώπιση παιδιών με ειδικές ανάγκες μέσα στο σχολείο της Γενικής ή της Ειδικής Εκπαίδευσης.

Η σπουδαιότητα του ρόλου του δασκάλου στη διάγνωση και εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες, τονίζεται ιδιαίτερα σ' αυτό το μάθημα, μέσα στα πλαίσια της ανάλυσης του θεσμού της σχολικής και κοινωνικής ένταξης.

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος έμφαση δίνεται στα εξής θέματα:

- Ειδική Αγωγή : Φιλοσοφία, σκοπός και επιδιώξεις - ιστορικό - κοινωνική εξέλιξη.
- Έκταση και κατηγοριοποίηση των ειδικών αναγκών, διαγνωστική έρευνα, προγράμματα πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης.
- Σύγχρονες τάσεις εκπαίδευσης, σχολική ενσωμάτωση.
- Η κατάσταση της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο και μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος συζητούνται οι παρακάτω κατηγορίες ειδικών αναγκών με ιδιαίτερη έμφαση στο πρόβλημα της νοητικής καθυστέρησης.

- Νοητική καθυστέρηση:
 - Η πολύπλοκη έννοια της νοημοσύνης
 - Τα μειονεκτήματα των κριτηρίων μέτρησης της νοημοσύνης
 - Φύση και έννοια της νοητικής καθυστέρησης
 - Αιτιολογία και ταξινόμηση
 - Χαρακτηριστικά παιδιών με Ν. Κ., έγκαιρη εντόπιση και αναγνώριση
 - Η κοινωνική διάσταση του προβλήματος
 - Η σχέση μεταξύ νοητικής καθυστέρησης και κοινωνικο-πολιτισμικών παραγόντων
 - Σχολική ενσωμάτωση παιδιών με Ν. Κ.
- Σωματικές αναπηρίες
- Προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς

Συζητούνται τα μαθησιακά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά παιδιών με τις παραπάνω δυσκολίες και δυνατότητες, οι επιπτώσεις τους στο σχολικό πρόγραμμα και οι αρχές της ψυχοπαιδαγωγικής προσέγγισης και αντιμετώπισής τους από το δάσκαλο της Γενικής Εκπαίδευσης και της Ειδικής Αγωγής.

Πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής του νομού Αττικής.

4. Εκπαιδευτική Νευροεπιστήμη

Εξετάζονται οι βασικές αρχές λειτουργίας του νευρικού συστήματος και του εγκεφάλου καθώς και οι μηχανισμοί μνήμης και συμπεριφοράς. Επίσης, μελετάται η ψυχοφυσιολογία του συναίσθηματος, οι επιδράσεις των κινήτρων και των ψυχολογικών αναγκών, καθώς επίσης και τα ψυχοφυσιολογικά αίτια των μαθησιακών δυσκολιών.

- Εισαγωγικές έννοιες Ψυχοφυσιολογίας

- Βασικές αρχές λειτουργίας του Νευρικού συστήματος
- Νευροφυσιολογική βάση της συμπεριφοράς
- Ψυχοφυσιολογική λειτουργία της όρασης και ακοής
- Εξέλιξη και εγκέφαλος – Εγκεφαλική μηχανισμοί μνήμης και συμπεριφοράς
- Το Νευρικό σύστημα και η λειτουργία του
- Επικοινωνία και επεξεργασία μηνυμάτων
- Αισθητικότητα – Κινητικότητα – Βιολογικοί ρυθμοί εγρήγορσης και ύπνου
- Ψυχοφυσιολογικοί μηχανισμοί μάθησης
- Συνείδηση και συμπεριφορά – Κίνητρα ανθρώπινης συμπεριφοράς
- Ψυχολογικές ανάγκες – Κοινωνικές δυνάμεις ενεργοποίησης
- Γλωσσική Λειτουργία
- Μαθησιακές δυσκολίες – Ψυχοφυσιολογικά αίτια μαθησιακών δυσκολιών
- Δυσλεξία

Παράλληλα διεξάγονται δίωρες εβδομαδιαίες εργαστηριακές ασκήσεις υποχρεωτικού χαρακτήρα.

5. Κοινωνική Ψυχολογία: Πεδία Επιστημονικής Έρευνας & Εφαρμογές

Στο μάθημα εξετάζονται οι κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες που επιδρούν στην ανθρώπινη συμπεριφορά. Πιο συγκεκριμένα αναπτύσσονται:

- Ιστορικά στοιχεία διαμόρφωσης της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Τομείς έρευνας και πεδία εφαρμογής των θεωριών της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Μεθοδολογικά ζητήματα και ερευνητική δεοντολογία
- Αναπτυξιακή κοινωνική ψυχολογία
- Προκοινωνική συμπεριφορά
- Διαπολιτισμική μεθοδολογία και εθολογικό πρότυπο ως εργαλεία της Κοινωνικής Ψυχολογίας - πολιτισμική διαφοροποίηση των αξιών
- Κοινωνική νόηση και κοινωνική σκέψη
- Θεωρίες των αιτιακών αποδόσεων και κοινωνική γνώση
- Διαμόρφωση και αλλαγή στάσεων, πειθώς
- Στερεοτυπικές αντιλήψεις για πρόσωπα και ομάδες
- Δομή ομάδας και σχέσεις μεταξύ ομάδων, εθνική και κοινωνική ταυτότητα, κουλτούρα, ατομικισμός/συλλογικότητα, πλειοψηφία, πολιτική ψυχολογία

- Θέματα δυναμικής της ομάδας: συμμόρφωση/υπακοή, κοινωνική διευκόλυνση, πόλωση, ομαδική σκέψη, προκατάληψη/ διακρίσεις, κοινωνική επιρροή, συνεργασία και ανταγωνισμός, συγκρούσεις, ηγεσία και λήψη αποφάσεων
- Στενές διαπροσωπικές σχέσεις (έλξη, δεσμός, οικειότητα, συναίσθημα, προσκόλληση, αγάπη, ρομαντικό, διατήρηση και διάλυση σχέσης)
- Επικοινωνία, διαπροσωπικές και οικείες σχέσεις (φιλική, συναδελφική, αδελφική, αμοιβαιότητα, αλτρουισμός)
- Δυαδική επικοινωνία, γλώσσα, συνομιλία και λόγος, λεκτική και μη-λεκτική επικοινωνία, επικοινωνία μέσω Η/Υ
- Θεωρίες επιθετικότητας και αντιμετώπιση
- Δυναμική διάρθρωση των σχέσεων αλληλεπίδρασης στην οικογένεια, στο σχολείο και στο εργασιακό περιβάλλον
- Συστημικές προσεγγίσεις των Σχολών:

α) του Palo Alto (G. Bateson, Don Jackson, J. Haley & J. Weakland),

β) της Σχολής της Συναλλακτικής Ανάλυσης (E. Berne) και

γ) της Σχολής του Νευρογλωσσικού Προγραμματισμού (R. Bandler & J. Grinder)

- Θεωρία πεδίου κατά Kurt Lewin
- Εφαρμογές των θεωριών της Κοινωνικής Ψυχολογίας: στους οργανισμούς, στο χώρο της υγείας, στην προστασία του περιβάλλοντος, στα ΜΜΕ, στην οικογένεια κ.ά.
- Αξιολόγηση κοινωνικοψυχολογικών παρεμβάσεων
- Επίδραση ψυχοκοινωνικών προβλημάτων (π.χ. οικονομική ένδεια, διαζύγιο, μετανάστευση, κατάχρηση διαδικτύου, παραπτωματική συμπεριφορά κ.ά.) στην ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων
- Δεξιότητες ανάγνωσης, αξιοποίησης και συγγραφής επιστημονικού δοκιμίου και ερευνητικής μελέτης

Κυμαινόμενα

Τα κυμαινόμενα μαθήματα του τομέα *Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας* είναι όμοια με του τομέα *Επιστημών της Αγωγής*. Για τα περιεχόμενά τους βλέπε **παραπάνω**.

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 10

Διδακτικές Μονάδες: 40

Υποχρεωτικά: 9, δ.μ. 36

1. Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο
2. Νεοελληνική Λογοτεχνία: Ποίηση και Πεζογραφία (19^{ος} -20^{ος} αι.)
3. Λογοτεχνία για παιδιά και νέους
4. Εικαστική Αγωγή I
5. Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10^{ος} αι. – 1830)
6. Θεατρική Παιδεία
7. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία
8. Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης
9. Διδακτική γλώσσας: Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής

Κυμαινόμενα (επιλέγεται 1), δ.μ. 4

1. Διδακτική της Λογοτεχνίας
 2. Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση
 3. Νεοελληνική Γλώσσα. Γραμματική και Σύνταξη
 4. Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές
 5. Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση
 6. Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19^{ος} – 20^{ος} αι.)
-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο.

Γενικές αρχές σημασιολογίας. Διαχρονική σημασιολογία. Συγχρονική σημασιολογική περιγραφή της νέας ελληνικής: λεξιλογικά πεδία, σημασιολογικές σχέσεις (πολυσημία, συνωνυμία, αντίθεση, υπωνυμία, υπερωνυμία κ.ά.). Πραγματολογία. Ποικιλίες της γλώσσας, επίπεδα ύφους. Δομή και χρήση του λεξιλογίου της ελληνικής: Ζεύγη λόγιων και λαϊκών λέξεων. Παραθετικά σύνθετα και δημοσιογραφικός λόγος. Δανεισμός. Διδακτικές εφαρμογές. Παρουσίαση ασκήσεων λεξιλογίου από τα βιβλία γλωσσικής διδασκαλίας του Δημοτικού Σχολείου.

2. Νεοελληνική Λογοτεχνία: Ποίηση και Πεζογραφία (19^{ος} – 20^{ος} αι.)

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζεται και αναλύεται η εξελικτική πορεία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας από τη λεγόμενη γενιά του 1880 έως και εκείνη του 1930. Συγκεκριμένα, προσεγγίζονται γενεαλογικά, ιδεολογικά και τεχνοτροπικά ζητήματα και μελετάται το έργο αντιπροσωπευτικών ποιητών και πεζογράφων, ενώ παράλληλα γίνονται αναφορές σε λογοτεχνικές γενιές, ρεύματα και κινήματα, αλλά και στις κοινωνικές, πολιτισμικές και ιστορικές συνθήκες μέσα στις οποίες αυτά αναπτύχθηκαν.

Σχεδιάγραμμα παραδόσεων

- 1^ο μάθημα: Στοιχεία Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Όροι, ορισμοί, περίοδοι.
- 2^ο μάθημα: Αισθητικά ρεύματα (ρομαντισμός, ρεαλισμός, υπερρεαλισμός) και λογοτεχνικά είδη.
- 3^ο μάθημα: Παρουσίαση των εργαλείων του νεοελληνιστή (βασικά εγχειρίδια, βιβλιογραφίες, ηλεκτρονικές πηγές κ.ά.) και μέθοδοι προσέγγισης των κειμένων.
- 4^ο μάθημα: Η παράδοση της ρομαντικής αφήγησης και η υπονόμευσή της (Εμμ. Ροΐδης, Δημ. Βικέλας).
- 5^ο μάθημα: Ο Κ. Παλαμάς και η γενιά του 1880.
- 6^ο μάθημα: Ο Ψυχάρης και το γλωσσικό ζήτημα.
- 7^ο μάθημα: Το ηθογραφικό διήγημα: θέματα, μοτίβα και αφηγηματικοί τρόποι (Αλ. Παπαδιαμάντης, Γ. Βιζυηνός, Ανδ. Καρκαβίτσας).
- 8^ο μάθημα: Κ.Π. Καβάφης.
- 9^ο μάθημα: Η γενιά του 1920: ποίηση και πεζογραφία.
- 10^ο μάθημα: Η γενιά του 1930: η ρήξη με το παρελθόν και η έκφραση της νεότερικότητας.
- 11^ο μάθημα: Γ. Σεφέρης.

12^ο μάθημα: Ανανέωση και πρωτοπορία στην ποίηση (Ανδ. Εμπειρικός, Οδ. Ελύτης, Γ. Ρίτσος κ.ά.).

13^ο μάθημα: Ανανέωση και πρωτοπορία στην πεζογραφία (Γ. Θεοτοκάς, Κ. Πολίτης, Αγγ. Τερζάκης κ.ά.).

3. Λογοτεχνία για παιδιά και νέους

Εισαγωγή στην ελληνική και ξένη Λογοτεχνία για Παιδιά και Νέους (19^ο^ς-20^ο^ς αι.). Ιστορικά και κοινωνικά πλαίσια μέσα στα οποία δημιουργήθηκε η ελληνική Λογοτεχνία για Παιδιά και Νέους. Σταθμοί στην εξέλιξη της ποίησης για παιδιά και νέους. Κύρια χαρακτηριστικά και θεματογραφία της ελληνικής παιδικής πεζογραφίας του 20^ο αι. Ανάλυση αντιπροσωπευτικών κειμένων της παιδικής ποίησης και της πεζογραφίας.

Πρακτική άσκηση: 2 διδασκαλίες λογοτεχνικών κειμένων για παιδιά και νέους (ποίηση-πεζογραφία) και 2 παρακολουθήσεις διδασκαλιών (στις ώρες της Φιλαναγνωσίας ή της Ευέλικτης Ζώνης).

Σχεδιάγραμμα παραδόσεων

1^ο μάθημα: Εισαγωγή. Θεωρητικά και ειδολογικά ζητήματα. Αναπαραστάσεις/κατασκευές της παιδικής ηλικίας και της νεότητας στη Λογοτεχνία για Παιδιά και Νέους.

2^ο μάθημα: Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Λογοτεχνίας για Παιδιά και Νέους. Ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο.

3^ο μάθημα: Τρόποι κριτικής προσέγγισης και μέθοδοι ερμηνευτικής ανάλυσης λογοτεχνικών κειμένων.

4^ο μάθημα: Η ρητορική της εικόνας και οι αναγνώσεις της.

5^ο μάθημα: Το ζήτημα των μεταφράσεων και των διασκευών. Τα παιδικά περιοδικά έντυπα.

6^ο μάθημα: Ο διδακτισμός στον 19^ο αιώνα και οι σύγχρονες αναβιώσεις του.

7^ο μάθημα: Η ποίηση για παιδιά και νέους (19^ο^ς-20^{ός} αι.). Αισθητικά ρεύματα και χαρακτηριστικά έργα.

8^ο μάθημα: Η Πην. Δέλτα και το ιστορικό μυθιστόρημα.

9^ο μάθημα: Ιστορικός λόγος και αυτοβιογραφική καταγραφή: Ά. Ζέη, Ζ. Σαρή.

10^ο μάθημα: Οι σύγχρονες μορφές αφήγησης και η θεματική ανανέωση στα έργα για παιδιά και νέους (Μ. Κοντολέων, Β. Μάστορη, Τ. Τίγκα κ.ά.).

11^ο μάθημα: Νεότερη γραφή και μεταμυθοπλασία (Τζ. Ροντάρι, Ευγ. Τριβιζάς, Χρ. Μπουλώτης κ.ά.).

12^ο μάθημα: Τα κοινωνικά στερεότυπα και οι εικόνες του Άλλου. Η διαμόρφωση των έμφυλων ταυτοτήτων.

13^ο μάθημα: Πραγματικός και μυθοπλαστικός κόσμος: Εθνική ταυτότητα και πολιτισμικές αλλαγές.

4. Εικαστική Αγωγή I

Με το μάθημα αυτό, όπως και με τα μαθήματα «Εικαστική Αγωγή II» και «Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την τέχνη του σήμερα», οι φοιτητές/τριες εισάγονται στο νόημα της Αισθητικής Αγωγής και στα Εικαστικά. Επιδιώκεται η σύνδεση της θεωρίας της Ζωγραφικής, Γλυπτικής, Χαρακτικής κ.λπ. με την πράξη. Οι φοιτητές/τριες εκφράζονται δημιουργώντας με ποικίλα υλικά και τεχνικές. Εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να εφαρμόσουν την εικαστική αγωγή στη διδακτική πράξη, με στόχο την καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης των παιδιών.

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη : θεωρητικό και πρακτικό.
Θεωρητικό:

Τι είναι Τέχνη. Αισθητική Αγωγή. Εισαγωγή στις Εικαστικές Τέχνες. Εισαγωγή στην Εικαστική Αγωγή. Υλικά και οργάνωση εργαστηρίου στο Δημοτικό Σχολείο. Παιδική ζωγραφική-εικαστικά στάδια του παιδιού, το χρώμα στη ζωγραφική των παιδιών. Παιδί και Μουσείο. Η Ζωγραφική και τα στοιχεία της: Σχέδιο, τόνος, χρώμα, συμβολισμοί χρωμάτων, σημείο, γραμμή, σχήμα, επίπεδο, σύνθεση κ.ά. Το κολλάζ. Μάσκες και θέατρο μασκέ. Διδακτική των Εικαστικών Τεχνών. Έρευνα στις Εικαστικές Τέχνες.

Πρακτικό:

Έκφραση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων μέσα από την ελεύθερη καλλιτεχνική δημιουργία.

Διερεύνηση πολλαπλών υλικών και μέσων και η αξιοποίησή τους στις Εικαστικές Τέχνες:

Μαρκαδόροι, παστέλ, δακτυλομπογιές, κολλάζ, κατασκευή μάσκας, χριστουγεννιάτικες διακοσμήσεις κ.ά.

5. Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10^{ος} αι. – 1830)

Γενικοί χαρακτήρες της ελληνικής ιστορίας

Η γένεση του Νέου Ελληνισμού

Ιστοριογραφία του Νέου Ελληνισμού

A. Δυτικές ευρωπαϊκές κυριαρχίες στον ελληνικό χώρο (1204-1864).

- Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Δυτικούς. Λατινική διείσδυση και κατάκτηση της Ανατολής.

- Κοινωνική και οικονομική ιστορία των υπό Δυτικές ευρωπαϊκές κυριαρχίες ελληνικών περιοχών (1204-1797). Θέματα της Επτανήσου κατά την περίοδο 1700-1864 περίπου.

B. Από την Οθωμανική περίοδο στην Ελληνική Επανάσταση.

- Η οικονομία και η κοινωνία. Διοίκηση και θεσμοί. Η εκπαίδευση και η παιδεία, Τοπική Αυτοδιοίκηση και ελληνικές κοινότητες. Δομές και λειτουργία του εκκλησιαστικού καθεστώτος.

- Το κίνημα του νεοελληνικού Διαφωτισμού, οι φορείς και η ταυτότητά του.

- Εξεγέρσεις και επαναστατικά κινήματα στον ελληνικό χώρο. Ιδεολογία και επαναστατικό φαινόμενο. Η προετοιμασία, η δυναμική και η εξέλιξη του Αγώνα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας. Πόλεμος, Πολιτική και Διπλωματία. Πολιτειακή οργάνωση και τα Συντάγματα του Αγώνα. Η «Ελληνική Πολιτεία».

Γ. Η Ελληνική Διασπορά και η ιστορική της πορεία.

6. Θεατρική Παιδεία

Το μάθημα αποτελεί μια γενική κατατοπιστική εισαγωγή στο Θέατρο και τις Θεατρικές Σπουδές.

Εισαγωγικά παρουσιάζονται στοιχεία για τη μεθοδολογία της έρευνας στις ανθρωπιστικές σπουδές και ιδιαίτερα στις θεατρικές σπουδές (δραματικό κείμενο – θεατρική παράσταση – παιδαγωγία).

Το μάθημα περιλαμβάνει ένα θεωρητικό μέρος, στο οποίο παρουσιάζονται και αναλύονται γενικές έννοιες, όπως: θεατρικό και λογοτεχνικό κείμενο, διαδικασίες σκηνικής μεταγραφής του δραματικού κειμένου, κώδικες της παράστασης, θεατρική επικοινωνία, είδη και μορφές δράματος και θεάτρου.

Περιλαμβάνει, επίσης, ένα ιστορικό μέρος, στο οποίο παρουσιάζεται η εμφάνιση και η ανάπτυξη του θεάτρου στην αρχαία Ελλάδα καθώς και στοιχεία της Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου.

Παρουσιάζονται, επιπρόσθετα, ενότητες σχετικά με το Θέατρο για παιδιά και νέους και με το Θέατρο στην Εκπαίδευση, προσφέροντας στους φοιτητές μια πλήρη εικόνα για τους τρόπους αξιοποίησης του δράματος και του θεάτρου στην Εκπαίδευση.

Παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα εκπόνησης εργασίας (η οποία ενισχύει τον βαθμό κατά την αξιολόγηση), που συνίσταται στην παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης και τη σύνταξη μιας σύντομης, επιστημονικά τεκμηριωμένης, αποτίμησης των στοιχείων που συναπαρτίζουν τη συγκεκριμένη παράσταση (η δραματολογική ανάλυση, η παράσταση και οι συντελεστές τους, η πρόσληψη και η κριτική).

7. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία

Στόχοι του μαθήματος και προσδοκώμενα αποτελέσματα:

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ολοκληρώνοντας με επιτυχία την παρακολούθηση του μαθήματος θα πρέπει να έχουν εξοικειωθεί και να έχουν αποκτήσει βασικές γνώσεις όσον αφορά:

α) τα κεντρικά θεωρητικά, επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα στα πλαίσια του σύγχρονου κοινωνιολογικού στοχασμού.

β) τις μεθόδους, τις τεχνικές διεξαγωγής, τις κρίσιμες θεματικές, το περιεχόμενο και τα πορίσματα της κοινωνικής και κοινωνιολογικής έρευνας.

γ) ζητήματα λειτουργίας του δρώντος κοινωνικού υποκειμένου αλλά και των κοινωνικών δομών τόσο παραδοσιακά όσο και στα πλαίσια του σύγχρονου τεχνολογικού, πολυπολιτισμικού, ευρωπαϊκού και παγκοσμιοποιημένου περιβάλλοντος.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Το μάθημα καλύπτει τους ενότητες: Κοινωνιολογία: έννοια, σκοπός, διακρίσεις και κλάδοι, αξία και προβλήματα στη σύγχρονη εποχή, οι κοινωνικές επιστήμες. Το αντικείμενο της κοινωνιολογίας, η κοινωνιολογική οπτική, η «κοινωνιολογική φαντασία». Λόγοι εμφάνισης της κοινωνιολογίας. Η γένεση της επιστήμης. Η κοινωνιολογία ως επιστήμη. Η κοινωνιολογική προσφορά. Η παγκόσμια κοινωνιολογική οπτική. Διακρίσεις και κλάδοι της κοινωνιολογίας –οι άλλες κοινωνικές επιστήμες.

Μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών και μέθοδοι έρευνας. Η κοινωνιολογική μέθοδος.

Η μεθοδολογία της κοινωνιολογικής έρευνας. Έννοια και σημασία της επιστήμης και σκοποί της επιστημονικής έρευνας. Προβλήματα και είδη ερευνών. Βασικά στάδια προετοιμασίας των επιστημονικών εργασιών. Η επιλογή και η οριοθέτηση του αντικειμένου της έρευνας. Η ερευνητική υπόθεση. Ποσοτικές και ποιοτικές μεταβλητές. Ανεξάρτητες και εξαρτημένες μεταβλητές. Δοκιμή και διακρίβωση της υπόθεσης, σύνδεση μεταβλητών και υποθέσεων. Προϋποθέσεις επιτυχούς ολοκλήρωσης της επιστημονικής έρευνας: η κατανόηση του θέματος, η αποσαφήνιση του επιδιωκόμενου σκοπού και η συστηματική ακολουθία των σταδίων ολοκλήρωσης της έρευνας.

Προσεγγίσεις μεθοδολογίας και έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και στην κοινωνιολογία. Σχεδιασμός ερευνητικών μελετών. Ποιοτικές ερευνητικές προσεγγίσεις. Η επιτόπια συμμετοχική έρευνα. Η παρατήρηση. Η βιογραφική μέθοδος. Μέσα συλλογής δεδομένων στις ποιοτικές ερευνητικές προσεγγίσεις. Οι ποιοτικές συνεντεύξεις. Η ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Οι επισκοπήσεις. Η ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων και η αξία των κοινωνικών δεικτών και των κοινωνικών στατιστικών. Η διάχυση και αξιοποίηση των πορισμάτων της έρευνας. Η αποτελεσματική σύνταξη εκθέσεων. Η συνέντευξη (interview) και οι μορφές συνέντευξης. Η δομημένη συνέντευξη (standardized open-ended interview), η ημικατευθυνόμενη συνέντευξη (semi-structured interview), η συνέντευξη μέσω οδηγού (interview guide approach), η άτυπη συνέντευξη μέσω συζήτησης (informal conversational interview), οι ομάδες εστιασμένης συζήτησης (focus groups), η έρευνα πεδίου, η ανάλυση περιεχομένου. Σημασία, περιεχόμενο, τεχνικές και χρήσεις της αρχειακής έρευνας.

Αντιμετώπιση προβλημάτων και ζητήματα δεοντολογίας κατά την διεξαγωγή έρευνας.

Οι πρώτοι κοινωνιολόγοι. Ο Αύγουστος Κόντ, ο Χέρμπερτ Σπένσερ, ο Κάρλ Μάρξ, ο Εμίλ Ντυρκάιμ, ο Μάξ Βέμπερ, ο Τάλκοτ Πάρσονς. Θεωρίες σύγχρονων στοχαστών.

Κοινωνιολογική θεωρία και κοινωνιολογικά παραδείγματα. Τα βασικά κοινωνιολογικά παραδείγματα: το συγκρουσιακό παράδειγμα, το λειτουργιστικό παράδειγμα (λειτουργισμός – δομολειτουργισμός), το παράδειγμα της διαντίδρασης, η εθνομεθοδολογία, η φεμινιστική κοινωνιολογία. Η προσέγγιση της κοινωνιοβιολογίας.

Κοινωνία: ορισμός και τυπολογία. Κοινωνικοί τύποι. Κοινωνία και κοινωνική μεταβολή. Κοινότητα και κοινωνία. Από την προνεωτερική στη νεωτερική κοινωνία. Εκβιομηχάνιση Κοινωνία και Κοινωνικό σύστημα. Ανάπτυξη και υπανάπτυξη-εξάρτηση και εκσυγχρονισμός. Κοινωνία και κοινωνική σύγκρουση. Η σύγκρουση ως κοινωνική διαδικασία, έννοια και είδη τους. Έννοια, θεωρίες και παράγοντες της κοινωνικής μεταβολής. Κοινωνική διαστρωμάτωση, σύγκρουση και τεχνολογία στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης.

Κοινωνική δομή και κοινωνική οργάνωση. Κοινωνική διαντίδραση και κοινωνική δομή. Κοινωνικές σχέσεις, κοινωνικός ρόλος και κοινωνική θέση. Κοινωνία και κουλτούρα. Τα σύμβολα και η γλώσσα. Όψεις του πολιτισμού. Πολιτιστική διαφοροποίηση, καθολικές πολιτισμικές έννοιες, υποκουλτούρες. Νέοι και υποκουλτούρα. Κοινωνικοποίηση και προσωπικότητα: ορισμοί, φορείς, θεωρητικές προσεγγίσεις. Ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Κοινωνικές θέσεις και κοινωνικοί ρόλοι. Κοινωνικές ομάδες και κοινωνικές οργανώσεις. Κοινωνική δομή και κοινωνικοί θεσμοί. Ο κοινωνικός έλεγχος και η παρεκκλίνουσα συμπεριφορά. Κοινωνικοί θεσμοί, η οικογένεια, η θρησκεία. Η οικονομία και το κράτος.

Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικές διακρίσεις. Οι κοινωνικές διακρίσεις. Προκατάληψη και τα στερεότυπα. Η ετεροφοβία. Οι μειονοτικές ομάδες. Φυλή και ρατσισμός. Εθνότητα και εθνικισμός. Ερμηνείες των ρατσιστικών διακρίσεων. Φύλο, γένος και σεξισμός.

Ο κύκλος της ζωής, οι ηλικίες και οι διακρίσεις με βάση την ηλικία. Η παιδική ηλικία και η κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας. Η κοινωνιολογική προσέγγιση της παιδικής ηλικίας. Η ιστορία της παιδικής ηλικίας. Η κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας. Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η παιδική εργασία.

Κοινωνική διαστρωμάτωση, κοινωνική τάξη και κοινωνική κινητικότητα. Η κοινωνική διαστρωμάτωση, το σύστημα της κάστας, οι κοινωνικές τάξεις. Κοινωνικές τάξεις και κοινωνικές ομαδοποιήσεις. Οι κοινωνικές τάξεις στις σύγχρονες κοινωνίες. Σύγχρονες εξελίξεις στις κοινωνικές τάξεις. Η κοινωνική κινητικότητα.

Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός. Ο κοινωνικός αποκλεισμός: ορισμός και προσεγγίσεις. Παλαιές και νέες ανισότητες. Πως βιώνεται ο κοινωνικός αποκλεισμός. Η φτώχεια. Θεωρητικές ερμηνείες της φτώχειας. Φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός και παιδική ηλικία. Παγκοσμιοποίηση, καταμερισμός εργασίας και κοινωνικές ανισότητες. Η φτώχεια στο σύγχρονο κόσμο.

Η εργασία: ιστορική εξέλιξη και σύγχρονος κοινωνικός ρόλος. Ιστορική περιοδολόγηση και βασικές αναλυτικές έννοιες. Η σύγχρονη διάσταση. Εργασία, ευελιξία και νέα τεχνολογία. Εργασία και απασχόληση. Εργατικό δυναμικό: απασχόληση και ανεργία. Αίτια και είδη ανεργίας. Κανονικό μοντέλο εργασίας, πλήρης απασχόλησης, εργασιακή ευελιξία και κατατμημένες/δυναδικές αγορές εργασίας.

Θεωρητικές ερμηνείες του φαινομένου της μετανάστευσης.

Κοινωνικές ανισότητες στην εκπαίδευση. Από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό. Η εκπαίδευση στήριγμα της αξιοκρατικής ιδεολογίας και της ιδεολογίας του ατομικού χαρίσματος. Θεωρητικές προσεγγίσεις για τη σχέση του σχολείου με τις κοινωνικές ανισότητες: η φονξιοναλιστική ερμηνεία, η ερμηνεία των ριζοσπαστών, η θεωρία του «μορφωτικού κεφαλαίου», η μαρξιστική προσέγγιση. Εκδηλώσεις των κοινωνικών ανισοτήτων στην εκπαίδευση. Σχολική εγκατάλειψη και αποκλεισμός από την εκπαίδευση. Διαφορές σχολικών επιδόσεων των μαθητών διαφορετικής κοινωνικής προέλευσης. Ανισότητες πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σχολείο: μηχανισμός υπέρβασης ή αναπαραγωγής και νομιμοποίησης των κοινωνικών ανισοτήτων;

Η σύγχρονη κοινωνία. Από την βιομηχανική επανάσταση στη μεταβιομηχανική εποχή. Η νέα τεχνολογική επανάσταση, η παγκοσμιοποίηση, η μεταβιομηχανική κοινωνία. Μεταφορντισμός και μετακαπιταλιστική οικονομία. Η μακντοναλντοποίηση της κοινωνίας. Το τέλος των «μεγάλων αφηγήσεων». Η «κοινωνία της διακινδύνευσης». Η «κατασκευή» της πραγματικότητας-ένας κόσμος ειδώλων. Το ζήτημα της μετανεωτερικότητας.

Εκβιομηχάνιση και κοινωνία: οργάνωση εργασίας, κοινωνία και ο ρόλος της τεχνολογίας. Βιομηχανικές, τεχνολογικές και οργανωτικές επαναστάσεις. Νέα τεχνολογία, εργασία και κοινωνία. Σύγχρονες τάσεις: το μεταβιομηχανικό πλαίσιο και οι πολιτισμικές αντιφάσεις.

Το μάθημα πέραν των παραδόσεων περιλαμβάνει:

- α) εργαστήρια, επικουρική/βοηθητική διδασκαλία (φροντιστήρια) και πρακτική άσκηση (πilotικά),
- β) εκπόνηση εργασίας (πριμοδοτικής/ενισχύει τον βαθμό κατά την αξιολόγηση) και παρουσίαση εργασιών φοιτητών και φοιτητριών.

8. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

Στόχοι του μαθήματος και προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ολοκληρώνοντας με επιτυχία την παρακολούθηση του μαθήματος θα πρέπει να έχουν εξοικειωθεί και να έχουν αποκτήσει βασικές γνώσεις όσον αφορά:

- α) τα θεωρητικά, επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης.
- β) τις μεθόδους, τις τεχνικές διεξαγωγής, τις κρίσιμες θεματικές, το περιεχόμενο και τα πορίσματα της εκπαιδευτικής έρευνας.

γ) το ρόλο και τη λειτουργία της εκπαίδευσης τόσο παραδοσιακά όσο και στα πλαίσια του σύγχρονου τεχνολογικού, πολυπολιτισμικού, ευρωπαϊκού και παγκοσμιοποιημένου περιβάλλοντος.

Περιεχόμενο του μαθήματος

Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Κοινωνιολογία και κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης και κοινωνιολογία της γνώσης. Από την εκπαιδευτική κοινωνιολογία στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Η σχέση της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με την παιδαγωγική. Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της εκπαίδευσης.

Επιστημολογικά και κοινωνικο-φιλοσοφικά θεμέλια της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Η επιστημονική έρευνα και η μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας. Μεθοδολογία, θεωρία και έρευνα στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Σχέση ερευνητικού ερωτήματος, ερευνητικού εργαλείου και θεωρητικού πλαισίου. Ο ρόλος της θεωρίας στην εκπαιδευτική έρευνα, ο καθορισμός των μεταβλητών, ζητήματα αντικειμενικότητας, εγκυρότητας και αξιοπιστίας, η δειγματοληψία και οι υποθέσεις. Μέθοδοι, τεχνικές διεξαγωγής, περιεχόμενο και πορίσματα της εκπαιδευτικής έρευνας. Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι. Εκπαιδευτικές στατιστικές. Οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας: ορισμός και είδη ποιοτικής έρευνας. Βασικά θεωρητικά και ερευνητικά ζητήματα της εκπαίδευσης σε μάκρο – μέσο - και μικρο επίπεδο. Οι δάσκαλοι και τα παιδιά ως ερευνητές. Η κοινωνική έρευνα και τα παιδιά: η περίπτωση της εκπαίδευσης.

Οι κοινωνιολογικές θεωρίες για την εκπαίδευση. Δομικές (μακροκοινωνιολογικές), ερμηνευτικές (μικροκοινωνιολογικές) και συνδυαστικές προσεγγίσεις. Δομο- λειτουργιστικές θεωρίες: Durkheim, Talcott Parsons, Merton, R. Davis, κ.λ.π. Μικροκοινωνιολογικές – ερμηνευτικές θεωρίες: Dilthey, M. Weber και Νεοβεμπεριανοί, η φαινομενολογία των Husserl και Schutz, Berger και Luckmann, Dale, Freeman, Ritzer, Blumer, Mead (Συμβολική Αλληλόδραση), Garfinkel (Εθνομεθοδολογία), θεωρίες της ετικέτας (Thomas, Lemert, Becker, Payne, D. Hargreaves, P. Woods. Μαρξιστικές και συγκρουσιακές θεωρίες. K. Marx και Fr. Engels, Lukas, Gramsci, Althusser, N. Poulantzas, R. Miliband, R. Dahrendorf. Η θεωρία του «Μορφωτικού Κεφαλαίου» των Bourdieu και Passeron. Οι Ριζοσπάστες: S. Bowles και H. Gintis. Θεωρίες της Αντίστασης: Willis, Giroux, Freire. Η Κριτική Σχετικιστική Προσέγγιση του Michael Apple. Οι θεωρίες των A. Giddens, J. Habermas, Bernstein, Wittgenstein.

Κοινωνία και εκπαίδευση. Εκπαίδευση και κοινωνική αναπαραγωγή. Εκπαιδευτικά συστήματα, οργάνωση και μεταβολή. Ο ρόλος και οι βασικές λειτουργίες της εκπαίδευσης και του σχολείου. Το εκπαιδευτικό σύστημα και το σχολείο ως οργάνωση. Δομή και χαρακτηριστικά του σημερινού ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης. Το επίσημο /τυπικό αναλυτικό πρόγραμμα και το άτυπο /κρυφό (hidden curriculum). Διαντιδράσεις στη σχολική τάξη και στο σχολείο. Σχέση σχολείου και τοπικής κοινότητας. Σχέση σχολείου και οικογένειας. Μορφές και περιεχόμενο

της γονεϊκής εμπλοκής στα θέματα του σχολείου. Κοινωνική θέση, κοινωνικός ρόλος, ταυτότητα και λειτουργία του εκπαιδευτικού τόσο παραδοσιακά όσο και στα πλαίσια του σύγχρονου τεχνολογικού, πολυπολιτισμικού και εκπαιδευτικού περιβάλλοντος.

Σχολείο, κοινωνικοποίηση και πολιτική κοινωνικοποίηση. Κοινωνικοποίηση, πολιτική κοινωνικοποίηση και εκπαίδευση: νέες ορίζουσες και προοπτικές σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης.

Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικές διακρίσεις στην εκπαίδευση. Κοινωνικές διαστάσεις, παράγοντες δημιουργίας και εκφάνσεις των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και των εκπαιδευτικών κινήτρων. Παιδική ηλικία, οικογενειακή προέλευση, γλώσσα, πολιτιστικό κεφάλαιο, φύλο και σχολική επίδοση. Η σχολική επίδοση των αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα. Το ζήτημα της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Εκδημοκρατισμός της εκπαίδευσης και αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων. Οι κοινωνι(ολογι)κές συνιστώσες της σχολικής διαρροής και της μαθητικής αδιαφορίας. Οι κοινωνικές λειτουργίες της αξιολόγησης των μαθητικών επιδόσεων. Συγκρούσεις και εκφοβισμός στο χώρο του σχολείου: αίτια, εκφάνσεις και αντιμετώπιση.

Ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Πολυπολιτισμικές κοινωνίες, πολυπολιτισμικές σχολικές τάξεις, μοντέλα εκπαίδευσης και διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό περιβάλλον ως απόρροια της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η θρησκευτική εκπαίδευση στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Εκπαίδευση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Τεχνολογία και εκπαίδευση. Οι νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση. Παραδοσιακή εκπαίδευση και εκπαίδευση με χρήση των νέων τεχνολογιών. Μάθηση με την χρήση των νέων τεχνολογιών. Νέες τεχνολογίες και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Νέες τεχνολογίες, νέοι ρόλοι διδασκόντων και διδασκομένων και νέες εκπαιδευτικές πρακτικές. Συγκριτικά πλεονεκτήματα και προβλήματα της δυνητικής εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Το σύγχρονο σχολείο και η ανθρωπιστική παιδεία. Από τα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης στην εκπαίδευση στα πλαίσια του σύγχρονου διεθνούς οικονομικο- πολιτικού περιβάλλοντος. Οι κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την εκπαίδευση. Η συγκρότηση κοινωνικοϊστορικά του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και το σημερινό ελληνικό σχολείο.

Το μάθημα πέραν των παραδόσεων περιλαμβάνει:

α) εργαστήρια, επικουρική/βοηθητική διδασκαλία (φροντιστήρια) και πρακτική άσκηση (πilotικά),

β) εκπόνηση εργασίας (πριμοδοτικής/ενισχύει τον βαθμό κατά την αξιολόγηση) και παρουσίαση εργασιών φοιτητών και φοιτητριών.

9. Διδακτική γλώσσας. Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην απόκτηση απαραίτητων γνώσεων για τη διδασκαλία γλωσσικών φαινομένων σε τους τάξεις του Δημοτικού

σχολείου και, ειδικότερα, για τη διδασκαλία τους ανάγνωσης και τους γραφής τους πρώτες τάξεις, με βάση τους νεότερες επιστημονικές αντιλήψεις και τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών.

Συγκεκριμένα, διδάσκονται τα παρακάτω θέματα: –Αναδυόμενος γραμματισμός. –Δομικά στοιχεία προφορικού και γραπτού λόγου τους ελληνικής γλώσσας. Στοιχεία Φωνητικής και Φωνολογίας. Προφορά και τονισμός. Επιτονισμός. Συλλαβισμός και διδακτική αξιοποίηση τους ρίμας. Γραφικό σύστημα και γραφοφωνηματικές αντιστοιχίσεις τους ελληνικής. –Διδακτική προσέγγιση του λεξιλογίου. –Η φωνολογική επίγνωση και ο ρόλος τους στην κατάκτηση των δεξιοτήτων ανάγνωσης και γραφής. –Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας ανάγνωσης και γραφής.

Παράλληλα, γίνεται εφαρμογή στα βιβλία του Δημοτικού και υποχρεωτικές πρακτικές ασκήσεις σε Δημοτικά σχολεία.

Κυμαινόμενα

1. Διδακτική τους Λογοτεχνίας

Α. α) Η έννοια τους λογοτεχνίας. Η απόλαυση τους ανάγνωσης. Λογοτεχνία και Φιλαναγνωσία. Παρουσίαση βιβλιοπαιχνιδιών και δραστηριοτήτων για την καλλιέργεια τους φιλαναγνωσίας.

Β) Προϋποθέσεις και χαρακτηριστικά τους ανάγνωσης του λογοτεχνικού κειμένου. Λογοτεχνία και δημιουργική έκφραση. Παιγνιώδεις δραστηριότητες δημιουργικής γραφής.

Β. Η έννοια του αναγνώστη στη σύγχρονη θεωρία τους λογοτεχνίας. Συνοπτική παρουσίαση θεωριών «αναγνωστικής ανταπόκρισης». Ο μαθητής ως αναγνώστης. Η τάξη ως «ερμηνευτική κοινότητα».

Γ. Πεζογραφία (μυθιστόρημα και σύντομος αφηγηματικός λόγος) και ποίηση (παραδοσιακή και νεότερη). Τα βασικά τους χαρακτηριστικά και η διδασκαλία τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Διδακτικές προσεγγίσεις κειμένων νεοελληνικής και παιδικής λογοτεχνίας. Η αξιοποίηση των Τεχνών (Ζωγραφικής – Μουσικής) στη διδασκαλία του λογοτεχνικού κειμένου.

Πρακτική άσκηση: 2 διδασκαλίες λογοτεχνικών κειμένων (ποίηση-πεζογραφία) και 1 ή 2 παρακολούθησεις (τους ώρες τους Φιλαναγνωσίας ή τους Ευέλικτης Ζώνης).

Λέξεις-Κλειδιά: Λογοτεχνία και φιλαναγνωσία, δημιουργική γραφή, αναγνωστικές θεωρίες, διδακτική προσέγγιση λογοτεχνικών κειμένων.

2.Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση

Το μάθημα στοχεύει να εισαγάγει τους/ τις φοιτητές/ τριες στο ερευνητικό πεδίο του λαϊκού πολιτισμού, έτσι όπως προσεγγίζεται από τη σύγχρονη λαογραφία στη δυναμική και εξελισσόμενη διάστασή του από το νεοελληνικό παραδοσιακό στο σύγχρονο λαϊκό πολιτισμό.

Ειδικότερα δίνεται έμφαση στην ανάλυση όψεων του λαϊκού πολιτισμού (κοινωνική συγκρότηση, ήθη και έθιμα, λαϊκή λογοτεχνία, λαϊκή τέχνη) που εμπεριέχονται σε πολλά αντικείμενα που διδάσκονται στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσα από τα μαθήματα του Αναλυτικού Προγράμματος (γλώσσα, ιστορία, περιβαλλοντική εκπαίδευση, μουσική, εικαστικά, θεατρική αγωγή, γυμναστική) και αποτελούν τη βάση σχολικών γιορτών, πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης. Ο λαϊκός πολιτισμός αποτελεί ένα εξαιρετικά πρόσφορο πεδίο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, για την πραγματοποίηση της «πολιτισμικής συνάντησης» και της ανάδειξης των κοινών πολιτισμικών στοιχείων ανάμεσα στους λαούς, χωρίς ταυτόχρονα να παραγνωρίζονται και οι ιδιαιτερότητες οι οποίες καθορίζονται από τη γενική και την τοπική ιστορία.

- Η έννοια του λαϊκού πολιτισμού. Παράδοση και νεοτερικότητα στο λαϊκό πολιτισμό. Ορισμός και περιεχόμενο της Λαογραφίας. Σύντομη αναδρομή στην ιστορία της Λαογραφίας.

- Λαογραφία και δάσκαλοι: Η συγκρότηση των λαογραφικών αρχείων και η ερευνητική συμβολή των εκπαιδευτικών.

- Θεματική διάρθρωση και ανάλυση όψεων του λαϊκού πολιτισμού:

α) Κοινωνική συγκρότηση: Κοινότητα. Συγγένεια. Οικογένεια.

β) Ήθη και έθιμα: Ανάλυση όρων. Η επιβίωση και η αναβίωση εθίμων στη σύγχρονη εποχή. Φολκλορισμός. Διαβατήριες τελετουργίες του κύκλου της ζωής (γέννηση- γάμος- θάνατος). Ευετηριακά έθιμα του Εορτολογίου.

γ) Λαϊκή τέχνη. Ορισμός. Οι τεχνικές και τα είδη της λαϊκής χειροτεχνίας

δ) Λαϊκή λογοτεχνία: παροιμία, αίνιγμα, παραμύθι, παράδοση, επωδή, τραγούδι, ευτράπελες διηγήσεις, παραλογοτεχνία

- Η παρουσία του λαϊκού πολιτισμού στα σχολικά εγχειρίδια του δημοτικού σχολείου.

- Πρόγραμμα διδασκαλίας του Λαϊκού Πολιτισμού στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

- Ο λαϊκός πολιτισμός ως πεδίο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

- Λαϊκός πολιτισμός και θεατρική αγωγή.

- Λαϊκός πολιτισμός και σχολικές γιορτές.

- Η αξιοποίηση του παραμυθιού στη σχολική εκπαίδευση.

- Εκπαιδευτικά προγράμματα λαογραφικών μουσείων και σχολείο. Λαϊκή παράδοση και σχολικό μουσείο.

Εργασίες – παρουσιάσεις φοιτητών/ τριών: Σχέδια διδασκαλίας του λαϊκού πολιτισμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

3.Νεοελληνική Γλώσσα. Γραμματική και Σύνταξη

Βασικές έννοιες της σύγχρονης Γλωσσολογίας. Η γλώσσα ως σύστημα επικοινωνίας. Γραμματική δομή της ελληνικής γλώσσας και μονάδες ανάλυσης. Μορφολογία (μορφήματα-λέξεις), Σύνταξη (λεξικές και

φραστικές κατηγορίες, λειτουργίες). Η επανάληψη στη γλώσσα, σχήματα λεξικής και φραστικής επανάληψης. Εφαρμογή των νέων γλωσσολογικών θεωριών στη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας. Τα σχολικά βιβλία για τη γλώσσα. Παραδοσιακή γραμματική και σύγχρονες τάσεις στη διδασκαλία της νεοελληνικής γραμματικής. Συνδυασμός της δομολειτουργικής και επικοινωνιακής προσέγγισης στη διδασκαλία της γλώσσας. Δραστηριότητες. Ασκήσεις.

4.Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές

Στο μάθημα αυτό γίνεται εισαγωγή στη σύγχρονη γλωσσολογία και αναλύονται βασικές γλωσσολογικές έννοιες και όροι που απαντούν στις νεότερες επιστημονικές και σχολικές γραμματικές, τα σχολικά εγχειρίδια, στις γλωσσικές περιγραφές.

Συστηματικότερα εξετάζονται τα παρακάτω θέματα:

Μορφολογικό επίπεδο: Ανάλυση των λέξεων σε δομικά νοηματικά/λειτουργικά στοιχεία (μορφήματα). Κλίση, παραγωγή και σύνθεση λέξεων.

Φωνολογικό επίπεδο: Φθόγγοι και φωνήματα, προφορά και γραφή, τόνος και επιτονισμός. Συλλαβή. Βασικά φωνολογικά φαινόμενα.

Λεξιλογικό επίπεδο: Λέξεις, σημασίες και έννοιες. Σημασιολογικές σχέσεις. Ομοηχία.

Η θεωρητική παρουσίαση ακολουθείται από τους παρακάτω διδακτικές – παιδαγωγικές εφαρμογές:

Νέες μέθοδοι για τη διδασκαλία της γραμματικής, της ορθογραφίας και για την καλλιέργεια του λεξιλογίου.

Σχεδιασμός Πρωτότυπου Υλικού για τη διδασκαλία της γλώσσας.

Δραστηριότητες Φωνολογική και Μορφολογικής Επίγνωσης.

5.Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση

Το μάθημα αφορά στην ιδιαίτερη κατηγορία Θεάτρου, που απευθύνεται σε κοινό ανηλίκων θεατών. Παρουσιάζει τα βασικά ειδολογικά χαρακτηριστικά του και προβαίνει σε δραματουργική ανάλυση των κειμένων ως προς τα θέματα, την ιδεολογία, την αισθητική και την παιδαγωγική τους σκοπιμότητα. Στη συνέχεια αναπτύσσει τους μηχανισμούς μεταγραφής του κειμένου σε σκηνική δράση και αναλύει τους ειδικούς κώδικες που χαρακτηρίζουν το συγκεκριμένο είδος.

Οι παραδόσεις συμπληρώνονται με την εκπόνηση εργασιών από τους φοιτητές, που αναλαμβάνουν θέματα σχετικά με τη διερεύνηση και την σε βάθος ανάλυση της νεοελληνικής δραματουργίας για ανήλικους θεατές, αλλά και εργασίες που αφορούν σε ζητήματα κοινωνιολογίας της πρόσληψης των παραστάσεων για παιδικό και νεανικό κοινό.

Δίνεται επίσης έμφαση στην ανάδειξη της διάστασης της πολυπολιτισμικότητας, την οποία πραγματεύονται όλο και περισσότεροι συγγραφείς σε έργα για παιδιά και νέους. Μελετώνται έργα και σχολιάζονται σχετικές παραστάσεις, με έμφαση στη δυνατότητα των μελλοντικών εκπαιδευτικών να αξιοποιήσουν τις

γνώσεις αυτές στον σχεδιασμό και την εκπόνηση θεατροπαιδαγωγικών προγραμμάτων που θα έχουν ως κεντρικό άξονα τη διάσταση της πολυπολιτισμικότητας.

6. Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19^{ος} – 20^{ος} αι.)

-Η έννοια του λαού στη νεοελληνική ιστοριογραφία. Διάρκειες και τομές.

- Η ίδρυση του ελληνικού κράτους και η πορεία του προς την εθνική ολοκλήρωση. Οι προσδοκίες των Ελλήνων και το ζήτημα των συνόρων. Το πολίτευμα.

-Η επικράτηση του κινήματος της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 και το Σύνταγμα του 1844. Το ζήτημα των αυτοχθόνων και ετεροχθόνων.

- Το ελληνικό κράτος ως εθνικό κέντρο. Το ιδεολόγημα της Μεγάλης Ιδέας.

-Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί.

- Ελληνική εξωτερική πολιτική και απελευθερωτικές προσπάθειες. Το Κρητικό Ζήτημα, η ένωση της Επτανήσου, το Σύνταγμα του 1864, η κρίση του 1875-1878, η αρχή της δεδηλωμένης, η προσάρτηση της Θεσσαλίας και οι κοινωνικοοικονομικές της συνέπειες. Ο ρόλος του κράτους.

- Η άνοδος των νέων πολιτικών δυνάμεων, νέοι προσανατολισμοί και αντιθέσεις: τα γεγονότα του 1897, το κίνημα του 1909, η άφιξη και η πολιτική του Βενιζέλου, οι βαλκανικοί πόλεμοι, ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, ο Εθνικός Διχασμός.

- Η Μεγάλη Ελλάδα: η χάρτα των ελληνικών διεκδικήσεων, οι Έλληνες στη Μικρά Ασία και η συνθήκη των Σεβρών.

- Μικρασιατικός πόλεμος: οι διεθνείς ανταγωνισμοί, το τουρκικό απελευθερωτικό κίνημα, η Μικρασιατική Καταστροφή και η συνθήκη της Λωζάννης.

- Μεσοπόλεμος: η Ελλάδα του μεσοπολέμου και η διεθνής πραγματικότητα, το ομοιογενές κράτος και η πολιτική κρίση. Η εγκαθίδρυση της Αβασίλευτης Δημοκρατίας και η «εκ των ένδον» υπονόμησή της. Η ελληνική εθνική ιδεολογία – όψεις διαμόρφωσης στη δίνη της διεθνούς κρίσης (1933-1939).

- Από την Εθνική Αντίσταση στον Εμφύλιο Πόλεμο: Η νέα βαλκανική πραγματικότητα.

- Τα μεταπολεμικά προβλήματα του ελληνισμού.

- Ελληνική Διασπορά και σύγχρονες πληθυσμιακές μετακινήσεις.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Θέματα της περιόδου της οθωμανικής κυριαρχίας στα Βαλκάνια και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις κατά τους 19^ο και 20^ο αι.

Βασικοί άξονες:

- Από την Βυζαντινή κοινοπολιτεία των Βαλκανίων στην οθωμανική κυριαρχία (επισκόπηση βαλκανικής ιστορίας 14^{ος} -αρχές 20ού αι.)

- Επισκόπηση της ιστορίας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (αρχές 19ου -αρχές 20ού αιώνα) και η πορεία προς την ελληνική αυτονομία και ανεξαρτησία. Ελληνοτουρκικές σχέσεις (19ος και 20ός αι).

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 6
Διδακτικές μονάδες: 24

Υποχρεωτικά: 5, δ.μ. 20

1. Μαθηματικά I
2. Μαθηματικά II
3. Διδακτική των Μαθηματικών I
4. Διδακτική των Μαθηματικών II
5. Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση

Κυμαινόμενα (επιλέγεται 1), δ.μ. 4

1. Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών I)
 2. Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών II)
 3. Θεωρία Αριθμών
-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Μαθηματικά I

Αξιοματική Θεμελίωση μιας Μαθηματικής Θεωρίας
Στοιχεία λογικής
Μέθοδοι απόδειξης
Στοιχεία Θεωρίας συνόλων και πράξεις συνόλων
Συστήματα αρίθμησης θέσης
Η έννοια του ποσού ή του μεγέθους
Πράξεις ποσών με μέτρα φυσικούς αριθμούς (πρόσθεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμός και διαίρεση)
Μέγιστος Κοινός Διαιρέτης – Ελάχιστο Κοινό Πολλαπλάσιο
Μεθοδολογία επίλυσης προβλημάτων
Ρητοί – Άρρητοι αριθμοί
Αναλογίες, ποσά ανάλογα και αντιστρόφως ανάλογα, ποσοστά.

2. Μαθηματικά II

Βασικά στοιχεία συναρτήσεων

Πράξεις σε σύνολα (εσωτερικές - εξωτερικές) και ιδιότητες των πράξεων. Αλγεβρικές δομές (ομάδες, δακτύλιοι, σώματα)

Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας: αξιωματικά συστήματα, στοιχεία τριγώνου, τετράπλευρου, πολυγώνου και κύκλου

Εμβαδά

3. Διδακτική των Μαθηματικών I

Οι φοιτητές προβληματίζονται και επανεξετάζουν τα 'πιστεύω' που έχουν για τη μάθηση, τη διδασκαλία και τα μαθηματικά. Διερευνούν και μαθαίνουν να χαρακτηρίζουν τους τρόπους με τους οποίους οι μαθητές σκέφτονται στα μαθηματικά. Κατανοούν το ρόλο που έχουν οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και η επικοινωνία στην τάξη για τη μάθηση των μαθητών. Εξετάζουν τι σημαίνει διδασκαλία των μαθηματικών στην οποία η σκέψη των μαθητών βρίσκεται στο επίκεντρο λήψης διδακτικών αποφάσεων. Όλα αυτά επιτυγχάνονται μέσα από την ενασχόληση των φοιτητών με τη λύση μαθηματικών προβλημάτων, τη συμμετοχή τους σε συζητήσεις επιλεγμένων άρθρων, τις εμπειρίες τους από τις πρακτικές ασκήσεις, καθώς και την ανάλυση βιντεοσκοπημένων αποσπασμάτων από συνεντεύξεις μαθητών και διδασκαλίες.

4. Διδακτική των Μαθηματικών II

Για καθεμιά από τις διαφορετικές μαθηματικές ενότητες που περιλαμβάνει το αναλυτικό πρόγραμμα μαθηματικών του δημοτικού σχολείου (φυσικοί αριθμοί, πράξεις, λόγοι-αναλογίες, κλάσματα, δεκαδικοί, ποσοστά, γεωμετρία, στατιστική και πιθανότητες) οι φοιτητές προσεγγίζουν τη λογική ακολουθιών από δραστηριότητες που έχουν δοκιμαστεί σε πειραματικές τάξεις. Αναπτύσσουν κριτήρια για την αξιολόγηση των διδακτικών βιβλίων των μαθηματικών και μαθαίνουν να τα προσαρμόζουν στις ανάγκες των μαθητών. Οργανώνουν και πραγματοποιούν διδασκαλίες των μαθηματικών σε σχολικές τάξεις. Η εμπλοκή των φοιτητών σε ειδικά σχεδιασμένες δραστηριότητες, η συμμετοχή τους σε συζητήσεις επιλεγμένων άρθρων και η παρατήρηση βιντεοσκοπημένων επεισοδίων από συνεντεύξεις μαθητών και διδασκαλίες αποτελούν τα μέσα στήριξης για την επίτευξη των στόχων του μαθήματος.

5. Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση

Στο μάθημα αυτό διδάσκονται:

- Η Μετα-βιομηχανική εποχή και η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στις σύγχρονες εξελίξεις. Πολιτιστικές προεκτάσεις και το κοινωνικό νόημα της Νέας Τεχνολογίας.
- Οι ιδιαιτερότητες του υπολογιστή ως νέας επαναστατικής μηχανής και οι εκπαιδευτικές του λειτουργίες. Σύγκριση του υπολογιστή με άλλα μέσα της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Ο υπολογιστής ως γνωστικό εργαλείο- Παραδείγματα αξιοποίησης λογισμικού για τη γνωστική ανάπτυξη των μαθητών στη γλώσσα και τα μαθηματικά.
- Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της μάθησης και διδασκαλίας και αξιοποίηση των εκπαιδευτικών δυνατοτήτων των Νέων Τεχνολογιών: Αντικειμενισμός, Δομητισμός και, Κριτική Προσέγγιση σε ένα σύγχρονο διδακτικό πλαίσιο. Επιθυμητές αλλαγές στο ρόλο του σχολείου, του δασκάλου και του μαθητή.
- Λογισμικό επεξεργασίας κειμένου, διαχείρισης δεδομένων, μικρόκοσμοι, προσομοιώσεις, μοντελοποίηση, γλώσσες προγραμματισμού για μαθητές, ηλεκτρονικά παιχνίδια, δίκτυα, υπερ-μέσα, πολυ-μέσα, εικονική πραγματικότητα κτλ στην Εκπαίδευση: Ένα νέο, ευνοϊκό για την υλοποίηση σημαντικών παιδαγωγικών αρχών, περιβάλλον. Ιδιαίτερα παιδαγωγικά οφέλη από τη χρήση του Διαδικτύου (Internet). Αλληλεπιδραστική, διαθεματική, συνεργατική, «οικουμενική», αυτόνομη, διερευνητική και βιωματική μάθηση και δια βίου εκπαίδευση με την παιδαγωγική αξιοποίηση και ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού. Οπτική εκπαίδευση και αισθητική αγωγή. Μαθησιακές δυσκολίες και νέες προοπτικές με τη συμβολή των Ν.Τ.
- Παιδαγωγικά κριτήρια κατηγοριοποίησης, αξιολόγησης και επιλογής του εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Η ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και το ζήτημα της κατάλληλης εισαγωγής των Ν.Τ. στην Εκπαίδευση, ιδιαίτερα στην Πρωτοβάθμια. Προτεραιότητες και σχετικές προτάσεις. Δυνατότητες ανάληψης εποικοδομητικής δράσης και πρωτοβουλιών για τη δημιουργική ανάπτυξη της νεοελληνικής ταυτότητας στο σύγχρονο ευρωπαϊκό και οικουμενικό περιβάλλον.

Κυμαινόμενα

1. Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης. (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών Ι)

- Τα Μαθηματικά στην Προελληνική περίοδο (Αιγύπτιοι-Βαβυλώνιοι.)

- Η ανάπτυξη των Μαθηματικών από 600 π.Χ. μέχρι 250 μ.Χ. - Ελληνική περίοδος.
- Τα Μαθηματικά στο Μεσαίωνα.
- Ανάπτυξη των Μαθηματικών από την Αναγέννηση μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα.

2. Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών II)

Τα Μαθηματικά των Ινδών και των Κινέζων.

Η εξέλιξη των βασικών μαθηματικών εννοιών Άλγεβρας και Γεωμετρίας. Ενδεικτικά παραδείγματα προβλημάτων από διάφορες περιόδους. Αφηρημένα Μαθηματικά - Σύγχρονη εποχή.

3. Θεωρία Αριθμών

Ευκλείδεια διαίρεση

Διαιρετότητα

Μ.Κ.Δ., Ε.Κ.Π. και οι ιδιότητές τους

Πρώτοι Αριθμοί

Γραμμικές Διοφαντικές Εξισώσεις

Γραμμικές Ισοτιμίες

Άλγεβρικά Συστήματα Γραμμικών Εξισώσεων

ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 5
Διδακτικές μονάδες: 20

Υποχρεωτικά: 4, δ.μ. 16

1. Φυσική Ι
2. Φυσική ΙΙ
3. Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών
4. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών

Κυμαινόμενα (επιλέγεται 1), δ.μ. 4

1. Περιβαλλοντικές Επιστήμες (Εργαστήριο)
 2. Ο Κόσμος μας: Η Διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας και Επιστημών της Γης
 3. Βιολογία
-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Φυσική Ι

Οι Φυσικές Επιστήμες, η Φυσική, η Επιστημονική Μεθοδολογία, η Επιστημονική Έρευνα, οι Επιστημονικές Θεωρίες – Η Εκπαίδευση – Ο Φυσικός Κόσμος, η Ενέργεια Μάζα / η Δημιουργία, οι Κλίμακες του Άβιου Κόσμου, ο Έμβιος Κόσμος, το Τέλος (;) – Τα Φυσικά Μεγέθη, οι Μετρήσεις – Οι Φυσικές Θεωρίες, η Ειδική Θεωρία Σχετικότητας, η Κβαντική Θεωρία, τα Πρότυπα των Κινήσεων και των Πεδίων Δυνάμεων, τα Πυρηνικά Πεδία / το Καθιερωμένο Πρότυπο, το ΗλεκτροΜαγνητικό Πεδίο / η ΗλεκτροΜαγνητική Θεωρία, το Βαρυτικό Πεδίο / οι Θεωρίες Βαρύτητας, τα Πρότυπα των Κυμάτων, τα Θερμοδυναμικά Πρότυπα, οι Θεωρίες / Υποθέσεις Ενοποίησης.
Εργαστηριακές Ασκήσεις – Εφαρμογές των Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών.

2. Φυσική II

Τα Φυσικά Φαινόμενα, οι Ενεργειακές Μετατροπές – Τα Πυρηνικά Φαινόμενα – Τα ΗλεκτροΜαγνητικά Επαγωγικά Φαινόμενα, τα ΗλεκτροΜαγνητικά Κυματικά Φαινόμενα / τα Οπτικά Φαινόμενα – Τα Θερμικά / Θερμοδυναμικά Φαινόμενα – Τα Φυσικο-Χημικά Φαινόμενα – Τα Μηχανικά Ιδιοφαινόμενα / οι Ιδιότητες των Σωμάτων, τα Μηχανικά Κυματικά Φαινόμενα / τα Ηχητικά Φαινόμενα – Τα Δυναμικά και Κινητικά Φαινόμενα των Σωμάτων – Τα Βαρυτικά / τα Γεωβαρυτικά Φαινόμενα, τα Γεωφυσικά και Ατμοσφαιρικά Φαινόμενα, τα Βιο-Φυσικά Φαινόμενα, τα Κοσμικά Φαινόμενα.

Εργαστηριακές Ασκήσεις – Εφαρμογές των Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών.

Τα μαθήματα ΦΥΣΙΚΗ I και ΦΥΣΙΚΗ II συνεπικουρούνται από φροντιστήρια, τα οποία έχουν ως σκοπό να εμπεδώνουν οι φοιτητές τη θεωρία, καθώς επίσης και να αποκτούν την ικανότητα να λύνουν προβλήματα. Επίσης στα μαθήματα ΦΥΣΙΚΗ I και ΦΥΣΙΚΗ II ανήκουν τα ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΦΥΣΙΚΗΣ (ένα δίωρο ανά εβδομάδα στη διάρκεια δύο εξαμήνων). Αυτά έχουν σκοπό να εξοικειώσουν τους φοιτητές / φοιτήτριες με το πείραμα και να τους κάνουν ικανούς να χρησιμοποιούν τα όργανα και τις συσκευές της Φυσικής.

3. Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών

Το μάθημα έχει ως στόχο το να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι:

- τις βασικές θεωρίες για τη γνώση και τη φύση της επιστημονικής γνώσης
- τις βασικές θεωρίες για τη μέθοδο και τις αρχές της επιστημονικής μεθόδου
- τη φύση της επιστήμης (“nature of science” – NoS), δεδομένου ότι το θέμα αυτό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα όλων των σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών των φυσικών επιστημών διεθνώς
- τη σπουδαιότητα της ιστορίας και της φιλοσοφίας των επιστημών στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών

Το μάθημα συνεπικουρείται από 3-ωρο φροντιστήριο στη διάρκεια του οποίου συζητούνται και αναπτύσσονται επιπλέον συγκεκριμένες ενότητες. Στους φοιτητές που παρακολουθούν το φροντιστήριο δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης εργασιών.

Η παρακολούθηση του μαθήματος διευκολύνεται αν προηγουμένως οι εκπαιδευόμενοι έχουν παρακολουθήσει το Επιλεγόμενο Μάθημα «Ιστορία των Επιστημών». Το μάθημα αξιολογείται με γραπτές εξετάσεις. Για τους φοιτητές που έχουν εκπονήσει εργασία στο πλαίσιο του φροντιστηρίου, αυτή συνυπολογίζεται έως 30% στον τελικό βαθμό.

Οι ενότητες που αναπτύσσονται στο μάθημα:

Μέρος Α' : Η Επιστημονική Γνώση

1. Εισαγωγή: το οντολογικό και το επιστημολογικό ερώτημα. Τι είναι Γνώση. Πηγές της Γνώσης. Είδη Γνώσης.
2. Πεποίθηση. Αλήθεια. Δικαιολόγηση. Σκεπτικισμός: είναι εφικτή η γνώση;
3. Η Επιστημονική Γνώση. Η Συζήτηση για την Αντικειμενικότητα.
4. Το κοινωνικό πλαίσιο της Επιστημονικής Γνώσης. Η Επιστημολογία του Κοινωνικού Κονστρουκτιβισμού. Η Κριτική στον Κοινωνικό Κονστρουκτιβισμό.
5. Κριτικές και Πολιτισμικές Προσεγγίσεις της Επιστημονικής Γνώσης. Η Κριτική Εκπαίδευση στις Φυσικές Επιστήμες.

Μέρος Β' : Η Επιστημονική Μέθοδος

6. Επαγωγική και Παραγωγική Μέθοδος. Το Πρόβλημα της Επαγωγής.
7. Η Φιλοσοφία της Επιστήμης του Λογικού Εμπειρισμού. Το κριτήριο επαλήθευσης. Η Επιστημονική Αντίληψη του Κόσμου και ο Κύκλος της Βιέννης.
8. Η κριτική του K. Popper: Διαψευσιοκρατία. P. Feyerabend: Εναντία στη Μέθοδο
9. Το Πείραμα: Η Φιλοσοφία του Πειράματος. Η Εξάρτηση της Παρατήρησης από τη Θεωρία.

Μέρος Γ' : Η «Φύση της Επιστήμης»

10. Η Αλλαγή των Επιστημονικών Θεωριών. Οι Επιστημονικές Επαναστάσεις / T. Kuhn. Οι Επιστημονικές Επαναστάσεις στη Φυσική.
11. Οι Επιστημονικές Διαμάχες. Παραδείγματα: Η Διαμάχη Newton – Leibnitz για τη φύση του χώρου και του χρόνου. Η διαμάχη για την ερμηνεία της Κβαντομηχανικής. Η διαμάχη για τη διδασκαλία των Θεωριών της Εξέλιξης και του Ευφυούς Σχεδιασμού.
12. Οι αντιλήψεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τη «φύση της επιστήμης» και την επιστημονική γνώση. Η «Φύση της Επιστήμης» στα Προγράμματα Σπουδών.
13. Η Συμβολή της Ιστορίας και της Φιλοσοφίας των Επιστημών στη Διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών.

4. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών

Εισαγωγή

Το μάθημα της «Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών» αποτελείται από τρία μέρη που το ένα συμπληρώνει και υποστηρίζει το άλλο: Α) τις Διαλέξεις/Εισηγήσεις που αναφέρονται στο γνωστικό περιεχόμενο του μαθήματος, Β) τα Εργαστήρια, που ασκούν τους/τις φοιτητές/τριες μέσω μικροδιδασκαλιών στις ιδιαιτερότητες της διδασκαλίας του μαθήματος των Φυσικών Επιστημών, και Γ) τις Πρακτικές Ασκήσεις στα σχολεία, που βοηθούν τους φοιτητές/τριες να έρθουν σε επαφή με τον πραγματικό κόσμο του σχολείου.

Γενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να μπορούν διδακτικά να μετασχηματίζουν το γνωστικό περιεχόμενο των φυσικών

επιστημών, ώστε να μπορεί να διδαχθεί αποτελεσματικά σε μαθητές/τριες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δηλαδή, να μπορούν αυτοδύναμα να σχεδιάζουν τις διδασκαλίες τους και να παράγουν το σχετικό εκπαιδευτικό υλικό για τα μαθήματα των Φυσικών Επιστημών, σύμφωνα με το εκάστοτε αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος και τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/μαθητριών τους.

Ειδικοί στόχοι του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να μπορούν:

- να εξηγούν τη σημασία του επιστημονικού γραμματισμού και να διακρίνουν τις διάφορες συνιστώσες του, αναγνωρίζοντας τις ιδεολογικές, οικονομικές και κοινωνικές επιλογές που τις καθορίζουν
- να γνωρίζουν τις βασικές θεωρίες μάθησης, περιγράφοντας τα θεμέλια στα οποία βασίστηκαν (φιλοσοφικές θέσεις, ερευνητικά ευρήματα, κ.λπ.), και να διακρίνουν τις διαφορές τους
- να επιχειρηματολογούν για το πόσο σημαντική είναι η γνώση των ιδεών των μαθητών σχετικά με τον σχεδιασμό μιας διδασκαλίας και να αναλύουν τα βασικά χαρακτηριστικά των ιδεών, παρέχοντας συγκεκριμένα παραδείγματα
- να περιγράφουν τα διάφορα μοντέλα διδασκαλίας, αναγνωρίζοντας τις θεωρίες μάθησης στις οποίες βασίζονται, να διακρίνουν τις διαφορές τους και να διακρίνουν τις περιπτώσεις στις οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιούν το καθένα από αυτά
- να εξηγούν τι σημαίνει μάθηση μέσω έρευνας, να διαμορφώνουν και να επιλύουν ένα ερώτημα, χρησιμοποιώντας τις σχετικές επιστημονικές διαδικασίες
- να χρησιμοποιούν τα διάφορα διδακτικά εργαλεία, αξιοποιώντας τα δυνατά και αποφεύγοντας τα αδύνατα σημεία τους
- να εξηγούν τη σημασία των άτυπων πηγών μάθησης στη σχολική πράξη και να περιγράφουν πώς θα τις αξιοποιούν τόσο εντός σχολείου όσο και σε επισκέψεις εκτός σχολείου, ώστε να εξυπηρετούν το σχετικό αναλυτικό πρόγραμμα
- να εξηγούν πώς η ιστορική διαμόρφωση των εννοιών των φυσικών επιστημών βοηθά στην κατανόηση των ιδεών των μαθητών
- να ανιχνεύουν τις ιδέες των μαθητών για συγκεκριμένες έννοιες των φυσικών επιστημών και να τις αναδομούν
- να καταστρώνουν σχέδια μαθήματος και να σχεδιάζουν φύλλα εργασίας για τη διδασκαλία βασικών εννοιών των φυσικών επιστημών, ακολουθώντας συγκεκριμένα μοντέλα διδασκαλίας.

Περιεχόμενο του μαθήματος

A) Διαλέξεις/Εισηγήσεις

Οι διαλέξεις/εισηγήσεις στόχο έχουν να αναπτύξουν το θεωρητικό υπόβαθρο του μαθήματος και να εισάγουν τους/τις φοιτητές/τριες στα νέα ερευνητικά δεδομένα του πεδίου της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών. Οι διαλέξεις/εισηγήσεις αναπτύσσονται σε 13 τρίωρα (σύνολο 39 ώρες) κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Οι διδακτικές ενότητες στις οποίες επικεντρώνεται το μάθημα είναι οι ακόλουθες:

1. Επιστημονικός γραμματισμός (Τι σημαίνει ο όρος επιστημονικός γραμματισμός; Από ποιους παράγοντες επηρεάζεται το περιεχόμενό του; Γιατί είναι βασικό και ουσιαστικό στοιχείο της εκπαίδευσης των πολιτών; Ποιες είναι οι διαστάσεις που μπορεί να έχει; Ποια είναι τα επίπεδά του και πότε ένας πολίτης μπορεί να θεωρηθεί επιστημονικά εγγράμματος;)
2. Θεωρίες μάθησης στις φυσικές επιστήμες (Ποιες είναι οι βασικές θεωρίες μάθησης στις φυσικές επιστήμες; Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές τους; Ποιες είναι οι βασικές σχολές σκέψης από τις οποίες περισσότερο επηρεάζονται;). Συγκεκριμένα αναπτύσσονται:
 - α. Οι γνωσιακές προσεγγίσεις – Η εννοιολογική αλλαγή στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά της θεμέλια; Ποιοι παράγοντες την προκαλούν; Ποιες συνθήκες την ευνοούν; Ποιο είναι το διδακτικό μοντέλο της εννοιολογικής αλλαγής που βασίζεται στον ατομικό κονστρουκτιβισμό; Ποια είναι τα δυνατά και ποια τα αδύνατα σημεία της;)
 - β. Οι κοινωνικο-πολιτισμικές προσεγγίσεις στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά τους θεμέλια; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους; Ποιες διδακτικές στρατηγικές προτείνουν; Ποια είναι τα δυνατά και ποια τα αδύνατα σημεία τους;)
 - γ. Ο κοινωνικός κονστρουκτιβισμός (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά του θεμέλια; Πώς μετασχηματίζεται σε διδακτική πρόταση στο μάθημα των φυσικών επιστημών;)
3. Οι ιδέες μαθητών για έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου (Γιατί είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τις ιδέες των μαθητών για έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου; Γιατί οι μαθητές έχουν εναλλακτικές ιδέες; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των εναλλακτικών ιδεών; Πώς επιτυγχάνεται ο μετασχηματισμός των εναλλακτικών ιδεών των μαθητών σε ιδέες συμβατές με την επιστημονική γνώση σύμφωνα με το μοντέλο της εννοιολογικής αλλαγής; Τι πρέπει να γνωρίζει ο εκπαιδευτικός σε σχέση με τις εναλλακτικές ιδέες των μαθητών του ώστε να μπορεί να τις αντιμετωπίσει;)
4. Τα μοντέλα διδασκαλίας στα μαθήματα των φυσικών επιστημών: α) Το παραδοσιακό μοντέλο μεταφοράς της γνώσης, β) Το μοντέλο της ανακαλυπτικής μάθησης, και γ) το μοντέλο της κονστρουκτιβιστικής μάθησης (Ποιες είναι οι θεωρητικές αρχές που τα διέπουν και ποιες οι φάσεις διδασκαλίας τους;).
5. Η διερευνητική μάθηση – Η μάθηση μέσω μικρών ερευνών στο μάθημα των φυσικών επιστημών: Οι επιστημονικές διαδικασίες (Πώς επιτυγχάνεται η άσκηση των μαθητών στην παρατήρηση, στην ταξινόμηση, στην επιλογή ερωτήματος προς διερεύνηση, στον προσδιορισμό των μεταβλητών, στον έλεγχο των μεταβλητών, στις προβλέψεις, στην επιλογή του κατάλληλου εξοπλισμού, στην συλλογή των δεδομένων, στην καταγραφή των

δεδομένων, στην «ανάγνωση» και ερμηνεία των δεδομένων, στην εξαγωγή συμπερασμάτων και στην αξιολόγηση;)

6. Τα διδακτικά εργαλεία στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι είναι και πώς χρησιμοποιούνται οι αναλογίες, οι μεταφορές και οι εννοιολογικοί χάρτες στο μάθημα των φυσικών επιστημών;)
7. Άτυπες πηγές μάθησης στις φυσικές επιστήμες (Τι είναι οι άτυπες και τι οι μη τυπικές πηγές μάθησης; Ποια είναι τα μέσα και οι μορφές στις οποίες απαντώνται; Πώς μπορούμε να τις ταξινομήσουμε ανάλογα είτε με το χώρο και τις συνθήκες στις οποίες υλοποιείται η μάθηση, είτε με τον τρόπο σύνταξης του «κειμένου» τους; Με ποιον τρόπο μπορούν να αξιοποιηθούν οι άτυπες πηγές μάθησης από την τυπική εκπαίδευση; Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να σχεδιάσουν εκπαιδευτικό υλικό που να ενσωματώνει άτυπες πηγές μάθησης;)
8. Σχέδια μαθήματος: Οδηγός κατάστρωσης σχεδίου μαθήματος στο πλαίσιο του μαθήματος φυσικών επιστημών (Πώς μπορεί να σχεδιασθεί και να καταστρωθεί ένα σχέδιο μαθήματος; Τι πρέπει να περιλαμβάνει;)
9. Μηχανική (Κίνηση και δύναμη): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για τη δύναμη και την κίνηση, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για τον 1^ο Νόμο του Νεύτωνα και την Ελεύθερη πτώση των σωμάτων).
10. Θερμότητα : α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για τη θερμότητα, τη θερμοκρασία και τους καλούς και κακούς αγωγούς των σωμάτων, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για τη Θερμική αγωγιμότητα και τη Μετάδοση της θερμότητας με αγωγή).
11. Ηλεκτρισμός (Το συνεχές ηλεκτρικό ρεύμα σε ένα ηλεκτρικό κύκλωμα): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για το ηλεκτρικό ρεύμα και το ηλεκτρικό κύκλωμα (σε σειρά και σε παράλληλο κύκλωμα), δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το απλό ηλεκτρικό κύκλωμα συνεχούς ρεύματος και για το ηλεκτρικό ρεύμα σε ένα ηλεκτρικό κύκλωμα).
12. Οπτική (Φύση του φωτός, Διάδοση του φωτός, Όραση): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για το φως και το πώς βλέπουμε τα αντικείμενα, για τη φύση του φωτός και για τον τρόπο που καθίστανται ορατά τα αντικείμενα, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το πώς γίνονται ορατά τα αντικείμενα: Η πορεία των φωτεινών ακτίνων μεταξύ φωτεινής πηγής, αντικειμένου και ματιού).
13. Βιολογία (Φωτοσύνθεση): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για την έννοια του φυτού και για την «τροφή» των φυτών, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το πώς εξασφαλίζουν τα φυτά την «τροφή» τους (το άμυλο), για το ποιοι παράγοντες

επηρεάζουν τη σύνθεση της «τροφής» των φυτών και για το ποιες είναι οι «πρώτες ύλες» για τη σύνθεση του αμύλου (τη διαδικασία της φωτοσύνθεσης) και πού τις βρίσκει το φυτό).

Β) Εργαστήρια/Μικροδιδασκαλίες

Τα εργαστήρια του μαθήματος «Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών» έχουν διπλό ρόλο: α) αποτελούν εφαρμογές του θεωρητικού μέρους του μαθήματος που αναπτύσσεται κατά τις εισηγήσεις, ώστε οι φοιτητές/τριες να συνειδητοποιήσουν τους τρόπους με τους οποίους η θεωρία εφαρμόζεται στην πράξη και β) αποτελούν απαραίτητο στάδιο προετοιμασίας των φοιτητών/τριών για τις πρακτικές ασκήσεις τους στον σύνθετο κόσμο του σχολείου. Τα εργαστήρια πραγματοποιούνται με τη μορφή μικροδιδασκαλιών και στόχο έχουν να ασκήσουν τους φοιτητές/τριες αρχικά σε ελεγχόμενο (προσομοιωμένο της σχολικής τάξης) περιβάλλον, στον σχεδιασμό φύλλων εργασίας και την υλοποίηση διδασκαλιών σύμφωνα με τα μοντέλα και τις στρατηγικές διδασκαλίας των φυσικών επιστημών που έχουν αναπτυχθεί στο θεωρητικό μέρος (διαλέξεις/εισηγήσεις). Στα εργαστήρια, οι φοιτητές/τριες σε ομάδες των 20 ατόμων ασκούνται σε 10 δίωρα υποχρεωτικά εργαστήρια. Τα εργαστήρια επιβλέπουν και καθοδηγούν υποψήφιοι διδάκτορες διδακτικής φυσικών επιστημών. Κάθε φοιτητής/τρια αναλαμβάνει να διδάξει μία θεματική ενότητα από το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος των φυσικών επιστημών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στους συμφοιτητές/τριες του/της που υποδύονται τους μαθητές/τριες μιας τάξης. Μετά το τέλος του μαθήματος ακολουθεί εποικοδομητική συζήτηση με τον/την επιβλέποντα/ουσα και τους/τις υπολοίπους/ες συν-φοιτητές/τριες για τα ισχυρά και αδύναμα σημεία της διδασκαλίας και για τους τρόπους βελτίωσής της. Έτσι, κυκλικά κάθε φοιτητή/τρια περνάει από τον ρόλο του/της εκπαιδευτικού στον ρόλο του/της μαθητή/τριας και, μέσω της κριτικής συζήτησης που διεξάγεται στο τέλος του μαθήματος, βαθμιαία εξελίσσει τα εργαλεία κριτικής ανάλυσης μιας διδασκαλίας και κατακτά τον τρόπο υλοποίησής της, σύμφωνα με συγκεκριμένα μοντέλα διδασκαλίας. Μέσω αυτής της άσκησης ο κάθε φοιτητής/τρια προετοιμάζεται κατάλληλα για τις πρακτικές ασκήσεις στα σχολεία (κριτική «ανάγνωση» της διδασκαλίας έμπειρων εκπαιδευτικών και υλοποίηση διδασκαλίας σε πραγματικό περιβάλλον).

Γ) Πρακτικές ασκήσεις στα σχολεία

Η πρακτική άσκηση των φοιτητών/τριών στο μάθημα της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών υλοποιείται σε πραγματικό περιβάλλον σχολικής πρακτικής, δηλαδή σε επιλεγμένα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ευρύτερης περιοχής Αθηνών. Οι φοιτητές/τριες σε ομάδες, που διαμορφώνονται ανάλογα με το δυναμικό και τις υποδομές του κάθε σχολείου, επισκέπτονται το σχολείο στο οποίο έχουν ενταχθεί όπου παρακολουθούν το μάθημα των φυσικών επιστημών της Ε' και Στ' τάξης και συμπληρώνουν ένα έντυπο που αποτελεί την «ταυτότητα διδασκαλίας του μαθήματος» και στόχο έχει να εστιάσει την προσοχή των φοιτητών/τριών σε συγκεκριμένα σημεία του μαθήματος. Μετά το

μάθημα, συζητούν με τον/την επιβλέποντα/ουσα (μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια της Κατεύθυνσης «Εκπαίδευση στις Φυσικές Επιστήμες») για τον τρόπο υλοποίησης του μαθήματος και αποφασίζουν ποιους/ες φοιτητές/τριες θα πραγματοποιήσουν διδασκαλίες. Οι συζητήσεις γίνονται σε ειδικό χώρο που έχει παραχωρηθεί από το σχολείο και διαρκούν περίπου 1 ώρα.

Τα σημεία στα οποία εστιάζουν οι συζητήσεις των φοιτητών/τριών με τον/την επιβλέποντα/ουσα, τα βασικά εκ των οποίων καταγράφονται στην «ταυτότητα διδασκαλίας» του μαθήματος, είναι τα ακόλουθα:

- οι έννοιες που διδάχθηκαν
- οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου που αναδείχθηκαν από τους/τις εκπαιδευτικούς ή τους φοιτητές/τριες
- οι τρόποι διαχείρισης των ιδεών των μαθητών/τριών από τους/τις εκπαιδευτικούς ή τους φοιτητές/τριες
- οι εννοιολογικές δυσκολίες που συνάντησαν οι μαθητές/τριες κατά τη διάρκεια του μαθήματος
- οι τρόπους διαχείρισης των εννοιολογικών δυσκολιών από τους/τις εκπαιδευτικούς ή τους φοιτητές/τριες
- προτάσεις διαφορετικής αντιμετώπισης των ιδεών και των εννοιολογικών δυσκολιών των μαθητών/τριών
- τα μοντέλα και στρατηγικές διδασκαλίας που ακολούθησαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι εκπαιδευτικοί ή οι φοιτητές/τριες
- προτάσεις για τη βελτίωση του μαθήματος.

Μετά την επίσκεψη στα σχολεία, οι φοιτητές/τριες παραδίδουν την «ταυτότητα διδασκαλίας» του μαθήματος και ο/η φοιτητής/τρια που πρόκειται να διδάξει προετοιμάζει τη διδασκαλία του μαθήματος με τη βοήθεια του/της επιβλέποντα/ουσας της ομάδας.

Κατανομή ωρών στο μάθημα

Το μάθημα της «Διδακτικής Φυσικών Επιστημών» έχει διάρκεια 7 ώρες την εβδομάδα. Οι ώρες αυτές κατανέμονται ως εξής: α. τρεις (3) ώρες κάθε εβδομάδα η διάλεξη/εισήγηση (παρουσίαση και συζήτηση των παραπάνω περιγραφόμενων θεματικών ενοτήτων), β. δύο (2) ώρες κάθε εβδομάδα το Εργαστήριο (υποχρεωτικό), στο οποίο οι φοιτητές πραγματοποιούν μικροδιδασκαλίες (προσομοιώσεις διδακτικής πρακτικής) σε συγκεκριμένα θέματα φυσικών επιστημών από το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου σύμφωνα με τα διδακτικά μοντέλα που παρουσιάζονται στο μάθημα, και γ. δύο (2) ώρες κάθε εβδομάδα η πρακτική άσκηση στα σχολεία (υποχρεωτική).

Προαπαιτούμενα και πληροφορίες για το μάθημα:

1. Το μάθημα «Διδακτική των Φυσικών Επιστημών» προσφέρεται τόσο στο Χειμερινό όσο και στο Εαρινό εξάμηνο σπουδών. Σε κάθε ένα από τα εξάμηνα αυτά, το μάθημα δηλώνουν οι μισοί φοιτητές/τριες του τετάρτου (4ου) έτους σπουδών. Δικαίωμα δήλωσης του μαθήματος στο Χειμερινό εξάμηνο έχουν μόνο εκείνοι οι τεταρτοετείς φοιτητές/τριες των οποίων το τελευταίο γράμμα του αριθμού μητρώου τους θα έχει εκλεγεί με τυχαίο τρόπο. Οι συγκεκριμένοι φοιτητές/τριες θα

εγγράφονται στα εργαστήρια και στις πρακτικές ασκήσεις. Οι υπόλοιποι τεταρτοετείς φοιτητές/τριες δηλώνουν το μάθημα το Εαρινό εξάμηνο και εγγράφονται αντίστοιχα στα εργαστήρια και τις πρακτικές ασκήσεις του μαθήματος. Εξαιρέση αποτελούν οι φοιτητές/τριες ERASMUS, οι οποίοι εντάσσονται στο εξάμηνο κατά το οποίο δεν απουσιάζουν στο εξωτερικό.

2. Βασική προϋπόθεση για την εγγραφή στα εργαστήρια και τις πρακτικές ασκήσεις του μαθήματος Διδακτική Φυσικών Επιστημών, καθώς και για τη δήλωση του αντιστοιχού μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να έχουν ολοκληρώσει τις πρακτικές ασκήσεις στα σχολεία που υλοποιούνται στα πλαίσια των μαθημάτων: «Μικροδιδασκαλίες-Μικρομαθήματα & Πρακτική Άσκηση», «Γενικές Αρχές και Στρατηγικές Διδασκαλίας & Πρακτική Άσκηση Ι» και «Διαχείριση της Σχολικής τάξης & Πρακτική Άσκηση ΙΙ».

3. Όσοι από τους φοιτητές/τριες δηλώσουν το μάθημα (για πρώτη φορά) στο χειμερινό εξάμηνο σπουδών και αποτύχουν στην αντίστοιχη εξεταστική περίοδο έχουν το δικαίωμα να επανεξεταστούν σε αυτό μόνον κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Εξαιρέση αποτελούν οι επί πτυχίω φοιτητές.

4. Τα Εργαστήρια και οι Πρακτικές Ασκήσεις στα Σχολεία είναι υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές/τριες.

Κυμαινόμενα

1. Περιβαλλοντικές Επιστήμες (Εργαστήριο)

Το μάθημα είναι εργαστηριακό. Το περιεχόμενο έχει σχεδιαστεί αφενός με βάση τις ανάγκες των φοιτητών που πρόκειται στο μέλλον να διδάξουν στην Α/θμια Εκπαίδευση και αφετέρου με βάση την κατανόηση των αιτιών των τοπικών και παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων και της «Κλιματικής Αλλαγής» γενικότερα. Γίνονται 2 τρίωρες εισαγωγικές διαλέξεις κατά τις οποίες αναπτύσσεται το γνωστικό αντικείμενο και η μεθοδολογία της Περιβαλλοντικής Επιστήμης καθώς επίσης και ο τρόπος λειτουργίας του επιστημονικού εργαστηρίου. Κατόπιν οι φοιτητές χωρίζονται σε ομάδες και αναλαμβάνουν την εκπόνηση πειραματικών εργασιών. Ως διδακτική μεθοδολογία έχει υιοθετηθεί η καθοδηγούμενη διερεύνηση (guided inquiry) σε περιβάλλον συνεργατικής μάθησης. Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να διερευνήσουν το κάθε θέμα με την καθοδήγηση κατάλληλου φύλλου εργασίας.

Η δομή και οι διδακτικοί στόχοι των εργαστηριακών ασκήσεων είναι:

1. Ενότητα: Μετρήσεις με αναλογικά όργανα μέτρησης

- Εξοικείωση με τα φυσικά μεγέθη που μετρώνται στις Περιβαλλοντικές Επιστήμες, τις μονάδες τους και τις κλίμακες μέτρησής τους.

- Γνωριμία με διάφορα αναλογικά όργανα μέτρησης (μετροταινία, ογκομετρικός κύλινδρος, πολύμετρο, θερμόμετρο, πεχαμετρικό χαρτί, ηχόμετρο κ.λπ.).

- Εξάσκηση στην ακρίβεια των μετρήσεων για την αποφυγή σφαλμάτων.

2. Ενότητα: Μετρήσεις με ψηφιακά όργανα μέτρησης

- Εξοικείωση στη χρήση αισθητήρων (θερμοκρασίας, διοξειδίου του άνθρακα, πολυαισθητήρα καιρού, ψηφιακού πεχάμετρου κλπ)
- Εξοικείωση στη χρήση οργάνων ψηφιακής συλλογής δεδομένων
- Εξάσκηση στη δημιουργία και ερμηνεία διαγραμμάτων

3. Ενότητα: αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στη Μελέτη του Περιβάλλοντος

- Εξοικείωση με το διαδίκτυο και τον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών
- Γνωριμία με αντιπροσωπευτικές ιστοσελίδες περιβαλλοντικού περιεχομένου
- Κατανόηση κριτηρίων αξιολόγησης της ποιότητας και της εγκυρότητας ηλεκτρονικών πηγών
- Μελέτες περίπτωσης (αναζήτηση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών πληροφοριών)

4. Ενότητα: οικοσυστήματα και πολυπλοκότητα

- Χρήση του υπολογιστικού περιβάλλοντος μοντελοποίησης, προσομοίωσης και προγραμματισμού της NetLogo για τη μελέτη της πολυπλοκότητας των οικοσυστημάτων
- Εξάσκηση σε μελέτη περίπτωσης – μοντέλο της NetLogo «Φωτιά σε Δάσος» (για την κατανόηση των εννοιών «κρίσιμη συμπεριφορά» και «κρίσιμη κατάσταση»)
- Εξάσκηση σε μελέτη περίπτωσης – μοντέλο της NetLogo «Μυρμήγκια και τροφή» (για την κατανόηση των εννοιών «αυτο-οργάνωση» και «ανάδυση»)
- Εξάσκηση σε μελέτη περίπτωσης – μοντέλο της NetLogo «Λύκοι και πρόβατα» (για την κατανόηση των εννοιών «βρόχοι ανάδρασης», «ευστάθεια και αστάθεια»)

5. Ενότητα: Φωτοσύνθεση

- Πειραματική μελέτη της παραγωγής οξυγόνου κατά τη διαδικασία της φωτοσύνθεσης από ένα υδρόβιο φυτό
- Ερμηνεία των γραφικών παραστάσεων συγκέντρωσης διαλυμένου οξυγόνου ως συνάρτηση του χρόνου και κάτω από διαφορετικές συνθήκες (παρουσία ή έλλειψη CO₂, με ανάδευση ή χωρίς, παρουσία ή απουσία φωτός, με αύξηση ή μείωση της θερμοκρασίας)
- Συζήτηση για τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόδοση της φωτοσύνθεσης
- Διάκριση της φωτοσύνθεσης από την αναπνοή

6. Ενότητα: μελέτη του φαινομένου του θερμοκηπίου

- Μέτρηση διοξειδίου του άνθρακα
- Πείραμα για τη διαπίστωση της επίδρασης του διοξειδίου του άνθρακα στη μεταβολή της θερμοκρασίας

- Χρήση λογισμικού πολλαπλών αναπαραστάσεων για την κατανόηση του φαινομένου του θερμοκηπίου
 - Διάκριση της φυσιολογικής από την ενισχυμένη λειτουργία του φαινομένου
 - Υπολογισμοί εκπομπών θερμοκηπικών αερίων
7. Ενότητα: καταστροφή του στρατοσφαιρικού όζοντος
- Χρήση διαδραστικού λογισμικού ενσωματωμένων διαδραστικών εφαρμογών για την κατανόηση του φαινομένου της μείωσης του στρατοσφαιρικού όζοντος (αιτίες, μηχανισμός, παράγοντες επίδρασης κλπ)
 - Μελέτη του δείκτη επικινδυνότητας της UV ακτινοβολίας ετησίως και ημερησίως και των προτεινόμενων μέτρων προστασίας
 - Διάκριση των λειτουργιών του όζοντος στην τροπόσφαιρα και στη στρατόσφαιρα
 - Μέτρηση τροποσφαιρικού όζοντος με ειδικά στικ
8. Ενότητα: Μετεωρολογία - άνεμος - ατμοσφαιρική ρύπανση
- Πείραμα προσομοίωσης του τρόπου δημιουργίας του ανέμου
 - Γνωριμία με τους ατμοσφαιρικούς ρύπους και τις πηγές τους
 - Εξοικείωση με όργανα μετεωρολογικών μετρήσεων και εξάσκηση στη δεξιότητα προσανατολισμού
 - Εντοπισμός ημερήσιου δελτίου τιμών ατμοσφαιρικής ρύπανσης
 - Μελέτη «τριαντάφυλλων ρύπανσης» - συσχετισμός διεύθυνσης του ανέμου και τοπογραφίας στην αύξηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
9. Ενότητα: μελέτη του φαινομένου της όξινης βροχής
- Μέτρηση οξύτητας διαφόρων διαλυμάτων και εξοικείωση με την κλίμακα pH
 - Πειραματική μελέτη της επίδρασης των οξέων σε κομμάτια κιμωλίας, γύψου, μαρμάρου και της αλλαγής χρώματος ενός δείκτη από την καύση θείου σε κλειστό δοχείο με νερό
 - Χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για την κατανόηση των μηχανισμών δημιουργίας της όξινης βροχής και των επιπτώσεών της
 - Εξοικείωση με χημικά σύμβολα και ειδικούς όρους, μαθηματικοί υπολογισμοί, παρατήρηση χαρτών
 - Συζήτηση και προτάσεις για τις επιπτώσεις της όξινης βροχής στην υποβάθμιση των δασών, στην καταστροφή των υδάτινων οικοσυστημάτων και στη διάβρωση των μνημείων
10. Ενότητα: μεταφορά θερμότητας-βιοκλιματική αρχιτεκτονική
- Πείραμα προσομοίωσης της λειτουργίας των θερμοκηπίων με τη χρήση ενός σπιτιού-μοντέλου (ιδιοκατασκευή)
- Πειραματική μελέτη της επίδρασης του υλικού κατασκευής και του χρώματος στην εκπομπή και απορρόφηση ακτινοβολίας
- Μέτρηση του συντελεστή θερμικής αγωγιμότητας διαφόρων υλικών (γυαλί, ξύλο, γύψος)
- Γνωριμία με τους τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας σε ένα οίκημα και με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο

Έννοια του θερμικού ισοζυγίου - αρχές οικολογικού σχεδιασμού ενός σπιτιού - παραδοσιακή αρχιτεκτονική

11. Ενότητα: ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

- Πειραματική μελέτη των παραγόντων που συμβάλλουν στη μέγιστη απόδοση των φωτοβολταϊκών
- Συζήτηση για το βέλτιστο προσανατολισμό των φωτοβολταϊκών στην Ελλάδα
- Ηλεκτρόλυση νερού με τη χρήση της κυψελίδας υδρογόνου
- Κίνηση αυτοκινήτου υδρογόνου με τη χρήση της κυψελίδας
- Οφέλη και προβλήματα του υδρογόνου ως καυσίμου
- Χρήση λογισμικού προσομοιώσεων για τη μελέτη των ανανεώσιμων μορφών και πηγών ενέργειας

Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με βάση τα εβδομαδιαία φύλλα εργασίας που συμπληρώνουν οι φοιτητές.

2. Ο Κόσμος μας: Η διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας και Επιστημών της Γης

Εισαγωγή

Το μάθημα «Ο Κόσμος μας: Η Διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας και Επιστημών Γης» είναι ένα διαθεματικό μάθημα που συνδυάζει γνώσεις από τις Φυσικές Επιστήμες, τα Μαθηματικά, την Αστρονομία (Επιστήμες του Διαστήματος), τη Γεωλογία (Επιστήμες της Γης), την Τεχνολογία και τον Πολιτισμό. Ασχολείται με θέματα που συναρπάζουν τους μαθητές/τριες και που συχνά αποτελούν πηγές ερωτήσεων προς τους/τις εκπαιδευτικούς τους. Στο μάθημα οι φοιτητές/τριες (μελλοντικοί δάσκαλοι/ες) διδάσκονται βασικές έννοιες Αστρονομίας (με έμφαση στο Ηλιακό Σύστημα) και Επιστημών Γης, καθώς και μεθόδους διδασκαλίας τους στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: Α) τις Διαλέξεις/Εισηγήσεις που είναι 13 τρίωρα το εξάμηνο και αναφέρονται στην επιστημονική γνώση (έννοιες και φαινόμενα Αστρονομίας και Επιστημών Γης), στις ιδέες των μαθητών/τριών για τις αντίστοιχες έννοιες και φαινόμενα και σε προτάσεις δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία τους, Β) Ασκήσεις πεδίου, με στόχο την παρατήρηση και αναγνώριση διαστημικών σωμάτων ή επισκέψεις σε οργανωμένους χώρους (π.χ. πλανητάριο). Η απασχόληση των φοιτητών/τριών σε αυτές τις δραστηριότητες αντιστοιχεί κατά μέσον όρο σε περίπου 1 ώρα εβδομαδιαίως.

Βασικός σκοπός του μαθήματος

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες: α) να οικοδομήσουν την επιστημονική γνώση για τον μέγακοσμο και το εσωτερικό της Γης, β) να ενημερωθούν για τις έρευνες σχετικά με ιδέες των μαθητών/τριών σχετικά με έννοιες και φαινόμενα του μέγακοσμου και του εσωτερικού της Γης και γ) να σχεδιάζουν διδασκαλίες και να οργανώνουν δραστηριότητες στο πλαίσιο των

σχετικών μαθημάτων (φυσικές επιστήμες και Γεωγραφία) του αναλυτικού προγράμματος.

Περιεχόμενο του μαθήματος

A) Διαλέξεις/Εισηγήσεις

Οι Διαλέξεις/Εισηγήσεις αναπτύσσονται σε 13 τρίαωρα το εξάμηνο και αναφέρονται: α) στη σχετική επιστημονική γνώση (βασικές έννοιες Αστρονομίας και Επιστημών Γης), β) στις αντίστοιχες ιδέες των μαθητών/τριών για τις έννοιες και τα φαινόμενα που αναφέρονται στο (α) και γ) σε προτάσεις δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία των συγκεκριμένων εννοιών και φαινομένων.

Διδακτικές ενότητες:

1.1 Οι ιδέες μαθητών/τριών για το μέγακοσμο – Αιτίες σχηματισμού εναλλακτικών ιδεών για τον μέγακοσμο.

1.2 Ιστορική αναδρομή: Η Συμβολή της Ιστορίας της Επιστήμης στη διδασκαλία εννοιών της Αστρονομίας

- Ερωτήσεις και απαντήσεις,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

2.1 Το σχήμα της Γης

- Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με το σχήμα της Γης
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για το σχήμα της Γης
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

2.2 Το ηλιακό σύστημα:

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το ηλιακό σύστημα,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα του ηλιακού συστήματος,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

3. Ο Ήλιος

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τον Ήλιο,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τον Ήλιο,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

4.1 Οι πλανήτες

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους πλανήτες,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους πλανήτες,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

4.2 Τα άλλα σώματα του ηλιακού συστήματος (κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες)

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για τους κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

5. Η Σελήνη

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τη Σελήνη,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τη Σελήνη,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

6. Οι εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης

- Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τις εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης,
- Οι ιδέες των μαθητών για τις εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

7. Οι επιδράσεις του Ήλιου στη Γη (Τα φαινόμενα της μέρας – νύχτας, των εποχών, κλπ.)

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για το φαινόμενο της μέρας-νύχτας, των εποχών, και άλλων φαινομένων που έχουν να κάνουν με τις επιδράσεις του Ήλιου στη Γη,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για το φαινόμενο της μέρας-νύχτας, των εποχών, κ.λπ.
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

8. Το σύμπαν: η δημιουργία και η εξέλιξη των άστρων (κόκκινοι γίγαντες, λευκοί νάνοι, άστρα νετρονίων, μαύρες τρύπες), οι γαλαξίες, τα νεφελώματα, ο σχηματισμός του σύμπαντος, κλπ.

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το Σύμπαν,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το Σύμπαν
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

9.1 Η ηλικία της Γης: Με ποιες μεθόδους προσδιορίζεται

9.2 Ο σχηματισμός της γήινης ατμόσφαιρας: Από ποιες φάσεις πέρασε και πώς τροποποιήθηκε η γήινη ατμόσφαιρα από τότε που σχηματίστηκε ο πλανήτης μας έως σήμερα.

10. Η δομή της Γης: Με ποιες μεθόδους μελετάμε το εσωτερικό της Γης, Ποια είναι τα βασικά τμήματα στα οποία δομείται το εσωτερικό της Γης και ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

11. Η μετατόπιση των ηπείρων – Η τεκτονική των πλακών: Ιστορικά πώς εξελίχθηκε η γνώση μας για τη δυναμική της Γης, Η θεωρία του Wegener για τη μετατόπιση των ηπείρων και τη δημιουργία του αναγλύφου της Γης, Η θεωρία της τεκτονικής των πλακών, Οι κινήσεις των λιθοσφαιρικών πλακών.

12. Οι σεισμοί: Τι είναι σεισμός, Τι είναι ρήγμα, Πού συμβαίνουν οι σεισμοί, Πώς καταγράφονται και εντοπίζεται το επίκεντρό τους, Πώς μετράμε το μέγεθος ενός σεισμού (κλίμακες μέτρησης).

13. Τα ηφαιστεια: Τι είναι τα ηφαιστεια, Ποιος είναι ο μηχανισμός λειτουργίας τους, Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους, Τα είδη των ηφαιστειών, Ποιες περιοχές του πλανήτη έχουν ηφαιστειακή δράση.

B) *Ασκήσεις πεδίου, ή επισκέψεις σε οργανωμένους χώρους (π.χ. πλανητάριο)*

Στις ασκήσεις πεδίου, οργανώνονται επισκέψεις σε ανοιχτό χώρο όπου, και με τη βοήθεια ερασιτεχνών αστρονόμων, οι φοιτητές/τριες κάνουν εστιασμένη παρατήρηση του νυχτερινού ουρανού. Μια σειρά τηλεσκοπίων κατευθύνονται το καθένα σε διαφορετικό σημείο του ουράνιου θόλου και εστιάζουν σε διαφορετικά διαστημικά σώματα. Οι φοιτητές/τριες σε ομάδες κυκλικά επισκέπτονται τα τηλεσκόπια, παρατηρούν και συζητούν με τους εκεί υπεύθυνους/ες.

Σε περίπτωση που οι καιρικές συνθήκες δεν το επιτρέπουν οργανώνονται επισκέψεις στο πλανητάριο, όπου οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν σχετικές προβολές και ακολουθεί συζήτηση.

3. Βιολογία

- Ιδιότητες της ζωής και χημική της βάση – Εξέλιξη
- Κυτταρική δομή και λειτουργία
- Μεταβολισμός
- Βιοσύνθεση DNA, RNA και πρωτεϊνών
- Βασικές έννοιες γενετικής
- Φυτικό βασίλειο: ιδιαίτερα γνωρίσματα και λειτουργίες των φυτικών οργανισμών και χαρακτηριστικοί αντιπρόσωποι.
- Ζωικό βασίλειο: ιδιαίτερα γνωρίσματα και λειτουργίες των ζωικών οργανισμών και χαρακτηριστικοί αντιπρόσωποι.

B. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

(Επιλέγονται συνολικά 12 μαθήματα, 36 δ.μ.)

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη: Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία
2. Σχολική Παιδαγωγική & καινοτόμες δράσεις
3. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών: Μικροδιδασκαλία
4. Ιστορία εκπαίδευσης εκπαιδευτικών
5. Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων
6. Εκπαιδευτικά Προβλήματα και Εκπαιδευτική πολιτική
7. Παιδαγωγική της Λογοτεχνίας
8. Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού
9. Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση
10. Ανάπτυξη και Διαχείριση του ανθρωπίνου δυναμικού της εκπαίδευσης
11. Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση
12. Δημιουργικότητα στην Εκπαίδευση
13. Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας
14. Μετεκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Ιστορική διάσταση και σύγχρονος προβληματισμός
15. Η Γυναικεία Εκπαίδευση στην Ελλάδα (19^{ος} - 20^{ος} αιώνας)
16. Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

1. Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική
2. Αγωγή του λόγου και της ομιλίας
3. Οργανωσιακή ψυχολογία και συμπεριφορά στην εκπαίδευση
4. Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά
5. Ψυχολογία ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσολογία – Υφολογία – Ρητορική)

2. Η διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης - ξένης γλώσσας
3. Λογοτεχνία και Εκπαίδευση
4. Ρεαλισμός και Μυθοπλασία
5. Το βιβλίο στην Εκπαίδευση
6. Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις
7. Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση
8. Εικαστική Αγωγή II
9. Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την Τέχνη του σήμερα
10. Η Ιστορία και η διδακτική της
11. Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος
12. Γενική-τοπική ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους
13. Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου
14. Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου
15. Νεοελληνικό Θέατρο και Κοινωνία
16. Κοινωνιολογία της Παιδικής Ηλικίας και τα Δικαιώματα του Παιδιού
17. Νέα Τεχνολογία, Εργασία και Εκπαίδευση
18. Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης
19. Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα
20. Η νεοελληνική πεζογραφία στον 20^ο αιώνα. Η νοσταλγία της Εφηβείας
21. Σύγχρονη πεζογραφία: Τάσεις και προσανατολισμοί
22. Εργασιακές Σχέσεις
23. Εισαγωγή στην Ψυχολογία: Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας
24. Παιδαγωγική Λαογραφία
25. Λαογραφία: Ήθη και έθιμα
26. Συγκριτική Θεατρολογία: νεοελληνική και παγκόσμια δραματολογία
27. Εισαγωγή στους κώδικες του Θεάτρου. Θεωρία και Πράξη
28. Σχολική Θρησκευτική Αγωγή

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

1. Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και εκπαίδευσης από απόσταση
2. Μαθηματικά III
3. Περιγραφική Στατιστική I
4. Περιγραφική Στατιστική II
5. Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών I
6. Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών II
7. Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση I
8. Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση II
9. Σχεδιασμός-Ανάπτυξη και αξιολόγηση εκπαιδευτικού Λογισμικού

10. Μαθηματικά Θέματα
11. Στατιστική και θεωρία πιθανοτήτων
12. Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας

ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. Ειδικά Θέματα Βιολογίας, Ανατομία και Φυσιολογία Ανθρώπου
2. Αγωγή Υγείας Ι
3. Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες
4. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
5. Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών
6. Ιστορία των Επιστημών
7. Φυσική Γεωγραφία
8. Ανθρωπογεωγραφία
9. Διδασκαλία της Γεωγραφίας με Ψηφιακές Τεχνολογίες (Εργαστήριο)
10. Διδακτική της Γεωγραφίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη: Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία

- Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της περιφερειακής ανάπτυξης: οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική διάσταση.
- Η εκπαίδευση στην υπηρεσία της ανάπτυξης της περιφέρειας. Η Ευρωπαϊκή εμπειρία.
- Ο έλληνας δάσκαλος στις μικρές επαρχιακές κοινωνίες. Μια ιστορική αναδρομή στο ρόλο και τη συμβολή του στην περιφερειακή ανάπτυξη.
- Ευρωπαϊκές πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης.
- Ο αναπτυξιακός ρόλος του σχολείου και του εκπαιδευτικού στην ελληνική περιφέρεια. Οι προτεραιότητες της επιχειρηματικότητας, της διαμόρφωσης πολιτών και της διατήρησης/ανανέωσης της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας.

2. Σχολική Παιδαγωγική & καινοτόμες δράσεις

Κοινωνικοποίηση του παιδιού: Μια ψυχοκοινωνιολογική προσέγγιση προσχολικής και σχολικής κοινωνικοποίησης

- Εισαγωγικές έννοιες και απόψεις
 - Η επικαιρότητα του προβλήματος
 - Φορείς και φάσεις της κοινωνικοποίησης
1. *Προσχολική Κοινωνικοποίηση του παιδιού*
- Οικογένεια - Μορφές: Σύθεση και συνθήκες οικογενειακής ζωής
 - Οι σχέσεις μάνας - παιδιού κατά την πρώιμη παιδική ηλικία (0-2 ετών): Μια γενική θεώρηση
 - Η μητρική αποστέρηση – Ο Ιδρυματισμός
 - Δυαδικές σχέσεις μάνας-παιδιού: Οι πρώτες έρευνες
 - Ο δεσμός μάνας-παιδιού: Νεότερες έρευνες
 - Μητρική αποστέρηση - αυτονόμηση του παιδιού
 - Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού ηλικίας 3-6 ετών
 - Οι βασικές κρίσεις του παιδιού: το πείσμα του τρίτου έτους και το οιδιπόδειο σύμπλεγμα
 - Οι σχέσεις μεταξύ των μικρών παιδιών (νηπίων) και η κοινωνικοποίηση τους (3-6 ετών)
2. *Kibbutz και China: Δυο ιδιαίτερα κοινωνικά μοντέλα κοινωνικοποίησης του παιδιού*
- Η προ - και σχολική κοινωνικοποίηση του παιδιού στο Kibbutz
 - Η προ - και σχολική κοινωνικοποίηση του παιδιού στην China
 - Ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των μοντέλων κοινωνικοποίησης στο Kibbutz και την China

3. Κοινωνικοποίηση του παιδιού στην Ελλάδα

- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στην αρχαία Ελλάδα
- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη νεότερη Ελλάδα
- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη σύγχρονη Ελλάδα
- Το κοινωνικό στρώμα των γονιών, βασικός παράγοντας κοινωνικοποίησης του παιδιού

4. Σχολική Κοινωνικοποίηση του παιδιού

α) Ψυχολογικές θεωρίες κοινωνικοποίησης

- Οι θεωρίες της συμπεριφοράς
- Οι θεωρίες της ψυχανάλυσης
- Οι θεωρίες της ανάπτυξης του ατόμου
- Οι θεωρίες της ψυχο-οικολογίας

β) Κοινωνιολογικές θεωρίες κοινωνικοποίησης

- Η θεωρία της συμβολικής αλληλεπίδρασης κοινωνικοποίησης του ατόμου
- Η συστημική θεωρία κοινωνικοποίησης
- Η κοινωνικο-δομική θεωρία κοινωνικοποίησης

γ) Μοντέλα Σχολικής Κοινωνικοποίησης

- Το συστημικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το κοινωνικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το ψυχαναλυτικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το συνθετικό μοντέλο κοινωνικοποίησης

5. Κοινωνικοποίηση και Υγεία του παιδιού

- Παράγοντες που επηρεάζουν την κοινωνικοποίηση και υγεία του παιδιού
- Ασθένειες που επηρεάζουν την κοινωνικοποίηση και υγεία του παιδιού
- Η κοινωνική συμπεριφορά και η ψυχοσωματική υγεία του παιδιού
- Βασικές πηγές επικινδυνότητας της υγείας και κοινωνικοποίησης του παιδιού

6. Η Συμβουλευτική της Οικογένειας και του Σχολείου

α) Η Συμβουλευτική της Οικογένειας

Οι λειτουργίες της οικογένειας και η αναγκαιότητα της συμβουλευτικής

β) Η Συμβουλευτική του Σχολείου

Διάγνωση και θεραπεία μιας μαθησιακής ή κοινωνικής αδυναμίας – απόκλισης του μαθητή.

3. Μικροδιδασκαλίες-Μικρομαθήματα και Πρακτική Άσκηση

Σκοπός του μαθήματος είναι η επαφή των φοιτητών, μέσω προσομοιωτικών τεχνικών, με την εκπαιδευτική πράξη. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην παρατήρηση και στην ανάλυση τόσο συγκεκριμένων διδακτικών δεξιοτήτων και μορφών συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού με μικροδιδασκαλίες όσο και μορφών εργασίας, εκπαιδευτικών τεχνικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων με μικρομαθήματα (η σχετική άσκηση θα στηρίζεται στη βιντεολήψη - βιντεοσκόπηση της διδασκαλίας). Στο πλαίσιο τους μαθήματος, το οποίο θα έχει τη μορφή της έρευνας δράσης (action research), οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί θα αναλάβουν τον σχεδιασμό και την εκτέλεση μικροδιδασκαλιών και

μικρομαθημάτων, θα παρατηρήσουν με σχετικά προς την κάθε διδακτική δεξιότητα και την κάθε μορφή εργασίας Φύλλα Παρατήρησης, σχολιάσουν και θα εκτιμήσουν και αξιολογήσουν τα αποτελέσματα. Δεδομένου ότι οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι αναστοχάζονται συνειδητά γύρω από τις διδακτικές εμπειρίες και επιλογές τους, μπορούν να βελτιώσουν την κατανόηση της ίδιας της διδασκαλίας τους, θα προχωρήσουμε σε ασκήσεις «αναστοχαστικής μικροδιδασκαλίας». Προϊόντος του χρόνου οι διδακτικές δεξιότητες θα ενοποιούνται διαμορφώνοντας μια ενιαία συμπεριφορά, χωρίς ωστόσο να χάνουν την ταυτότητά τους κατά την παρατήρηση, την ανάλυση και τον σχολιασμό τους:

I. Θεωρητικό μέρος

1. Ο εκπαιδευτικός και το έργο του από τη σκοπιά της σύγχρονης Παιδαγωγικής.
2. Ο εκπαιδευτικός ως βασικός παράγοντας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
3. Μύθοι και στερεότυπα σχετικά με την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: Ο προικισμένος δάσκαλος.
4. Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.
5. Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός: Ερευνητικά δεδομένα.
6. Προσωπικότητα του εκπαιδευτικού και εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.
7. Η επίδραση της προσωπικότητας του εκπαιδευτικού στην επαγγελματική του αποτελεσματικότητα.
8. Παρατήρηση και ανάλυση της συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού.
9. Τεχνικές άσκησης των υποψήφιων εκπαιδευτικών: μοντέλα.
10. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.
11. Μοντέλα μικροδιδασκαλίας. Σχεδιασμός και οργάνωση της μικροδιδασκαλίας.
12. Αποτελεσματικότητα της μικροδιδασκαλίας: Ερευνητικά δεδομένα.

II. Πρακτικό μέρος

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών ως πεδίο έρευνας: ερευνητική προσέγγιση θεμάτων και προβλημάτων της εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Παρατήρηση διδασκαλίας με Φύλλα Παρατήρησης και Αξιολόγησης.

Προβλέπεται η άσκηση των διδακτικών δεξιοτήτων :

- «Μη λεκτική συμπεριφορά: Η γλώσσα του σώματος του εκπαιδευτικού»
- «Θέση ερωτήσεων»
- «Ενίσχυση του μαθητή»
- «Πρόκληση του ενδιαφέροντος και της προσοχής του μαθητή»

- «Αντιμετώπιση προβλημάτων πειθαρχία» κ.λπ.

και η άσκηση με μικρομαθήματα συγκεκριμένων μορφών εργασίας, εκπαιδευτικών τεχνικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων:

- ✓ «Παιχνίδι ρόλων»
- ✓ «Διαθεματική-Διεπιστημονική προσέγγιση»
- ✓ «Αποκωδικοποίηση και ανάλυση εικόνας» κλπ.

III. Αξιολόγηση μικροδιδασκαλιών και μικρομαθημάτων.

Σε ό,τι αφορά στην αξιολόγηση μιας προσπάθειας έρευνας δράσης, το πιο σημαντικό είναι τόσο η συμμετοχή στην ευθύνη προετοιμασίας και οργάνωσης της προσπάθειας όσο και η μορφή επανατροφοδότησης, η οποία την συνοδεύει. Η επανατροφοδότηση δεν έχει απλώς τον χαρακτήρα κριτικής μεμονωμένων μορφών διδακτικής συμπεριφοράς ενός συμφοιτητή, αλλά συνδιαμόρφωσης της γενικότερης κατεύθυνσης την οποία παίρνει η όλη προσπάθεια.

4. Ιστορία εκπαίδευσης εκπαιδευτικών

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μελλοντικοί δάσκαλοι/λες τις βασικές πολιτικές που ακολουθήθηκαν στο χώρο της εκπαίδευσης των ελλήνων εκπαιδευτικών και ιδιαίτερα αυτών της πρώτης εκπαιδευτικής βαθμίδας, από την περίοδο του νεοελληνικού διαφωτισμού μέχρι σήμερα. Εισαγωγικά εξετάζονται θέματα εκπαιδευτικής έρευνας με έμφαση στο ιστορικοερμηνευτικό πρότυπο και την κριτική ανάλυση λόγου. Στην κύρια ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται:

I. Η οργάνωση, η λειτουργία και η εξέλιξη του θεσμού των Διδασκαλείων, από το Βασιλικό (Οθώνειο) Διδασκαλείο, το Μαράσλειο και τα επαρχιακά Διδασκαλεία μέχρι το θεσμό των Υποδιδασκαλείων και Ιεροδιδασκαλείων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δράση των Δελμούζου-Γληνού-Τριανταφυλλίδη καθώς και των συνεχιστών του έργου τους Μίλτου Κουντουρά και Ευάγγελου Παπανούτσου (ως διευθυντών διδασκαλείων) για τη διαμόρφωση ενός τύπου δασκάλου που να εμπνέεται από το νέο παιδαγωγικό πνεύμα και τις ιδέες του εκπαιδευτικού δημοτικισμού.

II. Η μετάβαση από τα Διδασκαλεία στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες και η περίοδος της πρώτης λειτουργίας τους. Ιδεολογικές συγκρούσεις και γερμανική επίδραση. Οι θεσμικές παρεμβάσεις του καθεστώτος Μεταξά, τα Παιδαγωγικά Φροντιστήρια της ελεύθερης Ελλάδας (Ρόζα Ιμβριώτη, Μιχ. Παπαμαύρος, Κ. Σωτηρίου). Η εξέλιξη του θεσμού των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

III. Οι προσπάθειες για θεσμοθέτηση της πανεπιστημιακής μόρφωσης των δασκάλων και νηπιαγωγών (θέσεις και αντιθέσεις, νομοσχέδια και προτάσεις). Προβληματισμοί σχετικά με την οργάνωση, την επιστημονική ταυτότητα και την αποστολή των Πανεπιστημιακών

Παιδαγωγικών Τμημάτων. Η ίδρυση και η έναρξη της λειτουργίας τους, οι πρώτες αποτιμήσεις του έργου και της πορείας τους.

IV. Οι σημαντικότεροι σταθμοί στην κατάρτιση των νηπιαγωγών και των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ίδρυση, εξέλιξη και κατάργηση του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαίδευσης. Η παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σύγχρονες τάσεις και προκλήσεις, νέοι προβληματισμοί και προοπτικές στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.

5.Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων

- Εισαγωγικές έννοιες (οργάνωση, διοίκηση, σχολείο).
- Μελέτη του εκπαιδευτικού μας συστήματος (δομή, διοικητική διάρθρωση).
- Τα διοικητικά όργανα του σχολείου και το έργο τους (διευθυντής, υποδιευθυντής και σύλλογος διδασκόντων).
- Οι εκπαιδευτικοί και το έργο τους.
- Οργάνωση των σχολικών μονάδων (ίδρυση, κατάργηση κ.λπ. σχολικών μονάδων, οργάνωση του χρόνου εργασίας στα σχολεία, οργάνωση της σχολικής ζωής, οργάνωση του διδακτικού έργου).
- Η λειτουργία των σχολικών μονάδων (εγγραφές και μετεγγραφές μαθητών, αξιολόγηση των μαθητών, ασφάλεια μαθητών, λειτουργία συστεγαζόμενων σχολείων, σχολικό αρχείο και σχολική βιβλιοθήκη κ.ά.).
- Η σχολική μονάδα και το εξωτερικό περιβάλλον (συνεργασία σχολείου - οικογένειας κ.ά.).
- Στοιχεία διοίκησης του διδακτικού προσωπικού (καθήκοντα, δικαιώματα των δασκάλων).
- Διαχείριση των υλικών πόρων του σχολείου (Σχολική Επιτροπή, εξοπλισμός κ.ά. του σχολείου, σχολική περιουσία, υγιεινή και ασφάλεια στο σχολείο κ.ά.).
- Μελέτη περιπτώσεων (case studies).

6.Εκπαιδευτικά προβλήματα και Εκπαιδευτική πολιτική

Στο μάθημα αναλύονται οι δομές, οι λειτουργίες και οι μηχανισμοί των πολιτικών συστημάτων και διερευνώνται οι εκπαιδευτικές τους πολιτικές. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα σύγχρονα προβλήματα της εκπαιδευτικής πολιτικής του ελληνικού και του ευρωπαϊκού χώρου. Αναλυτικότερα:

- Κράτος, κοινωνία και εκπαίδευση.
- Το πολιτικό σύστημα και η εκπαιδευτική πολιτική: Δομές, λειτουργίες, μηχανισμοί.

- Νέες ορίζουσες και ορισμοί του εκπαιδευτικού έργου στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας – η προβληματική της εκπαιδευτικής πολιτικής σε αναψηλάφηση.
- Αρχική κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών: Αξιολόγηση αναγκών και προτεραιοτήτων ατενίζοντας τον 21^ο αιώνα.
- Η διοίκηση του ελληνικού πανεπιστημίου στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα. Κριτική ιστορική θεώρηση.
- Προβλήματα και πολιτικές στο χώρο του Πανεπιστημίου διεθνώς.
- Προβλήματα και πολιτικές στα πανεπιστήμια 3 χωρών του ευρωπαϊκού νότου
 - Το Ελληνικό Πανεπιστήμιο απέναντι στις προκλήσεις της ύστερης νεωτερικότητας
 - Τα ισπανικά πανεπιστημιακά στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας
 - Ατραποί και αντιφάσεις του Πορτογαλικού Πανεπιστημίου.

7. Παιδαγωγική της λογοτεχνίας

- A. 1. Σχέση Παιδαγωγικής και λογοτεχνίας.
 2. Οι δύο εκδοχές περί Τέχνης:
 α. Η Τέχνη για την Τέχνη.
 β. Ο κοινωνικός προορισμός της Τέχνης.
 3. Η λογοτεχνική μορφή ως έκφραση πνευματικής και ηθικής πειθαρχίας.
- B. 1. Αρχαϊκή Ποίηση, Δημοτική Ποίηση (η συλλογικότητα της δημιουργίας, εξωκαλλιτεχνική λειτουργικότητά τους: λατρεία, κοινωνική ζωή).
 2. Η διδακτική Ποίηση (ο Αισώπειος Μύθος, ο Μύθος γενικά, έντεχνες μορφές του Μύθου κτλ.).
 3. Η στρατευμένη λογοτεχνία (εκκλησιαστική, κοινωνική, πολιτική κτλ.).
 4. Η παιδική και η άλλη λογοτεχνία.
 α. Γενικά.
 β. Η «Ιστορία της παιδαγωγίας» ως κλάδος της φιλολογίας.
 γ. Η Παιδαγωγική της λογοτεχνίας: Ένας νέος κλάδος της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
 δ. Τα πρόσωπα και τα πράγματα (Κοραής, Παλαμάς, Ξενόπουλος, Παπαδιαμάντης, Παπαντωνίου, Παπανούτσος, Δελμούζος, Γληνός, Τριανταφυλλίδης, Παπαμαύρος, Κοτζιούλας, Βρεττάκος, Τροπαιάτης, Ιωαννίδης, Δελώνης, Τριβιζάς).
 ε. Η νεοελληνική λογοτεχνία ως πηγή της ιστοριογραφίας της εκπαίδευσης.
- Γ. Το παιδί και η ανάγνωση: Στάσεις, προτιμήσεις, συνήθειες.
 α. Ορισμός, σπουδαιότητα και συναισθηματικές πλευρές της ανάγνωσης.
 β. Χαρακτηριστικά του αναγνώστη σχολικής ηλικίας.
 γ. Αναγνωστικές τάσεις και αναγνωστικό κίνητρο.

- δ. Αναγνωστικό ενδιαφέρον και αναγνωστική προτίμηση.
- ε. Παιδαγωγικές πρακτικές για την προαγωγή της φιλαναγνωσίας των παιδιών.
- στ. Προτιμήσεις των παιδιών και των εφήβων για την ποίηση: Παιδαγωγικές προεκτάσεις.

8. Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού

Το αντικείμενο και η γραμματεία του Διαφωτισμού

1. Ο Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός και η Παιδαγωγική.
2. Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός (περίπου 1730-1830) και η Παιδαγωγική.
3. Η δράση του Κοραή και του κύκλου του.
4. «Αυτοσχέδιοι Στοχασμοί περί της Ελληνικής Παιδείας και Γλώσσας».
5. Ο Αδαμάντιος Κοραής ως Παιδαγωγός.
6. Ο Αδαμάντιος Κοραής και η δυτική Παιδεία.
7. Απόψεις του Αδαμάντιου Κοραή για τη διδασκαλία της γλώσσας.
8. Η Συλλογή αναγνώσεων του Αδ. Κοραή: Μια τερπνή και ωφέλιμη ανθολογία για νέους και ενηλίκους.
9. Διασταύρωση της αρχαίας κληρονομιάς και των νεωτερικών ιδεών της Δύσης.
10. «Μετακένωσις», «Ανάμνησις», «Εκλεκτισμός».
11. Η αισθητική του «ωφέλιμου».
12. Τα λογοτεχνικά είδη («χρηστοθήθειες», επαναστατική φιλολογία και «Ανόνημοι», μυθιστόρημα κ.λπ. Μεταφράσεις).
13. Το «Παιδαγωγικό μυθιστόρημα» («Bildungsroman»).
14. Μυθογραφία και παιδαγωγία στη λογοτεχνία του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.
15. Το γλωσσικό ζήτημα κατά το Νεοελληνικό Διαφωτισμό.
16. Ο δάσκαλος κατά το Νεοελληνικό Διαφωτισμό: Σκέψεις, προτάσεις και οραματισμοί για το έργο και την αποστολή του.
17. Ο Διαφωτισμός και το παιδί.
18. Η πρόσληψη του J. H. Pestalozzi στον ελληνικό χώρο.
19. J. H. Pestalozzi, *Λεονάρδος και Γερτρούδη*: Ένα παιδαγωγικό μυθιστόρημα.
20. Η πολλαπλή συμβολή του Διαφωτισμού στη διαμόρφωση της Νεοελληνικής Παιδείας.

9. Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση

1. Το λαϊκό παραμύθι και η μελέτη του
2. Το παραμύθι και ο μύθος στη σύγχρονη εποχή
3. Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση
Η παιδαγωγική και το παραμύθι στο ελληνικό Σχολείο (19ος-21ος αιώνας)

Το παραμύθι στο Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα νέα Αναλυτικά
Προγράμματα Σπουδών της Προσχολικής Αγωγής και του
Δημοτικού Σχολείου

4. Η ψυχοπαιδαγωγική διάσταση και αξιοποίηση του παραμυθιού
και του μύθου

Το παραμύθι από την πλευρά της Ψυχολογίας και της
Ψυχανάλυσης

Η «μαγική στάση» και το παραμύθι

Ο φανταστικός κόσμος και η φυγή από την πραγματικότητα

Οι ψυχικές ανάγκες του παιδιού και το παραμύθι

Απόψεις της Ψυχανάλυσης για το παραμύθι

Οι απόψεις του Sigmund Freud

Οι απόψεις του Bruno Bettelheim

Το Εγώ ενάντια στο Εκείνο μέσα στο παραμύθι

Οιδιπόδειες συγκρούσεις και λύσεις στο παραμύθι

Ανάγκη για ανεξαρτητοποίηση και επιβεβαίωση του Εγώ στο
παραμύθι

Το «οικογενειακό μυθιστόρημα»

Η φαντασίωση της μοχθηρής μητριάς

Η μετάβαση στην παιδική ηλικία με τη βοήθεια του παραμυθιού

Η παιδαγωγική σημασία και η διδασκαλία του παραμυθιού

Το παραμύθι ως μέσο αγωγής

Η διδασκαλία του παραμυθιού

Παιδαγωγική και διδακτική αξιοποίηση του παραμυθιού

Η εκλογή των διδακτικά και παιδαγωγικά κατάλληλων
παραμυθιών

Κριτήρια επιλογής παραμυθιών

Σχέση του παραμυθιού με τα σχολικά μαθήματα

Τέχνη και τεχνική της αφήγησης στο Σχολείο

10. Ανάπτυξη και Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης

- Η σπουδαιότητα της ανάπτυξης και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης (εκπαιδευτικό και υποστηρικτικό προσωπικό, μαθητικό δυναμικό, γονείς).
- Οι λειτουργίες που συνθέτουν τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς και η ανάπτυξη του τρόπου εφαρμογής των λειτουργιών αυτών.
- Συστήματα πρόσληψης του εκπαιδευτικού προσωπικού και διαδικασίες στελέχωσης των σχολικών μονάδων.
- Ζητήματα υπηρεσιακής κατάστασης των εκπαιδευτικών.
- Μηχανισμοί στήριξης του εκπαιδευτικού δυναμικού κατά το στάδιο της υποδοχής και ένταξης στην σχολική μονάδα. Η ελληνική πραγματικότητα.
- Διαδικασίες ανάπτυξης και διαχείρισης των ομάδων.

- Ανάπτυξη και αποτελεσματική διαχείριση του σχολικού κλίματος. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στελεχών.
- Συμβουλευτική υποστήριξη και παρακίνηση του εκπαιδευτικού προσωπικού.
- Οι συγκρούσεις και η αποτελεσματική διαχείρισή τους στις σχολικές μονάδες.
- Η σημασία, τα είδη και οι τρόποι της επικοινωνίας στον εκπαιδευτικό οργανισμό.
- Η βελτίωση της διαπροσωπικής επικοινωνίας και η ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων στον εκπαιδευτικό οργανισμό. Η βελτίωση της οργανωτικής επικοινωνίας και του επικοινωνιακού κλίματος.
- Διοίκηση ποιότητας, υγείας και σχολικής ασφάλειας.

11. Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην ανάδειξη α) της πολλαπλής αξιοποίησης των σχεδίων των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, β) του παιδικού σχεδίου ως προνομιακού επικοινωνιακού μέσου στο χώρο του σχολείου και στο πεδίο των σχέσεων σχολείου και οικογένειας.

Θεωρητικό Μέρος

- Η εξέλιξη της σχεδιαστικής διαδικασίας – Θεωρήσεις διαφορετικών μελετητών.
- Η σχεδιαστική ανάπτυξη των παιδιών από την προνηπιακή έως την εφηβική ηλικία
- Χαρακτηριστικά του παιδικού σχεδίου
- Έρευνες για τα παιδικά σχέδια: ιστορικο-κριτική προσέγγιση – Μελέτες περιπτώσεων
- Βασικά θέματα στα σχέδια των παιδιών, μέσα από σχετικές έρευνες. Μελέτες περιπτώσεων
- Η έρευνα στην Ελλάδα για διαφορετικές προσεγγίσεις των παιδικών σχεδίων. Μελέτες περιπτώσεων.
- Η οικογένεια στα σχέδια των παιδιών – Τυπολογία και ιστορικο-κριτική προσέγγιση
- Το «δυναμικό» σχέδιο της οικογένειας
- Συγκριτικές έρευνες στην Ελλάδα για διαφορετικές θεωρήσεις του παιδικού σχεδίου της οικογένειας
- Το παιδικό σχέδιο ως επικοινωνιακό μέσο
- Παιδικό σχέδιο και δημιουργικότητα
- Η αξιοποίηση του παιδικού σχεδίου στα πλαίσια της επικοινωνίας σχολείου και οικογένειας
- Η μεθοδολογία μιας επιστημονικής εργασίας σχετικής με τα παιδικά σχέδια

Ερμηνευτικές προσεγγίσεις

- Οι προσπάθειες για ερμηνεία των παιδικών σχεδίων μέσα από διαφορετικές «σχολές» σκέψης - Δυνατότητες και περιορισμοί
- Παιδικό σχέδιο και κοινωνικο- πολιτισμικές διαφορές και επικαθορισμοί
- Δυνατότητες ερμηνείας των παιδικών σχεδίων, μέσα από την ποιοτική και την ποσοτική προσέγγιση
- Οι διαφορετικές προσεγγίσεις στα σχέδια της οικογένειας
- Η οικογενειακή δυναμική μέσα από το «δυναμικό» σχέδιο της οικογένειας
- Παιδικό σχέδιο και παιδική συμπεριφορά: θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις

Παιδαγωγική αξιοποίηση

- Το παιδικό σχέδιο ως μέσο επικοινωνίας παιδιών και ενηλίκων
- Η πολλαπλή παιδαγωγική αξιοποίηση των παιδικών σχεδίων από τον εκπαιδευτικό: Δυνατότητες και προοπτικές, επιφυλάξεις και περιορισμοί
- Μέθοδοι ενεργοποίησης και ενίσχυσης της δημιουργικότητας των μαθητών, με την αξιοποίηση των παιδικών σχεδίων
- Το παιδικό σχέδιο ως υποστηρικτικό μέσο συγκεκριμένων διδακτικών τεχνικών
- Παιδικό σχέδιο, παιχνίδι και δημιουργικές δραστηριότητες
- Η δημιουργική αξιοποίηση των σκέψεων των παιδιών για τα σχέδια τα δικά τους και των άλλων
- Η «τέχνη» των παιδιών ως έμπνευση για την Τέχνη των «μεγάλων» - Συσχετισμοί και παιδαγωγικές – επικοινωνιακές προεκτάσεις
- Συσχέτιση του σχεδίου του παιδιού με τη συμπεριφορά του στο σχολικό χώρο
- Η εφαρμογή, η αξιοποίηση, οι δυνατότητες, οι περιορισμοί και οι προοπτικές του «δυναμικού» σχεδίου της οικογένειας από τον εκπαιδευτικό, στα πλαίσια μιας επικοινωνιακής διαδικασίας με την οικογένεια του παιδιού
- Ο ρόλος του παιδικού σχεδίου στη δημιουργική διασύνδεση και την αποτελεσματική επικοινωνία του σχολείου και της οικογένειας
- Εκπόνηση ερευνητικής-επιστημονικής εργασίας σχετικής με την παιδαγωγική αξιοποίηση του παιδικού σχεδίου

12. Η Δημιουργικότητα στην Εκπαίδευση

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην ανάδειξη της δημιουργικής σκέψης μαθητών και εκπαιδευτικών και στην αξιοποίησή της στη διδακτική πράξη.

- Η έννοια της δημιουργικότητας - θεωρητικές προσεγγίσεις
- Τα στάδια και τα χαρακτηριστικά της δημιουργικότητας
- Τα προϊόντα της δημιουργικότητας
- Έρευνες για τη δημιουργική σκέψη: ιστορικο-κριτική προσέγγιση – Μελέτες περίπτωσης.

- Δημιουργικότητα και μάθηση
- Δημιουργικότητα, εκπαίδευση, οικογένεια και κοινωνία
- Δημιουργικότητα και πολιτισμικό περιβάλλον
- Ενίσχυση της δημιουργικότητας στο σχολικό και το οικογενειακό περιβάλλον
- Η σημασία της δημιουργικότητας στη θέση και στην επίλυση προβλημάτων
- Μέθοδοι, τακτικές και τεχνικές για την παραγωγή ιδεών
- Βιωματικές δράσεις για την ενεργοποίηση και την ενίσχυση της δημιουργικότητας
- Μελέτες περίπτωσης: Καινοτόμες δράσεις και δημιουργική διακινδύνευση στην εκπαίδευση
- Μελέτες περίπτωσης και βιωματικές δραστηριότητες: Η αξιοποίηση της δημιουργικότητας και της Τέχνης στις διδακτικές πρακτικές
- Μελέτες περίπτωσης: Δημιουργικές δράσεις για την αντιμετώπιση κοινωνικοπαιδαγωγικών ζητημάτων στο χώρο του σχολείου
- Δημιουργικές προσεγγίσεις στην ευαισθητοποίηση - εκπαίδευση μεγάλων ομάδων πληθυσμού (παιδιών και ενηλίκων): αξιοποίηση των θεωριών του Κοινωνικού Μάρκετινγκ
- Δημιουργικότητα και ευ – επιχειρείν στο πλαίσιο της εκπαίδευσης

13. Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας

Το μάθημα αυτό στοχεύει αρχικά στη μελέτη των σύγχρονων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων που συγκροτούν την ευρύτερη προβληματική των σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο, την οικογένεια και την κοινότητα και στη συνέχεια στη μελέτη πρακτικών εφαρμογών, μέσα από σχετικές έρευνες, εφαρμοσμένα προγράμματα και βιωματικά σεμινάρια. Επιπλέον, επιδιώκει ακόμη περισσότερο τη διαλεκτική σχέση μεταξύ θεωρίας και πράξης, μέσα από το σχεδιασμό – προγραμματισμό και την υλοποίηση προτάσεων που θα ενισχύουν το ρόλο του σχολείου, της οικογένειας και της κοινότητας και κυρίως θα προωθούν τη δημιουργική διασύνδεσή τους και τη συνεργασία τους.

Θεωρητικό Μέρος

- Εισαγωγή στην επικοινωνία
- Μοντέλα επικοινωνίας: θεωρητικές προσεγγίσεις
- Εκπαίδευση και Κοινωνία
- Η ανάπτυξη του παιδιού στο πλαίσιο της οικογένειας

- Ο ρόλος του σχολείου
- Ο ρόλος της κοινότητας
- Ο ρόλος της οικογένειας
- Μορφές και δυναμική της οικογένειας
- Τυπολογία γονεϊκής συμπεριφοράς
- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στο σχολείο και στην οικογένεια
- Η ανάγκη για την επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και σύγχρονα μοντέλα
- Οικοσυστημική αντιμετώπιση των σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο την οικογένεια και την κοινότητα
- Τυπολογία οικογενειών σε σχέση με την επικοινωνία με το σχολείο
- Λειτουργίες της οικογενειακής ζωής που επηρεάζουν τη σχολική ζωή
- Συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Το σχολικό σύστημα και ο ρόλος της οικογένειας σ' αυτό. Τυπολογία σχολείων σε σχέση με την επικοινωνία τους με την οικογένεια και την κοινότητα
- Σχέσεις εκπαιδευτικών – μαθητών – γονέων: Προβλήματα, δυνατότητες και προοπτικές
- Η αλληλεπίδραση και η συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας για την αντιμετώπιση κοινωνικοπαιδαγωγικών προβλημάτων, όπως π.χ. της περιθωριοποίησης και του αποκλεισμού παιδιών μέσα και έξω από το σχολείο, της βίας και της θυματοποίησης στο χώρο του σχολείου και στο περιβάλλον της κοινότητας, της σχολικής διαρροής κ.λπ.
- Ο ρόλος του κοινωνικού κεφαλαίου στην ενίσχυση της αλληλεπιδραστικής σχέσης σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Ο ρόλος και η λειτουργικότητα των Σχολών Γονέων σε σχέση με την αποτελεσματική επικοινωνία σχολείου και οικογένειας
- Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Δυνατότητες και προοπτικές - Συστημική προσέγγιση
- Συνεκπαίδευση μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών, προσώπων από την κοινότητα: Θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο
- Η αξιοποίηση της συσχέτισης του Σωκρατικού διαλόγου και της επιστημονικής μεθόδου στη διαχείριση προβλημάτων επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας

Πρακτικό Μέρος

- Μοντέλα επικοινωνίας: πρακτικές εφαρμογές

- Μορφές και δυνατότητες επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Παραδείγματα εφαρμογών Έρευνες / Προγράμματα
- Μέθοδοι, τακτικές και τεχνικές για τη βελτίωση της επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Προβλήματα και περιορισμοί στην επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας, δυνατότητες αντιμετώπισής τους τρόποι υπέρβασης εμποδίων
- Σχεδιασμός – προγραμματισμός δράσεων για τη δημιουργική διασύνδεση του σχολείου με την οικογένεια και την κοινότητα, μέσα από διαφορετικά υποθετικά σενάρια
- Προβλήματα που σχετίζονται με την ανύπαρκτη ή ελλιπή επικοινωνία μεταξύ σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Πρακτικές και διαδικασίες μέσα στη σχολική τάξη που ενισχύουν την επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Συνεργατικές ομάδες δράσης (παιδιών, γονέων, εκπαιδευτικών, ατόμων υπεύθυνων και την παραγωγή πολιτικής)
- Παραδείγματα συνεκπαιδευτικών προγραμμάτων με τη συμμετοχή μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών και προσώπων από την κοινότητα
- Οργάνωση και λειτουργία δυναμικών κοινοτήτων μάθησης
- Μελέτες περίπτωσης, μέσα από βιωματικές πρακτικές: Η αντιμετώπιση προβλημάτων και η ενίσχυση της επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας με πρωτοβουλία και οργάνωση του σχολείου και των δασκάλων
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν υποστήριξη σε παιδιά και τις οικογένειές τους

14. Μετεκπαίδευση και Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών: Ιστορική διάσταση και σύγχρονος προβληματισμός

-Εννοιολογική προσέγγιση των όρων επιμόρφωση, μετεκπαίδευση, επανεκπαίδευση, Διά βίου επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

-Ιστορική προσέγγιση του θεσμού της επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης των δασκάλων και νηπιαγωγών στην Ελλάδα από το 1880, έτος της πρώτης οργανωμένης μορφής επιμόρφωσης των δασκάλων-διδασκαλισσών στο νεοελληνικό κράτος, μέχρι σήμερα.

-Πολιτικές επιμόρφωσης-μετεκπαίδευσης στην Ελλάδα κατά το 19ο και 20ο αιώνα: ιδεολογικές παραδοχές, προτεραιότητες, θεσμοί.

-Προβληματισμοί και προοπτικές για την επιμόρφωση, τη μετεκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών στον 21ο αιώνα.

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται θέματα εκπαιδευτικής έρευνας με έμφαση στο ιστορικοερμηνευτικό πρότυπο και την κριτική

ανάλυση λόγου. Φοιτητές αναλαμβάνουν την εκπόνηση εργασιών και μετά από συνεργασία με τον διδάσκοντα γίνεται παρουσίασή τους με στόχο την καλλιέργεια του διαλόγου μεταξύ των φοιτητών και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης.

15. Η Γυναικεία Εκπαίδευση στην Ελλάδα (19^{ος} – 20^{ος} αιώνας) (επιλογής)

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μελλοντικοί δάσκαλοι/λες την πορεία που ακολούθησε η εκπαίδευση των κοριτσιών στην Ελλάδα σε σχέση και με αυτή των αγοριών, σε επίπεδο Α/θμιας, Β/θμιας και Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και την ακολουθούμενη στο ζήτημα αυτό επίσημη εκπαιδευτική πολιτική του Κράτους και τους λόγους που την επέβαλλαν. Ειδικότερες θεματικές:

Α. Ελληνικοί Προβληματισμοί σχετικά με την εκπαίδευση και την αγωγή των κοριτσιών (19ος αιώνας) στο ελεύθερο ελληνικό Κράτος και στις ελληνικές κοινότητες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

-Τα πρώτα αλληλοδιδασκτικά σχολεία για μαθήτριες στα χρόνια του Αγώνα και την εποχή του Καποδίστρια. Η φιλεκπαιδευτική Εταιρεία. Τα Ιδιωτικά Παρθεναγωγεία.

-Τα γυναικεία περιοδικά του 19ου αιώνα (Κυψέλη, Θάλεια, Ευρυδίκη, Εφημερίς των Κυριών, κ. ά.) και η συμβολή τους στην εκπαίδευση του γυναικείου φύλου.

-Οι πρώτες λόγιες γυναίκες και παιδαγωγοί: Ευανθία Καΐρη (1799-1866), Σαπφώ Λεοντιάς (1832-1900), Καλλιρρόη Παρέν (1861-1940), κ.ά.

Β. Η γυναικεία εκπαίδευση στην καμπή του 19ου και τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα: παιδαγωγική, ηθική, κοινωνική και εθνική διάσταση

-Το αίτημα για ισότιμη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αγοριών και κοριτσιών. Γνώμες διανοούμενων, θέσεις παιδαγωγών. Μεταρρυθμιστικές απόπειρες

-Θέσεις και προβληματισμοί για τη «γυναικεία αγωγή» στο Πρώτο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Συνέδριο (1904)

-Το Ανώτερο Παρθεναγωγείο του Βόλου (1908-1911)

-Η θέση και η εκπαίδευση της ελληνίδας δασκάλας

-Ιστορική εξέλιξη και προβληματική του θεσμού της συνεκπαίδευσης των δύο φύλων στα ελληνικά σχολεία (1834-1985).

Γ. Το αίτημα για ανώτατη εκπαίδευση των κοριτσιών και οι πρώτες φοιτήτριες στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας

-Επαγγελματικές προσδοκίες και προοπτικές των πρώτων πτυχιούχων γυναικών και η παρουσία τους στην πνευματική και κοινωνική ζωή του τόπου

-Η εξέλιξη της ανώτατης εκπαίδευσης των γυναικών στην Ελλάδα

Στο πλαίσιο του μαθήματος φοιτητές αναλαμβάνουν την εκπόνηση εργασιών και μετά από συνεργασία με τον διδάσκοντα γίνεται παρουσίασή τους με παράλληλη διδασκαλία, με στόχο την επαφή των φοιτητών με θέματα εκπαιδευτικής έρευνας, καλλιέργειας της μεθόδου επικοινωνίας και του διαλόγου μεταξύ τους και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης.

16. Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης

Εισαγωγή

I. Ψυχοκοινωνιολογία:

Ερμηνεία και προσδιορισμός των βασικών εννοιών, έργο και σκοπός

II. Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης:

- Ερμηνεία βασικών εννοιών.
- Το Πρόβλημα και ο στόχος: Οι εκπαιδευτικές διαδικασίες μάθησης και κοινωνικοποίησης του παιδιού στη σχολική τάξη, ως κοινωνικού όντος, κάτω από το φως της ψυχοκοινωνιολογικής θεωρίας και έρευνας.
- 1. *Κοινωνική επικοινωνία και αλληλεπίδραση*: Το φαινόμενο της κοινωνικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης, τα συστήματα, τα είδη και οι μορφές.
- 2. *Ομάδα*: Η σχολική τάξη ως ομάδα, η διάρθρωσή της, τα δίκτυα επικοινωνίας των μελών της ομάδας - φόρμες επικοινωνίας και η δυναμική των αλληλεπιδράσεων της.
- Το απλό και ακτινικό κοινωνιόγραμμα της σχολικής τάξης: Εμπειρικό παράδειγμα
- Τα μοντέλα των ακτινικών κοινωνιογραμμάτων στην πρακτική των αλληλεπιδράσεων μιας διδακτικής ώρας (45') : Εμπειρικό παράδειγμα.
- Τα περιεχόμενα των αλληλεπιδράσεων στη σχολική τάξη
- Βασικές λειτουργίες της σχολικής τάξης ως ομάδας
- Ανάπτυξη κινήτρων μάθησης και επίδοση
- Ο σχηματισμός της αυτό-εικόνας του μαθητή
- Τα πειράματα Asch und Milgram: Η "κρίση" του ατόμου κάτω από την πίεση της ομάδας και η υποταγή του στην "αυθεντία"
- 3. *Δάσκαλοι και μαθητές face to face -πρόσωπο με πρόσωπο*:
- Οι ρόλοι και η λειτουργία τους στη σχολική τάξη
- Παράγοντες που επηρεάζουν την αλληλεπίδραση δασκάλου – μαθητή
- Προσδοκίες και ανταποκρίσεις μεταξύ δασκάλου –μαθητών
- Η αλληλοαντίληψη και αλληλοκατανόηση μεταξύ μαθητών και μαθητών-δασκάλου, αδυναμίες και προβλήματα
- Ο σχηματισμός των πρώτων εντυπώσεων και η παιδαγωγική τους σημασία
- Το φαινόμενο έλξης-απόθησης (κριτήρια επιλογής φίλων)
- Οι στερεότυπες αντιλήψεις (ο ρατσισμός)

- Η θεωρία της νοημοσύνης και η επιρροή της στην αλληλεπίδραση
 - Ο δάσκαλος και οι μαθητές σε αλληλεπίδραση ή σε αντιπαράθεση μέσα στη σχολική τάξη ;
 - Ο δάσκαλος στην ηγεσία της σχολικής τάξης
 - Αλληλεπίδραση συμμαθητών, περιθωριοποιημένος μαθητής μέσα στη σχολική τάξη
 - Αλληλεπίδραση μεταξύ δασκάλων και Δασκάλων Προϊσταμένων
 - Σημασία κοινωνικής επικοινωνίας του ατόμου με άλλα άτομα και το περιβάλλον
4. *Συμπεριφορά του δασκάλου στη σχολική τάξη, η επιρροή της στους μαθητές και οι δυνατότητες αλληλεπίδρασης :*
Μια πρωτοποριακή ψυχοκοινωνιολογική έρευνα, τα παιδαγωγικά της συμπεράσματα και η συνέχεια της.
- Η κατάσταση στην Ελλάδα. Το εκπαιδευτικό στύλ του Έλληνα δασκάλου
 - Δυνατότητες πραγματοποίησης του δημοκρατικού στύλ διδασκαλίας
 - Αυτο-επιμόρφωση και αυτο-καλυτέρευση του δασκάλου.
5. *Συμπεριφορά του μαθητή στη σχολική τάξη και η κοινωνική πρόκληση στην απόκλιση της και την εγκληματικότητα.*
- Επίλυση συγκρούσεων, αγχογόνων καταστάσεων στη σχολική τάξη.

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

1. Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική

Στόχος του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές στην ψυχαναλυτική θεώρηση και ερμηνεία της παιδαγωγικής διαδικασίας και των συμμετεχόντων σε αυτή. Η ψυχανάλυση, ως μια ιδιαίτερη θεώρηση του ανθρώπου και των σχέσεών του, προερχόμενη από το χώρο της ψυχολογίας και της ψυχιατρικής, συναντάται με την παιδαγωγική επιστήμη, για να προσφέρει κατανόηση και ερμηνεία των βαθύτερων, ασυνείδητων διεργασιών που λαμβάνουν χώρα κατά την εκπαίδευση του παιδιού. Είναι μια «άλλη» θεώρηση, «κάτω από την επιφάνεια των πραγμάτων» και μακριά από «εύκολες» ερμηνείες.

Το περιεχόμενο του μαθήματος διαρθρώνεται σε δύο ενότητες:

Ενότητα Α

Παρέχεται στους φοιτητές συστηματική πληροφόρηση για το πώς οι κλασικές και οι νεότερες ψυχαναλυτικές θεωρίες (π.χ. S. Freud, A. Freud, D. W. Winnicott, M. Klein, E. Erikson, J. Bowlby, J. Lacan κ.ά.) ερμηνεύουν τα ακόλουθα:

- την ψυχική ανάπτυξη του παιδιού (π.χ. αντικειμενότητες σχέσεις, μηχανισμοί άμυνας, φαντασιώσεις)
- τη σχέση του μαθητή με τη γνώση (π.χ. κίνητρο, ιδεώδη)
- τη σχέση του σχολείου με τη δημιουργία
- τη σχέση εκπαιδευτικού-μαθητή (π.χ. μεταβίβαση-αντιμεταβίβαση, ταύτιση, αυθεντία, προσδοκίες, εξιδανίκευση, διαχείριση της τάξης)
- τη σχέση μεταξύ των μαθητών (π.χ. παιχνίδι, φιλία, ομάδες, ανταγωνισμός)
- τις εκπαιδευτικές διαδικασίες (π.χ. εξετάσεις)
- τις δυσκολίες μάθησης και τη σχολική αποτυχία
- τα προβλήματα συμπεριφοράς
- το ρόλο του εκπαιδευτικού στην εκδήλωση των δυσκολιών και των προβλημάτων
- την ειδική αγωγή
- τη διαφορετικότητα
- τη σχέση σχολείου-οικογένειας.

Ενότητα Β

Πάλι με βάση τις κλασικές και τις νεότερες ψυχαναλυτικές θεωρίες και μέσω της συζήτησης και των βιωματικών ασκήσεων, ευαισθητοποιούνται οι φοιτητές σε θέματα αυτογνωσίας και προσωπικής τους ανάπτυξης, όπως τα ακόλουθα:

- οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος αυτού (ασυνείδητο, επιθυμία, σεξουαλικότητα, ναρκισσισμός)
- το εκπαιδευτικό παρελθόν του μελλοντικού εκπαιδευτικού

- η στάση του μελλοντικού εκπαιδευτικού απέναντι στο επάγγελμα αυτό
- οι προσωπικές δυσκολίες του μελλοντικού εκπαιδευτικού κατά την άσκηση του ρόλου του (π.χ. άγχος)
- οι μηχανισμοί άμυνας του μελλοντικού εκπαιδευτικού.
- Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική εργασία.

2. Αγωγή του λόγου και της ομιλίας

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Η Παιδαγωγική (Αγωγή) του λόγου και της ομιλίας ως επιστήμη.
- Η Ειδική Παιδαγωγική (Αγωγή) του λόγου και της ομιλίας και οι σχέσεις με άλλους επιστημονικούς κλάδους (Ψυχολογία Γλώσσας-Γλωσσολογία-Παθολογία του Λόγου-Ψυχανάλυση κτλ.).
- Γενετικοί και ψυχοκοινωνιολογικοί παράγοντες της γλωσσικής επικοινωνίας.
- Οι λειτουργίες της γλώσσας
- Διαδικασία εξέλιξης της γλώσσας.
- Η κατάκτηση ορισμένου γλωσσικού επιπέδου μέσα από την αντίληψη και την κίνηση (προϋποθέσεις για τη μαθησιακή διαδικασία).
- Το παιδί κέντρο κάθε παιδαγωγικής ενασχόλησης. Η έννοια της αλληλεπίδρασης στην πορεία της αγωγής, διδασκαλίας και άσκησης.
- Βασικές παιδαγωγικές αρχές και μεθοδολογικά και διδακτικά μέτρα και μέσα για την παιδαγωγική διαδικασία (Αγωγή - Διδασκαλία - Άσκηση).
- Η γλωσσική εξέλιξη ως παιδαγωγικό πρόβλημα.
- Ενδεικτικές παιδαγωγικές στρατηγικές παρέμβασης για την αγωγή του λόγου και της ομιλίας.
- Ενδεικτικές ασκήσεις ενίσχυσης της γλωσσικής επικοινωνίας.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Η διαδικασία μάθησης στη γλωσσική διδασκαλία.
- Γραφή και ανάγνωση με τη χρήση του γραπτού λόγου.
- Οικοδόμηση του γραπτού λόγου.
- Μορφές παραγωγής γραπτού λόγου.
- Μεθοδολογία παραγωγής γραπτού λόγου.
- Διδακτικές δεξιότητες παραγωγής γραπτού λόγου.

3. Οργανωσιακή Ψυχολογία και Συμπεριφορά στην Εκπαίδευση

- Εργασιακή υγεία και ευημερία: εργασιακό στρες και επαγγελματική εξουθένωση/ οργανωσιακή εμπλοκή

- Διαχείριση συναισθημάτων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Οργανωσιακή κουλτούρα και κλίμα, δημιουργικότητα και καινοτομίες
- Επικοινωνία και συγκρούσεις στα πλαίσια των επαγγελματικών ομάδων στο χώρο της εκπαίδευσης
- Αποτελεσματικό έργο σε ομάδες και δυναμική των ομάδων
- Σχεδιασμός εργασιακού περιβάλλοντος και ανάλυση εργασίας
- Προσαρμογή εκπαιδευτικού προσωπικού στις νέες τεχνολογίες
- Αξιολόγηση απόδοσης και ανάπτυξη σταδιοδρομίας
- Προβλήματα επαγγελματικών μειονοτικών ομάδων
- Ηλεκτρονική καθοδήγηση και παρακολούθηση
- Επαγγελματική ικανοποίηση/δυσαρέσκεια και οργανωσιακή δέσμευση
- Ο διαρκώς μεταβαλλόμενος χαρακτήρας του σύγχρονου εργασιακού περιβάλλοντος
- Ο ρόλος των ατομικών διαφορών και της προσωπικότητας στην προσαρμογή στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Οι διαστάσεις της οργανωσιακής ηθικής και δικαιοσύνης-εταίρική κοινωνική ευθύνη
- Τύποι ηγεσίας και διοίκησης, εκπαιδευτική ηγεσία, ζητήματα επιρροής και ισχύος
- Ηγετικές φυσιογνωμίες και συναισθηματική νοημοσύνη
- Οργανωσιακή διαχείριση διαπολιτισμικότητας και διαφορετικότητας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Εκπαίδευση προσωπικού και οργανωσιακή μάθηση
- Εργασιακή βία, ηθική παρενόχληση, εκφοβισμός και παρενόχληση στο χώρο εργασίας
- Ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Διαδικασίες λήψης αποφάσεων και εργασιακά κίνητρα
- Θέματα επιλογής και αξιολόγησης προσωπικού
- Οργανωσιακή ανάπτυξη και αλλαγή

4. Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά

Η εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών υψηλών ικανοτήτων εντάσσεται στο πεδίο της Ειδικής Αγωγής. Το γνωστικό αντικείμενο αφορά στην εκπαίδευση, διδακτική και ψυχοπαιδαγωγική ανάπτυξη των χαρισματικών μαθητών, όπως προκύπτει από τη μελέτη των διαδικασιών μάθησής τους. Επικεντρώνεται στην εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών ως ιδιαίτερης ομάδας που χρήζει ειδικής εκπαιδευτικής μεταχείρισης, καθώς αυτοί διαφέρουν στους τρόπους που μαθαίνουν. Πιο συγκεκριμένα, το γνωστικό αντικείμενο εξετάζει ένα κείμενο της μαθησιακής διαδικασίας, που είναι αυτό της κατάλληλης χρήσης των γνωστικών στρατηγικών και γενικά της στρατηγικής ικανότητας.

Η ανάπτυξη των ικανοτήτων τους σε υψηλό επίπεδο μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της κατάλληλης τους εκπαίδευσης, η οποία βασίζεται στους τρόπους γνωστικής τους ανάπτυξης. Η ωφέλεια αυτού

του γνωστικού αντικειμένου προκύπτει από τα αποτελέσματα της διαφοροποιημένης εκπαίδευσης στους χαρισματικούς μαθητές.

5. Ψυχολογία ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

- Ψυχολογική, φιλοσοφική και κοινωνιολογική προσέγγιση των ενταξιακών διαδικασιών των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Δυσλεξία (κλινική εικόνα, αιτιολογία, αντιμετώπιση)
- Διαταραχές ομιλίας-λόγου
- Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα (διαγνωστικά κριτήρια, σχολική μάθηση, κοινωνικές δεξιότητες, συννοσηρότητα κ.ά.)
- Νοητική υστέρηση (επιδημιολογία, αιτιολογία, αξιολόγηση, παρέμβαση)
- Αυτισμός (διαταραχή Asperger και Rett)
- Παιδικές νευρώσεις, κοινωνική και σχολική φοβία, κρίση πανικού, ψυχογενής ανορεξία και βουλιμία
- Παιδικές ψυχώσεις (αποδιοργανωτική ψύχωση, σχιζοφρένεια, ψυχώσεις οφειλόμενες σε εγκεφαλική βλάβη κ.ά.)
- Παραπτωματική συμπεριφορά, επιθετικότητα, εκφοβισμός
- Χρόνιες ασθένειες (νευρολογικές παθήσεις, επιληψία, δρεπανοκυτταρική αναιμία, κυστική ίνωση, βρογχικό άσθμα κ.ά.)
- Κινητικές αναπηρίες και πολλαπλές αναπηρίες
- Αισθητηριακές ανεπάρκειες όρασης και ακοής
- Μαθησιακές Δυσκολίες
- Στάδια τυπικής κατάκτησης ανάγνωσης και γραφής
- Προγράμματα παρέμβασης για τις δυσκολίες ανάγνωσης (αποκωδικοποίηση και ευχέρεια) -Κατανόηση και γραφή (ορθογραφία και γραπτός λόγος)
- Φωνολογική επίγνωση, γνωστικές και μεταγνωστικές δεξιότητες
- Αξιολόγηση μέσω σταθμισμένων τεστ και μέσω Η/Υ
- Αξιολόγηση γνωστικών λειτουργιών, στρατηγικών μάθησης, δεξιοτήτων μελέτης και κοινωνικών δεξιοτήτων
- Ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα
- Θεωρίες χαρισματικότητας
- Γνωρίσματα και προβλήματα χαρισματικών παιδιών
- Αξιολόγηση/μέτρηση χαρισματικότητας
- Διαφοροποιημένη εκπαίδευση και υποστήριξη χαρισματικών παιδιών
- Ψυχοπαιδαγωγική και γνωστική ανάπτυξη (γνωστικές στρατηγικές)
- Θέματα δεοντολογίας για την εκπαίδευση και κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσολογία – Υφολογία – Ρητορική)

Λειτουργίες της γλώσσας. Ποιητική γραμματική. Νεολογισμοί. Σχήματα λόγου. Υφολογία. Ανάλυση του ύφους νεοελληνικών λογοτεχνικών έργων (ποίησης, πεζογραφίας, δοκιμίου κ.λπ.). Γλωσσοϋφολογικές παρατηρήσεις σε κείμενα μη λογοτεχνικά (διαφήμιση, τύπος κ.λπ.). Μεταφρασεολογία (διαγλωσσική και ενδογλωσσική μετάφραση).

2. Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης – ξένης γλώσσας

- Οι μέθοδοι διδασκαλίας της ξένης γλώσσας (η παραδοσιακή, η δομιστική, η επικοινωνιακή)
- Η προφορά: βασικοί κανόνες προφοράς και διόρθωση της λανθασμένης προφοράς
- Η διδασκαλία του λεξιλογίου (συνώνυμα, αντώνυμα, υπώνυμα) και τρόποι εμπλουτισμού του
- Τα πρώτα μαθήματα σε αρχάριους
- Το ουσιαστικό: το γένος, ο αριθμός, η κλίση, παραγωγή, σύνθεση, φραστικά ουσιαστικά
- Το ρήμα: διάκριση χρόνου-ρηματικής όψης (ποιού ενεργείας). Ο χρόνος ως δεικτική κατηγορία. Η μετοχή. Τα απρόσωπα ρήματα και η σύνταξή τους. Η παθητική φωνή.
- Οι γλωσσικές πράξεις, ο ρόλος τους στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας.
- Ο εξαρτημένος λόγος: πλάγιος λόγος, δευτερεύουσες προτάσεις (με έμφαση στους υποθετικούς λόγους και στις αναφορικές προτάσεις). Η χρήση των ότι / πως, να, που.
- Οριστικό, αόριστο, μηδενικό άρθρο.
- Επίθετο-επίρρημα
- Τρόποι διδασκαλίας: η χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού, η ορθογραφία, η διδασκαλία λογοτεχνικού κειμένου στους ξένους.
- Πρακτική άσκηση σε δημοτικά σχολεία ή στο Διδασκαλείο της Νέας Ελληνικής.

3. Λογοτεχνία και Εκπαίδευση

Σχέσεις Εκπαίδευσης και Λογοτεχνίας. Η παρουσία της λογοτεχνίας στα Α.Π. και στα σχολικά βιβλία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η σχέση της λογοτεχνίας με τις Άλλες Τέχνες και τη Μουσική. Η διάχυση (integration) των Τεχνών στη διδασκαλία της λογοτεχνίας. Σύγχρονες διδακτικές/μαθησιακές μέθοδοι και τεχνικές στη διδασκαλία της λογοτεχνίας: τεχνικές λογοτεχνικής ανάγνωσης, διαφοροποιημένης και

δημιουργικής διδασκαλίας, κ.ά. Διδακτικές προσεγγίσεις - Δραστηριότητες. Σχεδιασμός διδακτικής ενότητας – σχέδιο διδακτικής προσέγγισης λογοτεχνικού κειμένου.

Ζητήματα Κριτικής Παιδαγωγικής και Λογοτεχνίας – Σύγχρονες Κριτικές Θεωρίες, παρουσίασή τους και ο ρόλος τους στη διδασκαλία του λογοτεχνικού κειμένου – Παραδείγματα.

Λέξεις-κλειδιά: Λογοτεχνία, Εκπαίδευση, διάχυση Τεχνών, λογοτεχνική ανάγνωση, Κριτική Παιδαγωγική, Κριτική Θεωρία.

4. Ρεαλισμός και Μυθοπλασία

Τα μαθήματα επιδιώκουν μια συστηματική προσέγγιση της «αναφορικότητας» της λογοτεχνίας και παρακολουθούν μέσα από την αναίρεση της ανθεκτικής νεοελληνικής ηθογραφίας την οργάνωση ενός αφηγηματικού λόγου περισσότερο κριτικού, παρά περιγραφικού. Με αφορμή το έργο των βασικών εκπροσώπων του ρεαλισμού στην πεζογραφία ανιχνεύεται η χρήση της ιστορίας, οι διαμεσολαβημένες απεικονίσεις του πραγματικού, η παρουσία του χρόνου και του δραματοποιημένου χώρου, καθώς και τα στοιχεία της γραφής που πιστοποιούν την ιδιαιτερότητα του λογοτεχνικού αυτού ρεύματος ή φαινομένου.

5. Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση

Α) Εισαγωγή στην έννοια του Λογοτεχνικού Γένους και Είδους.

Β) Η διδασκαλία του ολόκληρου βιβλίου. Μελέτη και διδακτική προσέγγιση ολόκληρου μυθιστορήματος.

Γ) Η ποιητική του εικονοβιβλίου και η διδακτική αξιοποίησή του στο Σχολείο. Κώδικες, τεχνικές και αισθητικά ρεύματα στην εικονογράφηση του παιδικού βιβλίου.

Δ) Η αμφίδρομη σχέση λογοτεχνίας και γνωστικών αντικειμένων. Μορφές βιβλίων και η αξιοποίησή τους στην εκπαίδευση: λογοτεχνικό και βιβλίο γνώσεων, έντυπο και ηλεκτρονικό βιβλίο, κ.ά. Διαθεματικές διδακτικές προσεγγίσεις του λογοτεχνικού βιβλίου και του βιβλίου γνώσεων για παιδιά.

Λέξεις-κλειδιά: Βιβλίο, διδασκαλία του ολόκληρου λογοτεχνικού έργου, εικονοβιβλίο, βιβλίο γνώσεων, διαθεματικότητα.

6. Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις

Αρθρωτική φωνητική της νέας ελληνικής, τόνος και επιτονισμός. Φωνητικά φαινόμενα. Διδασκαλία της προφοράς. Φωνητική μεταγραφή, Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο (IPA). Εφαρμογές φωνητικής μεταγραφής στον παιδικό λόγο, στις διαλέκτους, στη λεξικογραφία. Φωνολογικό σύστημα της νέας ελληνικής, φωνοτακτικοί κανόνες,

συλλαβική δομή. Φωνολογική μεταγραφή. Εξέλιξη της προφοράς και της γραφής από τα αρχαία ως τα νέα ελληνικά. Ανάλυση, ερμηνεία και μέθοδοι διδασκαλίας της ιστορικής ορθογραφίας.

Ορθοφωνία-Αγωγή του λόγου: Εργαστήριο με τη συνεργασία του κ. Τάκη Τζαμαργιά .

7. Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση

Το μάθημα έχει *εργαστηριακό, ερευνητικό χαρακτήρα* και στοχεύει στην ενημέρωση των φοιτητών/τριών σχετικά με τη θεωρητικές, ερευνητικές και εκπαιδευτικές εφαρμογές της βιογραφικής προσέγγισης. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται πρακτικά στις τεχνικές συνεντεύξεων και εκπονούν εργασία βιογραφικής συνέντευξης.

A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

- Βιογραφική μέθοδος και κοινωνικές επιστήμες στο διεθνή χώρο και την Ελλάδα (κοινωνιολογία, προφορική ιστορία, κοινωνική ανθρωπολογία, λαογραφία, κοινωνική ψυχολογία, πολιτισμικές σπουδές, ψυχανάλυση).
- Αφηγήσεις ζωής και Λαογραφία: 1) Οι αφηγήσεις ζωής ως είδος της λαϊκής λογοτεχνίας. 2) Οι αφηγήσεις ζωής ως μέθοδος έρευνας των σύγχρονων πολιτισμικών φαινομένων.

B. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

- *Αρχείο Αφηγήσεων Ζωής* του Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Αθηνών: Σκοποί ίδρυσής του: α) εκπαιδευτικοί, β) ερευνητικοί.
- Εργαστήριο βιογραφικής συνέντευξης:
 - 1) Οι τεχνικές συνεντεύξεων αφηγήσεων ζωής: α) ελεύθερη, β) ημικατευθυνόμενη, γ) κατευθυνόμενη
 - 2) Η προεργασία για τη διεξαγωγή της βιογραφικής αφηγηματικής συνέντευξης.
 - 3) Η διαδικασία και τα τεχνολογικά μέσα υλοποίησης της συνέντευξης.
 - 4) Η στάση του ερευνητή κατά τη διενέργεια της συνέντευξης: Βασικές αρχές.
 - 5) Η διαδικασία της μεταγραφής.
 - 6) Σύνταξη έκθεσης σχετικά με τη διαδικασία της συνέντευξης.
 - 7) Ερμηνευτική ανάλυση της συνέντευξης με βάση το δίπολο παράδοση-νεοτερικότητα.
 - 8) Αναστοχαστική ανάλυση

Γ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

- Η βιογραφική προσέγγιση ως μέθοδος βιωματικής κατανόησης των πολιτισμικών ταυτοτήτων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Εκπαιδευτικά προγράμματα βιογραφικής διερεύνησης της οικογενειακής ιστορίας των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αντικείμενο, στόχοι, μεθοδολογία, εφαρμογή, αποτελέσματα.

8. Εικαστική Αγωγή II

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: θεωρητικό και πρακτικό.

1. Θεωρητικό:

Η γλώσσα της εικόνας και τα χαρακτηριστικά της. Στοιχεία Ιστορίας της Τέχνης: α. Αρχαίοι πολιτισμοί και η ζωγραφική τους. β. Σύγχρονη Τέχνη: Κινήματα του 20ου αιώνα. Στοιχεία Αισθητικής και Φιλοσοφίας της Τέχνης. Γλυπτική, πλαστική, κεραμική, πηλός. Χαρακτική. Ο Gaudí και η αρχιτεκτονική. Το διακοσμητικό σχέδιο, ελληνικά λαϊκά μοτίβα. Τα παιχνίδια και οι κούκλες. Χαρτοπολτός.

Διδακτική των Εικαστικών Τεχνών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Έρευνα στις Εικαστικές Τέχνες.

2. Πρακτικό:

Έκφραση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων μέσα από την ελεύθερη καλλιτεχνική δημιουργία με ποικίλα υλικά και τεχνικές:

Πηλοπλαστική, χάραγμα-τύπωμα, κατασκευή παιχνιδιών και κούκλας, χαλκοπλαστική, πασχαλιάτικες και άλλες διακοσμήσεις, διακοσμητικά σχέδια, ζωγραφική – μεικτή τεχνική, χαρτοπολτός, κούκλες κουκλοθέατρου, μάσκες κ.ά.

9. Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την Τέχνη του σήμερα

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: θεωρητικό και πρακτικό.

1. Θεωρητικό:

Διδακτική των Εικαστικών Τεχνών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Υλικά και τεχνικές. Μέθοδοι διδασκαλίας, διδακτικοί στόχοι. Αναλυτικά προγράμματα. Η διδασκαλία με τη βοήθεια οπτικοακουστικών μέσων και ηλεκτρονικού υπολογιστή. Εικαστικές Τέχνες και οι σχέσεις τους με τις άλλες Τέχνες. Διεπιστημονική προσέγγιση των Εικαστικών Τεχνών. Ανάγνωση και ερμηνεία του έργου Τέχνης: Η Τέχνη στο σύγχρονο κόσμο. Ερμηνευτική και κριτική προσέγγιση σύγχρονων έργων Τέχνης. Οι Εικαστικές Τέχνες μέσα από εκθέσεις σύγχρονων καλλιτεχνών. Επισκέψεις σε εκθέσεις Τέχνης, συνάντηση με τους καλλιτέχνες, ανάλυση έργων, συζήτηση. Οργάνωση καλλιτεχνικών εκθέσεων με έργα μαθητών στο σχολείο. Το ανάγλυφο. Τρισδιάστατες κατασκευές. Χαρακτική. Έρευνα στις Εικαστικές Τέχνες.

2. Πρακτικό:

Καλλιέργεια αισθήσεων και δεξιοτήτων. Έκφραση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων μέσα από την ελεύθερη καλλιτεχνική δημιουργία με ποικίλα υλικά και τεχνικές.

Το ανάγλυφο. Τρισδιάστατες απεικονίσεις. Χαρακτική και τύπωμα με λινόλεουμ. Ζωγραφική με πινέλα, ομαδικές εργασίες.

10. Η Ιστορία και η διδακτική της

- Η ιδιαιτερότητα της ιστορίας ως κοινωνικής επιστήμης, ως μέσου παιδείας και αντικειμένου διδασκαλίας.
- Τα Προγράμματα Σπουδών στην ιστορία και η κριτική τους παρουσίαση.
- Η ανάπτυξη της σκέψης και η κατανόηση της ιστορίας.
- Κριτική θεώρηση των διδακτικών τρόπων και μεθόδων της διδασκαλίας της ιστορίας.
- Μέσα προσφοράς της διδακτέας ιστορικής ύλης και διδακτική αξιοποίηση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Η «Νέα Ιστορία».
- Ενσυναίσθηση και διδασκαλία της ιστορίας.
- Γλώσσα, λογοτεχνία και διδασκαλία της ιστορίας.
- Ιστορία και τέχνη.
- Ιστορία και περιβαλλοντική εκπαίδευση. Η έρευνα και η διδασκαλία της ιστορίας μέσω της σπουδής του περιβάλλοντος.
- Διδακτική της τοπικής ιστορίας. Μεθοδολογία του project.
- Ταυτότητες και διδακτική της γενικής και της τοπικής ιστορίας.
- Πολυπολιτισμικότητα, Ελληνική Διασπορά και Διδακτική της Ιστορίας.
- Διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.
- Διδακτική προσέγγιση ενοτήτων γενικής και τοπικής ιστορίας.

11. Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος

- Θεμελιώδεις έννοιες. Συγκεντρωτικό και αποκεντρωτικό σύστημα.
- Το ιστορικό υπόβαθρο και πλαίσιο του θεσμού. Συνιστώσες συγκρότησης των ελληνικών κοινοτήτων κατά την Οθωμανική κυριαρχία. Εξουσία - Εκκλησία και κοινοτική αυτοδιοίκηση, η συγκυρία. Διοικητική οργάνωση και εκπαιδευτική πραγματικότητα. Οι ελληνικές κοινότητες της Διασποράς.
- Η μορφή των τοπικών διοικητικών αρχών κατά την περίοδο της Επανάστασης του 1821. Καταστατικές προβλέψεις στα Τοπικά και Γενικά πολιτεύματα του Αγώνα.
- Η δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατά την καποδιστριακή και οθωμανική περίοδο: Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση, περιφερειακή οργάνωση, πρόσωπα και θέματα, δικαιοδοσίες, οι χρηματοοικονομικές δυνατότητες και η κοινωνική πραγματικότητα. Τοπική Αυτοδιοίκηση και λειτουργία της εκπαίδευσης.

- Η διαμόρφωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο σκεπτικό της πολιτικής του Χ. Τρικούπη και του Θ. Δηλιγιάννη. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και το ζήτημα της διοικητικής χειραφέτησης.
- Η θέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον 20^ο αι.: συνταγματικές και νομοθετικές ρυθμίσεις, τα οργανωτικά σχήματα και η ιστορική τους εξέλιξη. Οι σχέσεις Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αναπτυξιακά, πολιτιστικά και εκπαιδευτικά ζητήματα.
- Ο θεσμός της περιφέρειας (ν. 2503/1997). Ο νόμος 2539/97 για τη «Συγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης» - νόμος «Καποδίστριας». Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ν. 3852/2010).

12. Γενική – Τοπική ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους

- Επιστημολογικά ζητήματα και γενικές έννοιες της ιστορίας.
- Οι ιστορικές Σχολές. Εννοιολογικά και μεθοδολογικά εργαλεία.
- Το «γεγονός» και η ανασυγκρότηση του παρελθόντος, αφήγηση και ερμηνεία. Το πρόβλημα της αντικειμενικότητας και αλήθειας στην ιστορία.
- Τα όρια και τα είδη των ιστορικών πηγών, το περιεχόμενό τους. Προφορική ιστορία.
- Η μέθοδος προσέγγισης και η κριτική των πηγών. Παραδοσιακές μέθοδοι καταγραφής και διάσωσης τους, σύγχρονες δυνατότητες και προοπτικές.
- Η ιστορική έρευνα και η βιβλιογραφία.
- Η διεπιστημονική προσέγγιση - προαπαιτούμενο της ιστορικής έρευνας.
- Η συγκέντρωση, επιλογή και οργάνωση του ιστορικού υλικού, η τεκμηρίωση των θέσεων και απόψεων. Σχεδιασμός της ερευνητικής ιστορικής εργασίας.
- Μεθοδολογία της σχολικής ιστορικής έρευνας. Δειγματική εκπόνηση εργασίας.

13. Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου

Εξετάζεται ο παιδαγωγικός και μορφο-παιδευτικός ρόλος του θεάτρου, οι μορφές που αυτό μπορεί να πάρει στην εκπαίδευση (θεατρικό παιχνίδι, αυτοσχεδιασμός, δραματοποίηση, αναλόγιο, χάπενινγκ, σκετς). Επισημαίνεται η αξιοποίηση του εκπαιδευτικού δράματος ως μέρους διδακτικής μεθοδολογίας και αναπτύσσονται τρόποι εφαρμογής του. Οι φοιτητές καλούνται να συμμετάσχουν άμεσα και βιωματικά με εργαστήρια γραφής, μεταγράφωντας και παρουσιάζοντας σε αυτοσχέδια σκηνή λογοτεχνικά κυρίως κείμενα για παιδιά, παραμύθια, μικρής έκτασης διακειμενικές συνθέσεις κ.ά. με απώτερο στόχο την κοινωνική

ευαισθητοποίηση τους *δια του Θεάτρου*, σε θέματα πολυπολιτισμικών σχολείων.

Στο μάθημα γίνεται πιλοτική εφαρμογή πρακτικής άσκησης των φοιτητών/τριών σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης που υλοποιείται στο Τμήμα μας.

14. Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου

Το μάθημα έχει ταυτόχρονα ιστορικό και θεωρητικό αλλά και πρακτικό χαρακτήρα. Επισημαίνονται οι δύο όψεις του Θεάτρου, ως δραματικός λόγος από τη μία, αλλά και ως σκηνική πράξη από την άλλη.

Αναλύονται έννοιες όπως θεατρικός χώρος και θεατρική σκηνή, σκηνοθεσία και υποκριτική, διαδραστική επικοινωνία και ρόλος του θεατή, κοινωνιολογία και σημειολογία θεάτρου, Θέατρο και Λογοτεχνία, θεατρική κριτική κ.ά.

Το μάθημα πλαισιώνεται με προβολές οπτικού υλικού και σχολιασμό εμβληματικών παραστάσεων. Προσεγγίζεται και αναλύεται το Θέατρο ως καλλιτεχνικό αλλά και πολιτιστικό αγαθό, ως αισθητικό προϊόν αλλά και μέσο αγωγής και παιδείας. Αναπτύσσονται τρόποι διδασκαλίας του στην εκπαίδευση (ως ειδική διδακτική) και επισημαίνεται η συμβολή του στη διαπαιδαγώγηση των μαθητών μέσα και έξω από την αίθουσα διδασκαλίας.

Στο μάθημα γίνεται πιλοτική εφαρμογή πρακτικής άσκησης των φοιτητών/τριών σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης που υλοποιείται στο Τμήμα μας.

15. Νεοελληνικό Θέατρο και Κοινωνία

Ο χαρακτήρας του μαθήματος είναι ιστορικός. Μέσα από την ανάπτυξη της δραματουργίας αλλά και της σκηνικής πράξης, από την εποχή της Κρητικής Αναγέννησης (16ος αι.) μέχρι σήμερα, επισημαίνεται η εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας. Παρουσιάζονται βασικοί σταθμοί στην πορεία του Θεάτρου, της Λογοτεχνίας και του Πολιτισμού και επισημαίνεται η άρρηκτη σχέση μεταξύ Θεάτρου και Κοινωνίας στη νεότερη Ελλάδα.

Γίνεται ειδική αναφορά στη διάσταση της διαπολιτισμικότητας όπως αυτή αναδεικνύεται από τους σύγχρονους νεοέλληνες δραματουργούς.

Στο πλαίσιο του μαθήματος εκπονείται εργασία με θέμα τη σχέση της δραματουργίας και του θεάτρου με τις κοινωνικές συνθήκες, τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα και τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα των σύγχρονων κοινωνιών.

16. Κοινωνιολογία της Παιδικής Ηλικίας και τα Δικαιώματα του Παιδιού

Η παιδική ηλικία και η κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας. Η παιδική ηλικία ως μέσο αποκλεισμού. Ιστορικές και θεωρητικές προσεγγίσεις. Η εξέλιξη της παιδικής ηλικίας στην ελληνική κοινωνία. παιδική ηλικία και κοινωνικός έλεγχος. Τα «παιδιά του δρόμου» στην Ελλάδα της σύγκλισης. Η δημιουργία της εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Απομόνωση και αφομοίωση των μειονοτήτων. Ιδεολογικοί μηχανισμοί και πολιτικές αντιμετώπισης. Ιστορική εξέλιξη της παιδικής εργασίας από την βιομηχανική επανάσταση μέχρι σήμερα. Έννοια και μορφές κοινωνικών διακρίσεων. Διαστάσεις του προβλήματος στην παιδική ηλικία. Μορφές ανισότητας. Οι κοινωνικές μειονότητες. Εμπειρικές έρευνες. Σύγχρονες ευρωπαϊκές πολιτικές σχετικές με την ανισότητα των μειονοτήτων και την ανισότητα των φύλων. Κοινωνικός αποκλεισμός: κοινωνιολογική θεώρηση της έννοιας, κυρίαρχη κουλτούρα και υποκουλτούρες. Δημιουργία κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων: θεωρητικές προσεγγίσεις. Το πρόβλημα της φτώχειας και οι διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα. Χαρακτηριστικά των ειδικών πληθυσμιακών ομάδων των κοινωνικά αποκλεισμένων. Η οικονομική μετανάστευση και το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού στην παιδική ηλικία. Στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στους κοινωνικά αποκλεισμένους, προοπτικές.

Η παιδική εργασία σήμερα: εικόνα του προβλήματος στην Ελλάδα και διεθνώς, έκταση, μορφές, τομείς απασχόλησης. Βαθύτερη κατανόηση του προβλήματος. Ο ρόλος της στο πλαίσιο των τοπικών, εθνικών και διεθνών αγορών και των αγορών εργασίας. Η γκρίζα οικονομία και οι ελλειμματικές πολιτικές αγοράς εργασίας. Παιδική φτώχεια και κοινωνικά αποκλεισμένα παιδιά. Παιδική εργασία, υπανάπτυξη και παγκοσμιοποίηση. Ο ρόλος της οικογένειας, της κινητικότητας, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής προστασίας. Η προστασία της παιδικής ηλικίας. Διαχρονική εξέλιξη. Σύγχρονη προβληματική. Η "Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού" και άλλα Θεμελιώδη Διεθνή και Ευρωπαϊκά Θεσμικά Κείμενα για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Παρουσίαση Εργασιών φοιτητών και φοιτητριών.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

17. Νέα Τεχνολογία, Εργασία και Εκπαίδευση

Ιστορική εξέλιξη, οριοθέτηση του γνωστικού αντικειμένου και θεωρητικές καταβολές της κοινωνιολογίας της εργασίας. Τρόποι παραγωγής και μορφές οργάνωσης της εργασίας. τεύλορισμός, φορντισμός, θεωρία των ανθρωπίνων σχέσεων. Τάσεις της βιομηχανικής κοινωνιολογίας μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο: οι προσεγγίσεις των βιομηχανικών σχέσεων, η νέα σχολή των ανθρωπίνων σχέσεων και η οργανωτική θεωρία. Η νέα τεχνολογική

επανάσταση. Εφαρμογές των νέων τεχνολογιών, οργάνωση της εργασίας και της παραγωγής, θεωρητικές προσεγγίσεις της τεχνολογίας. Κοινωνικές επιπτώσεις των νέων τεχνολογιών: έκταση και ποιότητα της απασχόλησης, επαγγελματικά προσόντα, ειδικότητες, περιεχόμενο, έλεγχος και συνθήκες της εργασίας, σύνθεση του εργατικού δυναμικού, φύση της εργασίας, των τάξεων και της βιομηχανικής κοινωνίας. Νεότερες θεωρίες για την εργασιακή διαδικασία. Νέες τεχνολογίες και εναλλακτικές μορφές οργάνωσης της εργασίας. Μαζική παραγωγή, πλήρης απασχόληση και κοινωνικό κράτος. Η κρίση του φορντισμού και η μετάβαση στο μεταφορντισμό. Ευέλικτη βιομηχανική παραγωγή, ευέλικτη αυτοματοποίηση, ευέλικτα συστήματα μαζικής και διαφοροποιημένης παραγωγής. Η μεταβιομηχανική κοινωνία και το μέλλον της εργασίας. Από την γραφειοκρατική στην μεταγραφειοκρατική οργάνωση. Δυνητική οργάνωση: έννοια, μορφές και χαρακτηριστικά. Νέα τεχνολογία και δυνητικοποίηση των οργανώσεων. Η διάσταση του χώρου και του χρόνου. Ο ρόλος της επικοινωνίας και της εμπιστοσύνης. Ο ρόλος της κουλτούρας. Δυνητική οργάνωση και παγκοσμιοποίηση. Δυνητική οργάνωση, οργανωτική θεωρία και εφαρμογές. Η δυνητικοποίηση της εργασίας και της εκπαίδευσης. Τηλεργασία: έννοια, χαρακτηριστικά, εφαρμογές και επιπτώσεις. Νέες τεχνολογίες και εκπαίδευση: εφαρμογές και επιπτώσεις.

Παρουσίαση Εργασιών φοιτητών και φοιτητριών.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

18. Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης

Το μάθημα εξετάζει τον πολιτισμό ως σύστημα ερμηνείας της σύγχρονης πραγματικότητας, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί στον παγκόσμιο χάρτη, καθώς και τον τρόπο συγκρότησης των πολιτισμικών, αλλά και των θρησκευτικών ταυτοτήτων σε ένα πολυπολιτισμικό κοινωνικό πλαίσιο. Επιπλέον, μελετώνται εκείνες οι συνιστώσες της εκπαίδευσης, οι οποίες συμβάλλουν στη διαχείριση του πολιτισμού και της θρησκείας στο πλαίσιο μίας παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας.

Παρουσίαση Εργασιών των φοιτητών και φοιτητριών.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

19. Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα

Το μάθημα έχει ως στόχο να προσφέρει στους υποψήφιους εκπαιδευτικούς μια γνωριμία με τα εργαλεία και τις μεθόδους της διδασκαλίας της Μουσικής. Βασικές έννοιες και δεξιότητες του γνωστικού αντικειμένου αναλύονται, και περιγράφονται τα μέσα καθώς και οι μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι μελλοντικοί δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις διδακτικές τους προσεγγίσεις της μουσικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην διαθεματική / διεπιστημονική προσέγγιση του

μαθήματος της Μουσικής με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος όλων των τάξεων του δημοτικού σχολείου.

20. Η νεοελληνική πεζογραφία στον 20^ο αιώνα. Η νοσταλγία της Εφηβείας

Το μάθημα αναφέρεται συνοπτικά στις τάσεις της νεοελληνικής πεζογραφίας των αρχών του 20^{ου} αιώνα· ειδικότερα επισημαίνεται η παρουσία των εφήβων ως αφηγηματικών προσώπων, η σχέση τους με την πλοκή, τα θεματικά μοτίβα και τους χωρο-χρονικούς προσδιορισμούς της δράσης και αναλύονται συγκεκριμένα παραδείγματα (Κ. Πολίτης – *Eroica*, Γ. Θεοτοκάς – *Λεωνής*, Μ. Λυμπεράκη *Ψάθινα καπέλα*, Α. Ζέη – *Η μωβ ομπρέλα*, Ζ. Σαρή – *Νινέτ*).

21. Σύγχρονη πεζογραφία. Τάσεις και προσανατολισμοί

α) Εισαγωγή στη μεταπολεμική πεζογραφία. Κοινωνικές και αισθητικές συνιστώσες. Μεθοδολογία ερμηνείας του νεοελληνικού πεζογραφήματος.

β) Γνωριμία με το έργο σύγχρονων νεοελλήνων πεζογράφων: Α. Φραγκιά, Δ. Χατζή, Στ. Τσίρκα, Β. Βασιλικού, Μ. Δούκα.γ) Προσέγγιση αντιπροσωπευτικών κειμένων

22. Εργασιακές Σχέσεις

Το μάθημα καλύπτει τις ενότητες: Οι Εργασιακές ή Βιομηχανικές Σχέσεις-Διευκρινίσεις Ορολογίας και Μεθοδολογίας - Προσδιοριστικοί Παράγοντες και Τάσεις της Έρευνας Ιστορικά-Η Συστημική Θεωρία του Dunlop - Ο Εργατικός και ο Εργοδοτικός Συνδικαλισμός μέσα στο Σύγχρονο Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον-Οι Σύγχρονες Συνδικαλιστικές Οργανώσεις-Οι Προκλήσεις του Σύγχρονου Περιβάλλοντος: Νέα Τεχνολογία, Παγκοσμιοποίηση, Ευρωπαϊκή Διάσταση και Αλλαγές στη Δομή της Αγοράς Εργασίας. Εξουσία, Σύγκρουση και Συνεργασία στις Βιομηχανικές Σχέσεις-Σύγκρουση και Εξουσία-Βιομηχανική Δημοκρατία και Εργατική Συμμετοχή-Εκδημοκρατισμός, Εξανθρωπισμός και Έλεγχος της Εργασίας-Ο Η. Braverman και η Κριτική όσον Αφορά τον Έλεγχο και την Υποβάθμιση της Σύγχρονης Εργασιακής Διαδικασίας. Κράτος και Βιομηχανικές Σχέσεις-Κρατικός Παρεμβατισμός: Θεωρητικό, Ιστορικό Πλαίσιο και Προοπτικές-Μορφές Κρατικής Παρέμβασης στις Εργασιακές Σχέσεις-Τύποι των Εθνικών Συστημάτων-Μηχανισμοί Διαμόρφωσης Συναινήσεων-Το Κορπορατίστικο Μοντέλο Συνεργασίας-Η Ανάπτυξη του

Κοινωνικού Διαλόγου στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Οι Συλλογικές Διαπραγματεύσεις-Έννοια και Φύση των Συλλογικών Διαπραγματεύσεων-Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία και η Ελληνική Εμπειρία –Οι Συλλογικές Διαπραγματεύσεις μετά το Μνημόνιο με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Οι Μηχανισμοί Επίλυσης και Ρύθμισης των Συλλογικών Διαφορών Εργασίας στην Ελλάδα. Η Ευελιξία στις Εργασιακές Σχέσεις-Εργασιακή Ευελιξία: Έννοια και Μορφές-Εσωτερική και Εξωτερική Ποσοτική Εργασιακή Ευελιξία-Βασικοί Τύποι-Η Μερική Απασχόληση-Ευελιξία με Ασφάλεια στην Απασχόληση (flexicurity) - Μέτρα για την Ευελιξία στην Αγορά Εργασίας και την Απασχόληση μετά το Μνημόνιο με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Νέες Μορφές Απασχόλησης και Κοινωνική Συνοχή- Παγκοσμιοποίηση και Εργασιακή Ευελιξία-Εργασία και Ταυτότητα (ατομική και κοινωνική/ταξική) στις συνθήκες της σημερινής κρίσης.

Παρουσίαση Εργασιών των φοιτητών και φοιτητριών.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

23. Εισαγωγή στην Ψυχολογία: Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας

- Η αμφίδρομη σχέση Ψυχολογίας και Γλωσσολογίας με βάση τις νεότερες θεωρίες της Γνωσιακής Γλωσσολογίας, οι οποίες μας αποκαλύπτουν τις διεργασίες που προηγούνται / έπονται της παραγωγής / πρόσληψης του λόγου κατά την γλωσσική επικοινωνία.
- Οι βασικές αρχές της Γλωσσικής Κατάκτησης και Ανάλυσης Παιδικού Λόγου, καθώς και η σπουδαιότητα των ευρημάτων προς επίρρωση / αναίρεση των επικρατουσών στους δύο αυτούς κλάδους γλωσσολογικών θεωριών.
- Η αναλυτική παρουσίαση της έρευνας στον κλάδο της Γλωσσικής Κατάκτησης (L1), με αναφορά σε όλες τις νεότερες σημαντικές εξελίξεις, καθώς και τις πρακτικές που εφαρμόζονται τόσο στην πειραματική (experimental) όσο και στη μακροχρόνια (longitudinal) μέθοδο συλλογής υλικού. Ειδικό βάρος θα δοθεί στην πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια σε ό,τι αφορά την κατάκτηση της Ελληνικής, με συγκεκριμένες αναφορές στη φωνολογία, τη μορφολογία, τη σύνταξη, το λεξιλόγιο κλπ. Επιπλέον, θα εξαχθούν συμπεράσματα για τη διδακτική πρακτική, όπως για παράδειγμα η κατηγοριοποίηση / διδασκαλία της κλίσης των ουσιαστικών κατά γένη. Στο ίδιο πλαίσιο, θα γίνουν και κάποιες ασκήσεις μεταγραφής και κωδικοποίησης μαγνητοφωνημένου παιδικού λόγου προς εξοικείωση των φοιτητών.

- Τέλος, θα γίνει αναφορά και στην Κατάκτηση της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας (L2) προκειμένου να αναδειχθούν οι εν πολλοίς κοινές αρχές που διέπουν τους δύο υπο-κλάδους (L1 και L2) της Γλωσσικής Κατάκτησης.

24. Παιδαγωγική Λαογραφία

Το μάθημα στοχεύει στην κατανόηση της ζωής των παιδιών στα πλαίσια της ελληνικής παραδοσιακής οικογένειας και συζητά τις διαφοροποιήσεις στη θέση των παιδιών που επέφεραν οι κοινωνικοί και πολιτισμικοί μετασχηματισμοί της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Αναλύονται οι παραδοσιακές οικογενειακές δομές, οι ενδοοικογενειακές σχέσεις, οι προσδοκίες των ενηλίκων, η ανατροφή και η έμφυλη διαπαιδαγώγηση των παιδιών, η παιδική εργασία, το παιχνίδι και η φιλία, η σχολική εμπειρία και γίνονται συγκρίσεις με τις σύγχρονες παιδικές εμπειρίες διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Η ανάλυση βασίζεται στη διεπιστημονική προσέγγιση της παιδικής ηλικίας στην ελληνική παραδοσιακή και σύγχρονη κοινωνία μέσα από το διάλογο της λαογραφίας με την κοινωνιολογία, την κοινωνική ανθρωπολογία, την ιστορία και την κοινωνική ψυχολογία.

- Παιδαγωγική Λαογραφία: Ορισμός και περιεχόμενο της έννοιας.
- Παράδοση και νεωτερικότητα στο λαϊκό πολιτισμό: Κοινωνικοϊστορική ανάλυση.
- Παιδική ηλικία και Λαογραφία: οπτικές και προοπτικές
- Η κοινωνική, βιολογική και συμβολική γέννηση των παιδιών.
- Το φύλο και οι ενδοοικογενειακές προσδοκίες και σχέσεις.
- Το σαράντισμα, τα γενέθλια, η ονοματοδοσία, η βάπτιση.
- Η έμφυλη διαπαιδαγώγηση των παιδιών στην ελληνική παραδοσιακή κοινωνία: η υπερφυσική, η μαγικοαποτρεπτική, η κοινωνική, η ψυχαγωγική.
- Τα νανουρίσματα και τα ταχταρίσματα.
- Το παιχνίδι.
- Η παιδική εργασία.
- Η σχολική ζωή.
- Η συμμετοχή και ο ρόλος των παιδιών στις κοινοτικές γιορτές και στις διαβατήριες και ευετηριακές επιτελέσεις.
- Σύγχρονες διαστάσεις της εμπειρίας της παιδικής ηλικίας.
- Εργαστήριο (με προαιρετική εργασία): Ερμηνευτική και αναστοχαστική ανάλυση αφηγήσεων ζωής από τον ελληνικό αγροτικό και αστικό χώρο με βάση το δίπολο παράδοση – νεωτερικότητα και έμφαση στην εμπειρία της παιδικής και νεανικής ηλικίας (συνεντεύξεις από το *Αρχείο Αφηγήσεων Ζωής* του Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε.).

25. Λαογραφία: Ήθη και έθιμα

- Ήθη και έθιμα: εννοιολογική προσέγγιση. Επιβίωση και αναβίωση εθίμων. Αίτια της σύγχρονης απουσίας εθίμων. Φολκλορισμός και Ρετρό την εποχή της παγκοσμιοποίησης. Τοπικοί, εθνοτοπικοί, εθνοπολιτισμικοί, φολκλοριστικοί σύλλογοι και η διαχείριση της παράδοσης στη σύγχρονη εποχή. Μυθοποίηση του παρελθόντος και σύγχρονες νοηματοδοτήσεις του. Η επινόηση της παράδοσης.
- Ο κύκλος της ζωής. Διαβατήρια έθιμα: γέννηση – (ενηλικίωση) - γάμος – θάνατος.
- Ελληνικές γιορτές και έθιμα της λαϊκής λατρείας. Πολιτισμικές συνέχειες και μετασχηματισμοί λαϊκών πρακτικών του αγροτικού χώρου. Τα ευετηριακά δρώμενα. Οι γιορτές του χρόνου στην νεοελληνική παραδοσιακή και τη σύγχρονη κοινωνία με έμφαση στη περίοδο του Δωδεκαημέρου, της Αποκριάς και του Πάσχα. Αγροτικά έθιμα: Α΄ του θερισμού. Β΄ του αλωνισμού. Γ΄ του τρυγητού
- Βιβλιογραφικός οδηγός.
- Φροντιστηριακό σεμινάριο (με προαιρετική εργασία): Η διαχείριση της παράδοσης από τους πολιτιστικούς συλλόγους. Άσκηση επιτόπιας έρευνας.

26. Συγκριτική Θεατρολογία: νεοελληνική και παγκόσμια δραματοουργία

Το μάθημα περιλαμβάνει τους βασικούς σταθμούς στην εξέλιξη του Νεοελληνικού και Παγκόσμιου Θεάτρου. Αναλύονται εμβληματικά κείμενα ως προς τις αξίες, τα μηνύματα, την αισθητική και την ιστορική τους διάσταση. Επισημαίνονται οι σχέσεις του Νεοελληνικού με το Παγκόσμιο Θέατρο και τον Πολιτισμό μέσα στο πλαίσιο μιας Συγκριτικής Θεατρολογικής προσέγγισης (πρότυπα, επιδράσεις, διακείμενα από το Αρχαίο Δράμα μέχρι σήμερα).

Το μάθημα πλαισιώνεται από εργαστήρια δραματολογικής επεξεργασίας του δραματικού λόγου και προβολές (power point presentation) με οπτικοακουστικό υλικό, όπως απαγγελίες, μονολόγους, αποσπάσματα παραστάσεων, συνεντεύξεις με καλλιτέχνες του θεάτρου κ.ά.

27. Εισαγωγή στους Κώδικες του Θεάτρου. Θεωρία και Πράξη

Παρουσιάζονται οι πολλαπλές όψεις με τις οποίες μπορεί να υπάρχει το Θέατρο στην εκπαίδευση (θεατρικό παιχνίδι, δραματοποίηση, αναλόγιο, χάπενινγκ, θέατρο σκιών, κουκλοθέατρο, θεατρική παράσταση, πολυθέαμα) και η άμεση διασύνδεση του με τις άλλες μορφές Τέχνης, στη δημιουργία μιας ολικής αντιμετώπισης του Πολιτισμού στο Σχολείο. Στοχεύει ακόμα, μέσα από προτάσεις εφαρμογής, να δώσει παραδείγματα αξιοποίησης του Θεάτρου στις

ποικίλες (εθνικές, θρησκευτικές, κοινωνικές) σχολικές γιορτές και εκδηλώσεις.

Οι παραδόσεις πλαισιώνονται από υποδειγματικές διδασκαλίες, στις οποίες εφαρμόζονται τα Νέα Προγράμματα Σπουδών και ο Οδηγός Σπουδών για το Θέατρο.

28. Σχολική Θρησκευτική Αγωγή

- Εισαγωγή στη Θρησκείολογία. Η Θρησκείολογία ως επιστήμη. Ιστορική εξέλιξη και σχέσεις της προς άλλες επιστήμες.
- Θρησκεία: Προσπάθειες ορισμού και ετυμολογήσεως του όρου. Θεωρίες για την προέλευση της Θρησκείας.
- Θρησκειακή Φαινομενολογία: Το Θείον, Πανδυναμισμός, Ανιμισμός, Ταμπονισμός, Τοτεμισμός, Φετιχισμός, Συγκρητισμός, Μαγεία, Μαντεία, Λατρεία (Προσευχή, θυσία, εορτές, θρησκευτικοί χοροί). Εσχατολογία. Ο θρησκευτικός χαρακτήρας της πρωτογόνου μυθολογίας.
- Η πρότερη στάση των χριστιανών σήμερα έναντι των άλλων θρησκευμάτων και το πρόβλημα της Ιεραποστολής. Ιστορία Θρησκευμάτων: Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός (με εκτεταμένη αναφορά στην Ορθόδοξη Καθολική Εκκλησία), Ισλάμ.

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

1. Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και εκπαίδευσης από απόσταση

Οι φοιτητές αρχικά εισάγονται με βιωματικό τρόπο σε βασικές έννοιες και λειτουργίες που αφορούν τα υπολογιστικά δίκτυα, το Διαδίκτυο, τις κατηγορίες υπηρεσιών και χρήσεων του (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χώροι συζήτησης, γραπτής επικοινωνίας, τηλεδιάσκεψης, παγκόσμιος ιστός έρευνας πληροφοριών και μηχανές αναζήτησης, εκπαιδευτικές πύλες, πλατφόρμες εξ αποστάσεως επικοινωνίας, συνεργασίας και εκπαίδευσης κ.ά., καθώς και τα συστήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, τηλεδιδασκαλίας και τηλεσυνεργασίας, ενώ παράλληλα επισημαίνονται οι κίνδυνοι και η δεοντολογία της χρήσης αυτής της μορφής επικοινωνίας. Μετά από μία κριτική ανάλυση των κοινωνικών και πολιτιστικών διαστάσεων των νέων αυτών μορφών μάθησης και επικοινωνίας, δίνεται στους φοιτητές η δυνατότητα να εξοικειωθούν με το Διαδίκτυο, να γνωρίσουν τρόπους αναζήτησης αναγκαίας πληροφορίας και να ασκηθούν στη διαδικασία αξιολόγησης της πληροφορίας και των δικτυακών τόπων με βάση ορισμένα κριτήρια τόσο εκπαιδευτικού, όσο και γενικότερου ενδιαφέροντος στα πλαίσια

της διερεύνησης θεμάτων που σχετίζονται με διάφορα γνωστικά αντικείμενα και διαθεματικές δραστηριότητες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις συνεργατικές και συλλογικές μεθόδους και στις μορφές κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής, τόσο για τους μαθητές, όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Οι φοιτητές μελετούν ποικίλα διδακτικά μοντέλα και, εργαζόμενοι σε ομάδες, προτείνουν απλά σχέδια μαθημάτων με τη χρήση διαφόρων ειδών σύγχρονης και ασύγχρονης πολλαπλής αλληλεπίδρασης, συνεργασίας, καθώς και παραγωγής και προβολής έργου με ακαδημαϊκούς, κοινωνικούς και αναπτυξιακούς στόχους στο πλαίσιο της εποικοδομιστικής, διερευνητικής, αποκαλυπτικής και χειραφετικής/αναστοχαστικής προσέγγισης της μάθησης στο σχολείο. Εξοικειώνονται επίσης με διάφορες διαστάσεις και επίπεδα της εκπαιδευτικής καινοτομίας, η οποία αποτελεί έναν από τους στόχους του διδακτικού τους σχεδιασμού.

Αξιολόγηση: Το έργο των φοιτητών αξιολογείται εξελικτικά τόσο σε ατομικό, όσο και σε ομαδικό πλαίσιο, κατά τη διάρκεια της σταδιακής ανάπτυξης και της τελικής παρουσίασης και υποστήριξης των εργασιών και των σχεδίων μαθήματος που κατασκευάζουν.

2. Μαθηματικά III

- Συναρτήσεις μίας ή περισσότερων μεταβλητών
- Μέγιστα και Ελάχιστα Συναρτήσεων
- Απλά και Πολλαπλά Ολοκληρώματα
- Μιγαδική Ανάλυση και Διαφορικές Εξισώσεις
- Συναρτησιακές Εξισώσεις και Διαφορική Γεωμετρία

3. Περιγραφική Στατιστική I

Πληθυσμός – Δείγμα – Κατανομή Απόλυτης και Σχετικής Συχνότητας- Κατανομή Απόλυτης Αθροιστικής και Σχετικής Αθροιστικής Συχνότητας – Μέτρα Θέσης – Μέτρα Διασποράς – Μέτρα Ασυμμετρίας – Μέτρα Κύρτωσης – Ταξινόμηση Δειγμάτων – Κατανομή Απόλυτης και Σχετικής Συχνότητας – Γραφικές Παραστάσεις Κατανομής Απόλυτης και Σχετικής Συχνότητας - Ροπές - Μέτρα Θέσης – Μέτρα Διασποράς - Μέτρα Ασυμμετρίας – Μέτρα Κύρτωσης – Ζεύγη Στατιστικών Διακριτών Μεταβλητών - Ζεύγη Στατιστικών Συνεχών Μεταβλητών – Συμβολική Παράσταση της Κατανομής Συχνότητας Ενός Ζεύγους Διακριτών Ποσοτικών Μεταβλητών – Συμβολική Παράσταση της Κατανομής Συχνότητας Ενός Ζεύγους Συνεχών Ποσοτικών Μεταβλητών – Συνδιακύμανση - Ιδιότητες της Συνδιακύμανσης – Συντελεστής Συσχέτισης – Ιδιότητες του Συντελεστή Συσχέτισης.-Στοχαστική Διαδικασία.

4. Περιγραφική Στατιστική II

Πιθανότητα μετάβασης. Διαδοχικές επιτυχίες Bernoulli. Υποδείγματα πληθυσμού. Χρόνοι πρώτης διέλευσης. Αλυσίδα Markov πρώτης τάξης. Υποδείγματα πληθυσμών. Ακολουθίες μεταβλητών δύο καταστάσεων. Στοχαστική διαδικασία. Συνάρτηση συνδιακύμανσης. Σύνολο δεικτών. Συνάρτηση μέσης τιμής. Τυχαίο άθροισμα. Συνάρτηση συσχέτισης. Απόλυτη κατανομή. Διαδικασία Poisson.

5. Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών I

Πολιτισμικοί και κοινωνικοί παράγοντες στη διδασκαλία των Μαθηματικών, Θέματα ισότητας, Γλώσσα και Συμβολισμός στα Μαθηματικά, Διδακτικές αναπαραστάσεις, Ρόλος των δύο φύλων, κ.λπ.

6. Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών II

Οργάνωση και πραγματοποίηση διδασκαλιών στο δημοτικό σχολείο.

7. Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση I

Έννοια του κινδύνου - Αίτιο, μέγεθος και συχνότητα κινδύνου - Συνθήκη κινδύνου - Σύντομη Ιστορία του κινδύνου - Ταξινόμηση κινδύνων - Λειτουργίες Ασφαλείας - Έννοια της Διοίκησης κινδύνου - Ανακάλυψη, Μέτρηση, Ανάλυση, Εκτίμηση και Αντιμετώπιση κινδύνου - Σύνδρομο φυγής και Συμπλοκής - Ανάλυση κινδύνων - Παράγοντες Διαμόρφωσης της Αντίδρασης στον Κίνδυνο - Στόχοι της Διοίκησης κινδύνου - Πρόγραμμα Διοίκησης κινδύνου - Ταξινόμηση Κινδύνων Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων - Τεχνικές Ανακάλυψης, Μέτρησης, Ανάλυσης, Εκτίμησης, Αντιμετώπισης κινδύνων Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, Εφαρμογές της Διοίκησης κινδύνου στην εκπαίδευση.

8. Διοίκηση Κινδύνου στην Εκπαίδευση II

Έννοια του Συστήματος - Αξίες, Σκοποί, Κανόνες Συστήματος, Βάση Δεδομένων, Βάση πληροφοριών και Βάση Γνώσεων Συστήματος - Περιβάλλον, Εισροές, Εκροές - Καθοδηγητικός Μηχανισμός, Διαδικασία Μετασχηματισμού, Ανάδραση συστήματος - Η εκπαίδευση ως Σύστημα - Χαρακτηριστικά Εκπαιδευτικού Συστήματος και Έννοιες Κινδύνου - Διοίκηση Κινδύνου στο Εκπαιδευτικό Σύστημα - Ανάπτυξη προγραμμάτων Διοίκησης Κινδύνων Εκπαιδευτικών Συστημάτων.

9. Σχεδιασμός – Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με θέματα που σχετίζονται με την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού λογισμικού στη διδακτική πράξη. Αντιμετωπίζονται σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο ζητήματα που αφορούν στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη πολυμεσικών και υπερμεσικών εφαρμογών και προτείνονται τεχνικές, τακτικές και μέθοδοι για την αξιολόγηση τους.

A. Θεωρητικό μέρος

- Βασικά στοιχεία για τη διδασκαλία με τη χρήση υπολογιστών.
- Οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μάθηση και οι εφαρμογές τους στο σχεδιασμό εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Εκπαιδευτικό λογισμικό – Πολυμέσα – Υπερμέσα (γενικά ιστορικά στοιχεία, η λογική των εταιρειών παραγωγής, έρευνα της αγοράς).
- Είδη και κατηγορίες εκπαιδευτικού λογισμικού, κριτήρια ταξινόμησής του.
- Σύνδεση των εφαρμογών της πληροφορικής με τις σύγχρονες αντιλήψεις των νευροεπιστημών και της συστημικής σκέψης.
- Η λογική της συστημικής προσέγγισης για το σχεδιασμό πολυμεσικών / υπερμεσικών εφαρμογών.

B. Πρακτικό μέρος

- Μεθοδολογία για το σχεδιασμό εφαρμογών πολυμέσων.
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού με παιδαγωγικά κριτήρια.
- Παραδείγματα πρωτότυπου και επιτυχημένου εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Πρακτικές ασκήσεις για την χρήση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού (τεχνικές, τακτικές, μέθοδοι).
- Εργαλεία ανάπτυξης εκπαιδευτικού λογισμικού από το δάσκαλο και τους μαθητές του.
- Το πρόγραμμα MEDIATOR (παρουσίαση – εξοικείωση)
- Ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού ως προνομιακός χώρος για την εφαρμογή διεπιστημονικών προσεγγίσεων και για την εξέλιξη της συνέργειας των επιστημών.

Η μέθοδος διδασκαλίας

- Εισηγήσεις με τη χρήση πολυμέσων.
- Επισκέψεις «εργασίας» σε καταστήματα, εταιρείες, εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- Εργασία σε συνεργατικές ερευνητικές ομάδες για το σχεδιασμό και την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.
- Χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πρόσθετων πληροφοριών και την καταγραφή της κατάστασης που επικρατεί στην αγορά του εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Φύλλα για την ενδιάμεση διαμορφωτική και τη συνολική αξιολόγηση των λογισμικών.

10. Μαθηματικά Θέματα

Ακολουθίες Fibonacci. Μέθοδοι Κρυπτογραφίας. Αναλογίες. Ιστορικά στοιχεία και διδακτικές προσεγγίσεις. Λογικά διαγράμματα. Λογικές ισοδυναμίες. Συνδυαστική ανάλυση.

11. Στατιστική και Θεωρία Πιθανοτήτων

Τυχαίο Πείραμα – Ιδιότητες Μαθηματικού Ορισμού Πιθανότητας – Ιδιότητες Κλασικού Ορισμού Πιθανότητας – Ανεξαρτησία Δύο Ενδεχομένων - Δεσμευμένη Πιθανότητα - Θεώρημα Ολικής Πιθανότητας - Θεώρημα Bayes – Διακριτή Τυχαία Μεταβλητή – Συνάρτηση Πιθανότητας – Συνάρτηση Κατανομής – Ομοιόμορφη Κατανομή – Υπεργεωμετρική Κατανομή - Διωνυμική Κατανομή – Γεωμετρική Κατανομή Τύπου I – Γεωμετρική Κατανομή Τύπου II – Κατανομή Bernoulli – Κατανομή Pascal - Κατανομή Poisson – Συνεχής Τυχαία Μεταβλητή – Συνάρτηση Πυκνότητα Πιθανότητας – Συνάρτηση Κατανομής – Εκθετική Κατανομή – Κατανομή Γάμμα – Κατανομή Pareto – Κατανομή Κανονική – Κατανομή χ^2 – Κατανομή Student – Κατανομή F.

12. Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας

Ιστορική αναδρομή (Οι απαρχές της Γεωμετρίας, η Γεωμετρία στην αρχαία Ελλάδα, η Γεωμετρία μετά τους αρχαίους Έλληνες)

Το Ευκλείδειο επίπεδο

Τα στοιχεία του τριγώνου – το αξίωμα των παραλλήλων

Πολύγωνα

Κύκλος

Μετασχηματισμοί

Γεωμετρικές κατασκευές

Εμβαδά

Ο Ευκλείδειος γεωμετρικός χώρος

Στερεά σχήματα (πολύεδρα, παραλληλεπίπεδο, κύβος, πρίσμα, πυραμίδα, κύλινδρος, κώνος, σφαίρα)

ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. Ειδικά Θέματα Βιολογίας: Ανατομία και Φυσιολογία Ανθρώπου

Από το κύτταρο στον οργανισμό. Δομή, λειτουργία και ρόλος των συστημάτων του ανθρώπινου οργανισμού: νευρικό, αισθητηρίων οργάνων, αναπνευστικό, κυκλοφορικό, πεπτικό, ουροποιητικό, γεννητικό, ερειστικό, μυϊκό, ενδοκρινών αδένων.

2. Αγωγή Υγείας I

Εννοιολογικός προσδιορισμός, στόχοι και μέθοδοι της Αγωγής Υγείας – Τα «σχολεία που προάγουν την Υγεία» και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σχολική Αγωγή Υγείας – Θεωρητική προσέγγιση και διδακτικές εφαρμογές [επιλογή, εφαρμογή και αξιολόγηση σχεδίων εργασίας (*project*) - παιχνίδια ρόλων - δημόσιες αντιπαραθέσεις (*debate*) κ.ά.] στις θεματικές ενότητες: αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, διατροφή, σωματική άσκηση, χρήση και κατάχρηση ουσιών, σεξουαλική αγωγή, αγωγή στοματικής υγείας, άγχος.

3. Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες

Εργαστηριακό μάθημα (εαρινού εξαμήνου) το οποίο υποστηρίζει τη γνώση αλλά και την εκπαιδευτική εφαρμογή / αξιοποίηση όλων των σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών (παραγωγή, συλλογή, ψηφιοποίηση, επεξεργασία, αποθήκευση, διακίνηση, αξιοποίηση και παρουσίαση της πληροφορίας) σε όλες τις εκφάνσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας (θεωρητική διδασκαλία και εργαστηριακή πρακτική) των Φυσικών Επιστημών.

Οι Τεχνολογίες Πληροφόρησης, εκτός της αναζήτησης της πληροφορίας μέσω του διαδικτύου, αξιοποιούνται για τη δημιουργία εκπαιδευτικών βάσεων δεδομένων και εκπαιδευτικών πληροφοριών κάθε μορφής (κειμένων, γραφημάτων, στατικών και κινούμενων εικόνων, ήχων κ.ά.).

Οι Τεχνολογίες Επικοινωνιών, εκτός των συνηθών -κυρίως- διαδικτυακών εφαρμογών τους, αξιοποιούνται για τη δημιουργία και βέλτιστη χρήση δικτύων μεταξύ εκπαιδευτικών φορέων, ιδρυμάτων, σχολείων, εργαστηριακών διατάξεων και -εκτός του εργαστηρίου- μετρητικών συσκευών.

Οι Τεχνολογίες Προγραμματισμού και Λογισμού χρησιμοποιούνται για τον προγραμματισμό, την επίλυση μαθηματικών συναρτήσεων και την εφαρμογή αλγορίθμων και εκπαιδευτικών προτύπων.

Οι Τεχνολογίες Πειραματισμού και Αυτοματισμού, με τη χρήση αισθητήρων και απτήρων, οι οποίοι διασυνδέουν τις πειραματικές διατάξεις με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, αξιοποιούνται στη λειτουργία, έλεγχο και λήψη μετρήσεων στο σημερινό και μελλοντικό εκπαιδευτικό εργαστήριο.

Οι Τεχνολογίες Προσομοίωσης και Οπτικοποίησης αξιοποιούνται στην αναπαράσταση των στοχαστικών διαδικασιών του μικροκόσμου, με χρήση τυχαίων αριθμών και εφαρμογή των τεχνικών Monte Carlo.

Τέλος, οι Τεχνολογίες Επεξεργασίας / Απεικόνισης της (οπτικής, ηχητικής) Πληροφορίας και των Δυναμικών / Αναδραστικών Αναπαραστάσεων του Φυσικού (μικρο-, μακρο-, mega-, βιο-) Κόσμου αξιοποιούνται στη χρήση Εκπαιδευτικών Παρουσιάσεων τόσο στις φυσικές επιστήμες όσο και στα άλλα γνωστικά αντικείμενα.

4. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Οι βασικές Θεωρίες της Περιβαλλοντικής Ηθικής: Ανθρωποκεντρισμός. Βιοκεντρική - Φυσιοκεντρική Αντίληψη. Οικοκεντρισμός. Η Μετάβαση από τον Ανθρωποκεντρισμό στο Βιοκεντρισμό. Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και η Διαμάχη για τον Ανθρωποκεντρισμό. Το Πρόβλημα της Αντικειμενικότητας των Αξιών. Η Φιλοσοφία της Βαθιάς Οικολογίας. Κοινωνική Οικολογία – Οικοφεινισμός – Οικοσοσιαλισμός.

Θεωρητικές Προσεγγίσεις της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Βασικές Αρχές και Στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Τα βασικά χαρακτηριστικά της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η Ιστορία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Πρόδρομες εκπαιδευτικές κινήσεις. Περιβαλλοντικό κίνημα. Διεθνείς Διασκέψεις. Σημαντικά κείμενα. Η έννοια του Περιβάλλοντος. Το ανθρώπινο Περιβάλλον. Περιβαλλοντικά Προβλήματα. Η έννοια της αειφορίας.

Διδακτικές Προσεγγίσεις: Προγράμματα και Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Θεσμικοί φορείς στην Ελλάδα. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Προγράμματα Σπουδών. Διαθεματικότητα. Σχέση Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Διδασκαλίας Φυσικών Επιστημών. Σχέδια Περιβαλλοντικών Δραστηριοτήτων. Εκπαιδευτικό υλικό. Περιβαλλοντική πληροφορία στο διαδίκτυο.

Μεθοδολογία της Μεθοδολογία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Μέθοδος project. Μέθοδος επίλυσης προβλήματος. Επιμέρους στρατηγικές. Συστημική προσέγγιση. Κριτική προσέγγιση. Στρατηγικές ενσωμάτωσης στο εκπαιδευτικό σύστημα.

5. Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών

Το μάθημα έχει εργαστηριακό χαρακτήρα. Παράλληλα με τις διαλέξεις και την εργαστηριακή άσκηση οι φοιτητές ασκούνται σε εφαρμοσμένο

διδακτικό σχεδιασμό με αξιοποίηση των ΤΠΕ και εκπονούν ατομική ή ομαδική εργασία.

Διδακτικά πεδία:

Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών και η εκπαιδευτική αξιοποίησή τους.

ΤΠΕ και θεωρίες μάθησης. Εξέλιξη και ταξινομήσεις εκπαιδευτικού λογισμικού με έμφαση και πεδίο εφαρμογών στις Φυσικές και Περιβαλλοντικές Επιστήμες. Σημασία των ΤΠΕ για τη διδασκαλία και μάθηση των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Αρχές και μέθοδοι διδασκαλίας των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών. Σχεδιασμός και οργάνωση της διδασκαλίας στο μάθημα των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Αλλαγές στη σχολική πρακτική από τη χρήση των ΤΠΕ. Ο ρόλος του δασκάλου των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών σε σχέση με την εκπαιδευτική χρήση των ΤΠΕ. Ο εκπαιδευτικός ως δημιουργός εκπαιδευτικού υλικού.

Αρχές σχεδιασμού και ανάπτυξης εκπαιδευτικού λογισμικού. Αξιολόγηση εκπαιδευτικών περιβαλλόντων υποστηριζόμενων από ΤΠΕ. Σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης στηριζόμενα στις ΤΠΕ για τη διδασκαλία των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Εκπαιδευτική αξιοποίηση λογισμικού γενικής χρήσης. Εκπαιδευτική αξιοποίηση λογισμικού εννοιολογικής χαρτογράφησης. Εκπαιδευτικό λογισμικό πολυμέσων, υπερμέσων.

Αναζήτηση, αξιολόγηση και επιλογή εκπαιδευτικού υλικού από το διαδίκτυο για τη διδασκαλία των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Οι ιστοεξερευνήσεις (webquests) ως διδακτική πρακτική. Οι εφαρμογές web2.0 (ιστολόγια, wikis, εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης ...) ως εργαλεία διδασκαλίας για τις Φυσικές Επιστήμες

Κοινότητες μάθησης και πρακτικής, συστήματα εκπαίδευσης από απόσταση, ψηφιακά αποθετήρια (repositories) εκπαιδευτικού υλικού για τις Φυσικές Επιστήμες.

Οπτικοποιήσεις, προσομοιώσεις και μοντελοποιήσεις από το χώρο των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Χαρτογραφικές εφαρμογές και Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών. Εκπαιδευτική αξιοποίηση δορυφορικών εικόνων και υλικού τηλεπισκόπησης.

Εικονική τοπογραφία και περιβάλλοντα εικονικής πραγματικότητας.

Εικονικά Εργαστήρια Φυσικής και Χημείας.

Αλλαγές στην εργαστηριακή πρακτική. Εργαστήριο υποστηριζόμενο από μικροϋπολογιστές.

6. Ιστορία των Επιστημών

1. Η επιστήμη και οι πηγές της (τι είναι επιστήμη, ορολογία, ιστοριογραφία της επιστήμης. Προϊστορικές αντιλήψεις για τη φύση, απαρχές της επιστήμης στην Αίγυπτο και τη Μεσοποταμία).

2. Οι αρχαίοι Έλληνες, ο κόσμος και η φύση (Η ποιητική παράδοση, Μιλήσιοι και Ελεάτες φυσικοί φιλόσοφοι: ερωτήματα έσχατης

πραγματικότητας, μεταβολής, γνώσης. Πλάτων και κοσμολογία. Τα επιτεύγματα της πρώιμης ελληνικής επιστήμης).

3. Η φυσική φιλοσοφία του Αριστοτέλη (Φύση και μεταβολή, κοσμολογία, κίνηση, βιολογία, γνωσιολογία, ο ρόλος του Αριστοτέλη στην ιστορία των επιστημών).

4. Η ελληνιστική φυσική φιλοσοφία (Σχολές και εκπαίδευση, Επικούρειοι και Στωικοί).

5. Ελληνιστική αστρονομία. Το γεωκεντρικό σύστημα του Πτολεμαίου (Η πρώτη αστρονομία, ελληνιστική πλανητική αστρονομία, αστρονομία και αστρολογία).

6. Αρχαία και ελληνιστική ιατρική (πρώιμη ελληνική ιατρική, Ιπποκράτης και ιπποκρατική συλλογή, ελληνιστική ανατομία και φυσιολογία, Γαληνός και το αποκορύφωμα της ελληνιστικής ιατρικής).

7. Χριστιανισμός και επιστήμες (Χριστιανική θεολογία και αρχαία επιστημονική παράδοση, οσμώσεις και διαμάχες).

8. Βυζαντινή φυσική φιλοσοφία (Αντιλήψεις των Βυζαντινών για τη φύση, λόγοι και έργα, σχολές και επιδράσεις).

9. Αλχημεία (το πρόβλημα της ύλης, τεχνικές και αρχές).

10. Οι επιστήμες στη μεσαιωνική Δύση (Η διαμόρφωση του μεσαιωνικού κοσμοειδώλου, σημεία τριβής και διαμάχης, ο ακραίος αριστοτελισμός, σχολές και εκπαίδευση).

12. Η Επιστημονική Επανάσταση: το ηλιοκεντρικό σύστημα του Κοπέρνικου, ο Γαλιλαίος και το νέο κοσμοείδωλο (διαμάχες, καταδίκες και νέα επιστήμη).

13. Ο Νεύτωνας: Η ζωή του, οι Μαθηματικές Αρχές Φυσικής Φιλοσοφίας και οι νόμοι της Μηχανικής, η Οπτική. Η ολοκλήρωση της Επιστημονικής Επανάστασης.

7. Φυσική Γεωγραφία

Η ενότητα της Φυσικής Γεωγραφίας εξετάζει τη γεωλογία, γεωμορφολογία και το έμβιο φυσικό περιβάλλον. Το περιεχόμενο του μαθήματος παρέχει το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο προκειμένου οι απόφοιτοι του τμήματος να είναι ικανοί να διδάξουν θέματα που αφορούν τη φυσική γεωγραφία στο σχολείο. Το μάθημα χωρίζεται στις ακόλουθες ενότητες.

- Ο πλανήτης Γη: Συστήματα και διεργασίες στον πλανήτη Γη (σε αδρές γραμμές ώστε να μην υπάρχει επικάλυψη με το μάθημα “Κόσμος”). Η δομή, η ηλικία και η σύσταση της γης. Λιθοσφαιρικές πλάκες - Ηπειρωτικές μάζες και ωκεάνιες λεκάνες.
- Ατμόσφαιρα: Σύνθεση της ατμόσφαιρας, θερμοκρασία, άνεμοι, υετοί, κλίμα. Γεωγραφική κατανομή των κλιματικών τύπων.
- Υδρόσφαιρα: Υδρολογικός κύκλος. Κατανομή του νερού στη φύση. Επιφανειακά και υπόγεια νερά. Γεωμορφολογική δράση του επιφανειακού νερού. Ποτάμια συστήματα. Ποτάμιες αποθέσεις. Σχηματισμοί: Κοιλιάδες, φαράγγια, δέλτα ποταμών. Λίμνες.

Παγετώνες, δημιουργία των παγετώνων, τύποι παγετώνων.
Θάλασσες και ωκεανοί

- Λιθόσφαιρα: Ο γεωμορφολογικός κύκλος. Ενδογενείς και εξωγενείς γεωμορφολογικές διεργασίες. Ηπειρογένεση – ορογένεση. Ηφαιστειότητα, ηφαίστεια, ηφαιστειογενείς γεωμορφές. Παραμόρφωση του στερεού φλοιού, πτυχές και ρήγματα. Σεισμοί. Μηχανική και χημική αποσάθρωση και διάβρωση.
- Παράκτιες διεργασίες και τοπία. Κύματα και παλίρροιες. Γεωμορφές παράκτιας διάβρωσης. Παράκτιες αποθέσεις. Αιολικές γεωμορφές.
- Βιόσφαιρα: Κατανομή ειδών και βιοκοινοτήτων (Μεγαδιαπλάσεις, γεωγραφικές ζώνες)
- Η φυσική γεωγραφία των ηπείρων.

8. Ανθρωπογεωγραφία

Η ενότητα της ανθρωπογεωγραφίας εξετάζει τα χαρακτηριστικά του χώρου και τους κοινωνικοοικονομικούς μετασχηματισμούς, δίνοντας έμφαση στα φαινόμενα όσο και στις δυναμικές που αναπτύσσονται σε αυτόν. Το μάθημα θα ασχοληθεί με τα επιστημονικά υποπεδία της Ανθρωπογεωγραφίας, μέσα από μελέτες περιπτώσεων. Θεματολογία:

- Εισαγωγή στην Ανθρωπογεωγραφία – εννοιολογικό υπόβαθρο, Θεωρητικά ζητήματα και σχολές σκέψης στην σύγχρονη ανθρωπογεωγραφία – κριτική παρουσίαση, επιστημονικοί όροι.
- Οι ανθρώπινοι πληθυσμοί και οι μεταβολές τους στο χρόνο και στον χώρο. Ανάλυση και ερμηνεία των χωρικών διαφοροποιήσεων των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των ανθρώπινων πληθυσμών. Η κατανομή των ανθρώπων στη Γη.
- Δημογραφία. Οι βασικές δημογραφικές συνιστώσες: γεννητικότητα, γονιμότητα, θνησιμότητα και μετανάστευση και η ερμηνεία των τάσεων στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και σε άλλες περιοχές του πλανήτη. Οι πυραμίδες των ηλικιών και η ερμηνεία τους.
- Η γεωγραφία των πόλεων. Το μέγεθος και η σημασία του οικισμού. Καθορισμός των ορίων στο χώρο (διοικητικά όρια, αρμοδιότητες, ακτίνες επιρροής). Ιεράρχηση οικισμών. Ανάλυση της σχέσης: πόλη – ενδοχώρα. Η αναζήτηση της κεντρικότητας - Μοντέλα πόλεων. Μεγαπόλεις. Δημογραφικές εξελίξεις, μετανάστευση και γεωγραφική κινητικότητα του πληθυσμού. Αστικοποίηση, αστική ανάπτυξη και πολιτική.
- Περιφέρειες: Κατάτμηση του χώρου σε περιφέρειες βάσει κριτηρίων. Περιφέρειες στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και στον Κόσμο. Μεγαπεριφέρειες. Περιφερειακές ανισότητες, περιφερειακή ανάπτυξη και πολιτική.
- Παραγωγικές δραστηριότητες, πόροι, διαθέσιμα, περιβάλλον, χωροθετήσεις και ροές στον χώρο. Τα δίκτυα.
- Γεωγραφικές προσεγγίσεις της πολιτισμικής ταυτότητας. Κουλτούρα, πολιτισμός, πολιτισμικό σύστημα και χώρος - Παγκόσμιος χάρτης του πολιτισμού. Ιδεολογία και κουλτούρα.

Παράδοση και εκσυγχρονισμός. Λαϊκός πολιτισμός. Η πολιτισμική ανάγνωση του τοπίου.

- Η πολιτική οργάνωση των σύγχρονων κοινωνιών: κράτος, έθνος και εθνικό κράτος, τύποι κρατών. Όρια και σύνορα, επικράτεια, διοικητική κατάτμηση. Πολιτική γεωγραφία των υδάτων και της θάλασσας. Ο ρόλος της εντοπιότητας, της θρησκείας, της γλώσσας στις στρατηγικές του κράτους και των ομάδων. Γεωπολιτική, Πόλεμοι, Πολυεθνικές Επιχειρήσεις, Παγκοσμιοποίηση, Τρομοκρατία.
- Η ανθρωπογεωγραφία των ηπείρων.

9. Διδασκαλία της Γεωγραφίας με Ψηφιακές Τεχνολογίες (Εργαστήριο)

Πρόκειται για εργαστηριακό μάθημα που προσεγγίζει τον τρόπο με τον οποίο οι ψηφιακές τεχνολογίες εμπλέκονται στη διδακτική του μαθήματος. Θεματολογία:

- Εκπαιδευτική πολιτική για τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας – Ιστορικό και Κοινωνικό Πλαίσιο. Πρότυπα ένταξης και ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. Διδακτικές και μαθησιακές δυνατότητες των Τ.Π.Ε. Οι γνώσεις και ο νέος ρόλος των εκπαιδευτικών στη κοινωνία της πληροφορίας.
- Ψηφιοποίηση και απόδοση της γεωγραφικών πληροφοριών μέσα από ελεύθερα λογισμικά. GIS και εφαρμογές τους στην Α/θμια Εκπ/ση.
- Δορυφορικές εικόνες και η αξιοποίησή τους στο μάθημα της γεωγραφίας
- Θεματική χαρτογραφία – δημιουργώντας θεματικούς χάρτες. Απόδοση συμβόλων – Παραγωγή θεματικών χαρτών.
- Εκπαιδευτικό λογισμικό: Είδη, ταξινόμηση και μέθοδοι αξιολόγησης. Βαθμός διάδρασης. Λογισμικά διαθέσιμα στο εμπόριο και εφαρμογές στο διαδίκτυο.
- Google-earth και διδασκαλία της Γεωγραφίας
- Χρήση των tablets και smartphones στην καταγραφή και αποτύπωση του χώρου.
- Ψηφιακή οπτικοποίηση: ο τρισδιάστατος χώρος, η εικονική πραγματικότητα και η τρισδιάστατη και διαδραστική πλοήγηση.
- Χρήση των GPS με χάρτη και ψηφιακή ή συμβατική πυξίδα
- Ο διαδραστικός πίνακας στη γεωγραφία.
- Απόδοση δημογραφικών και αριθμητικών δεδομένων στη γεωγραφία.
- Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού – Διδακτικά σενάρια και μοντέλα δραστηριοτήτων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.
- Η αξιολόγηση με χρήση νέων τεχνολογιών.

Το μάθημα δέχεται έως 20 φοιτητές/-τριες με κριτήριο τη σειρά προτεραιότητας και η παρακολούθησή του είναι υποχρεωτική. Με την ολοκλήρωση κάθε ενότητας οι φοιτητές θα πρέπει να παραδίδουν μικρή

εργασία-παρατήρηση, η οποία συμπληρώνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

10. Διδακτική της Γεωγραφίας

Το μάθημα στοχεύει να καλλιεργήσει συμπάθεια για τη Γεωγραφία προτείνοντας παιδαγωγικά εργαλεία χρήσιμα στη διδασκαλία του μαθήματος και να ενδυναμώσει τους φοιτητές/τριες ώστε να μπορούν αυτοδύναμα να σχεδιάζουν τις διδασκαλίες τους και το σχετικό εκπαιδευτικό υλικό ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/μαθητριών τους. Θεματολογία:

- Η επιστήμη της Γεωγραφίας μέσα στο χρόνο, θεωρίες, ρεύματα, φάσεις μεταβολών και αναδόμησης. Από τη γεωγραφική επιστήμη στη σχολική επιστήμη: Διδακτική της Γεωγραφίας. Ιστορική αναδρομή της διδασκαλίας της Γεωγραφίας στο ελληνικό σχολείο. Το μάθημα της Γεωγραφίας στο ελληνικό σχολείο – Προγράμματα Σπουδών
- Υποκειμενική οπτικοποίηση – Νοητικοί χάρτες: υποκειμενική, πρωτογενής, αντανakλαστική καταγραφή της πραγματικότητας,
- Υδρόγειος. Από το γεωειδές στους χάρτες ανάγλυφου – Η ταυτότητα του χάρτη - Ο ρόλος των γεωγραφικών συντεταγμένων, Ωριαίες άτρακτοι – Χαρτογραφικές προβολές,
- Η χρήση του χάρτη: Η ανάκριση του χάρτη, Η έννοια της κλίμακας, του προσανατολισμού του χάρτη στο χώρο και των ατόμων στο χάρτη, Απόλυτη και σχετική θέση.
- Θεματική χαρτογραφία: Μέθοδοι συλλογής, αποθήκευσης και διαχείρισης θεματικών πληροφοριών για χαρτογραφική απεικόνιση. Σύνθεση και παραγωγή θεματικών χαρτών, αρχές σύνθεσης, σύνταξης και εκτύπωσης – έκδοσης.
- Φυσική Γεωγραφία – Ανθρωπογεωγραφία: θεματολογία – διδακτικές προσεγγίσεις.
- Υλικοτεχνική υποδομή, εκπαιδευτικό υλικό - Οι νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία της σχολικής γεωγραφίας
- Η αξιολόγηση στο μάθημα της Γεωγραφίας
- Διδακτικές προσεγγίσεις, εργαλεία των διδακτικών προσεγγίσεων – Μελέτες περίπτωσης - Παραδείγματα διδασκαλιών.
- Επιλογή, εφαρμογή και παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού).

**II. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΝ/ΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2014-2015**

A' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	160	Θεωρίες της Αγωγής	3	4	5	Ι. Βρεττός
2.	311	Μαθηματικά Ι	6	4	5	Γ. Μπαραλής
3.	B012	Νεοελληνική Λογοτεχνία: Ποίηση και Πεζογραφία (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι.)	4	4	5	Β. Πάτσιου/ Γ. Καλογήρου
4.	332	Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο	3	4	5	Α. Νάκας/ Ε. Μαγουλά
5.	B030	Εικαστική Αγωγή Ι	3	4	5	Λ. Κακίση

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα μαθήματα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα μαθήματα

B' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	(Κ.Μ)	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B014	Θεατρική Παιδεία	3	4	5	Μ. Δημάκη – Ζώρα/ Τ. Τζαμαργιάς
2.	321	Μαθηματικά ΙΙ	6	4	5	Γ. Μπαραλής
3.	Γ003	Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση	1+3	4	5	Γ. Καλκάνης
4.	B003	Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10 ^{ος} αιώνας - 1830)	3	4	5	Χ. Μπαμπούνης
5.	A003	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	3	4	5	Κ. Δ. Μαλαφάντης
6.	A020	Αναλυτικά προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια	3	4	5	Ι. Βρεττός

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Γ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	330	Φυσική Ι	4+2	4	6	Γ. Καλκάνης
2.	130	Αναπτυξιακή Ψυχολογία	3+1	4	5	Ε. Γαλανάκη
3.	152	Συγκριτική Παιδαγωγική	4	4	5	Ε. Φυριπτής

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

Δ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	131	Παιδαγωγική Ψυχολογία	3+1	4	5	Ε. Γαλανάκη/ Γ. Σιδερίδης
2.	360	Φυσική ΙΙ	4+2	4	6	Γ. Καλκάνης
3.	A015	Εκπαιδευτική Νευροεπιστήμη	3	4	5	Γ. Σιδερίδης
4.	152	Συγκριτική Παιδαγωγική	3	4	5	Μ. Φυριπτής

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Ε' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	250	Γενικές Αρχές & Στρατηγικές διδ/λίας & Πρακτική άσκηση Ι	3+5	4	7	Ι. Βρεττός / Θ. Μπαμπάλης
2.	140	Κοινωνική Παιδαγωγική: Θεωρία & Πράξη	4	4	5	Η. Μυλωνάκου-Κεκέ
3.	B022	Λογοτεχνία για παιδιά και νέους.	6+1	4	5	Β. Πάτσιου/ Γ. Καλογήρου
4	B026	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	3	4	5	Δ. Δασκαλάκης

ii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

ΣΤ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	260	Διαχείριση της Σχολικής Τάξης & Πρακτική άσκηση II	3+5	4	7	Θ. Μπαμπάλης / Ι. Βρεττός
2.	Γ018	Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών	4+2	4	5	Κ. Σκορδούλης
3.	A012	Ειδική Αγωγή	3	4	5	Σ. Πολυχρονοπούλου
4.	B024	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	3	4	5	Δ. Δασκαλάκης
5.	147	Κοινωνική Ψυχολογία: Πεδία Επιστημονικής Έρευνας & Εφαρμογές	3	4	5	Α.Σ. Αντωνίου

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Z' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	270	Διδακτική Μαθηματικών I	3+3	4	6	Α. Μπούφη
2.	271	Διδακτική των Φυσικών Επιστημών (επαναλαμβάνεται)	3+3	4	6	Κ. Χαλκιά
3.	B028	Διδακτική Γλώσσας. Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής	3+3	4	6	Α. Νάκας / Ε. Μαγουλά

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

H' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	281	Διδακτική Μαθηματικών II	3+3	4	6	κ. Μισαηλίδου
2.	271	Διδακτική των Φυσικών Επιστημών (επαναλαμβάνεται)	3+3	4	6	Κ. Χαλκιά

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α΄ Εξάμηνο

a/a	K.M.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B013	Διδακτική της Λογοτεχνίας	3+1	4	5	Γ. Καλογήρου
2.	Γ008	Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών Ι)	3	4	5	Γ. Μπαραλής
3.	A030	Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας	3	4	5	Σ. Πολυχρονοπούλου / Μ. Παπαδάτου-Παστού
4.	B031	Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση	3	4	5	Ρ. Κακάμπουρα

Β΄ Εξάμηνο

a/a	K.M.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	A031	Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης	3	4	5	Ε. Γαλανάκη
2.	Γ009	Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης. Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών ΙΙ	3	4	5	Γ. Μπαραλής
4.	A124	Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης	3	4	5	Ε. Φυριπτής

Γ΄ Εξάμηνο

a/a	K.M.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	A033	Νοητική υστέρηση	3	4	5	Σ. Πολυχρονοπούλου / Μ. Παπαδάτου-Παστού
2.	136	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	3	4	5	Κ. Φασούλης
3.	A010	Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας	3	4	5	Θ. Μπαμπάλης
4.	345	Νεοελληνική γλώσσα. Γραμματική και σύνταξη	3	4	5	Α. Νάκας
5.	Γ124	Βιολογία	3	4	5	Ε. Μαυρικάκη
6.	Γ019	Περιβαλλοντικές Επιστήμες – Εργαστήριο	4	4	5	Κ. Σκορδούλης

Δ' Εξάμηνο

a/a	K.M.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	136	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης (επαναλαμβάνεται)	3	4	5	Κ. Φασούλης
2.	A013	Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης	4	4	5	Λ. Σκούρα
3.	317	Θεωρία Αριθμών	3+1	4	5	Γ. Μπαραλής
4.	Γ006	Ο Κόσμος μας: διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας & Επιστημών της Γης	3+1	4	5	Κ. Χαλκιά/ Α. Γαλάνη
5.	B027	Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές	3+3	4	5	Ε. Μαγουλά

Ε' Εξάμηνο

a/a	K.M	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B139	Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση.	3+1	4	5	Μ. Δημάκη-Ζώρα Τ. Τζαμαργιάς
2.	A037	Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία	3	4	5	Ε. Γαλανάκη
3.	A022	Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού	3	4	5	Σ. Πολυχρονοπούλου

ΣΤ' Εξάμηνο

a/a	K.M.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	137	Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση	3	4	5	Σ. Πολυχρονοπούλου/ κ. Μαργαρίτου

Ζ' Εξάμηνο

a/a	K.M	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ	Διδάσκοντες
1.	B008	Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι)	3	4	5	Χ. Μπαμπούνης

2.	A032	Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων.	3	4	5	A. Σ. Αντωνίου
----	------	---	---	---	---	----------------

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α΄ Εξάμηνο

a/a	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Λιδάσκοντες
1.	B144	Παιδαγωγική Λαογραφία	3	3	4	P. Κακάμπουρα
2.	A113	Η ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών	3	3	4	Λ. Σκούρα
3.	Γ110	Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση I	3	3	4	A. Βουδούρη
4.	B132	Σύγχρονη Πεζογραφία: Τάσεις & Προσανατολισμοί	3	3	4	B. Πάτσιου
5.	A133	Ανάπτυξη και Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της Εκπαίδευσης	3	3	4	K. Φασούλης
6.	A140	Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας	3	3	4	H. Μυλωνάκου-Κεκέ
7.	A153	Το παραμύθι και ο μύθος στην Εκπαίδευση	3	3	4	K. Μαλαφάντης
8.	A145	Οργάνωση και Λειτουργία σχολικών μονάδων	3	3	4	K. Φασούλης
9.	A110	Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών: Μικροδιδασκαλία	3	3	4	I. Βρεττός

Β΄ Εξάμηνο

a/a	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Λιδάσκοντες
1.	482	Λαογραφία: Ήθη και Έθιμα	3	3	4	P. Κακάμπουρα
2.	B171	Εικαστική Αγωγή II	3	3	4	Λ. Κακίση
3.	Γ114	Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση II	3	3	4	A. Βουδούρη
4.	A133	Ανάπτυξη και Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της Εκπαίδευσης	3	3	4	K. Φασούλης
5.	A142	Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση	3	3	4	H. Μυλωνάκου – Κεκέ
6.	B166	Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα	3	3	4	Σ. Χρυσοστόμου

7.	B175	Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση	3	3	4	P. Κακάμπουρα
8.	Γ146	Ανθρωπογεωγραφία	3	3	4	A. Γαλάνη

Γ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	436	Περιγραφική Στατιστική Ι	3	3	4	A. Βουδούρη
2.	B137	Συγκριτική Θεατρολογία, Νεοελληνική και Παγκόσμια Δραματολογία	3	3	4	M. Δημάκη-Ζώρα
3.	B127	Ιστορία και η Διδακτική της	3	3	4	X. Μπαμπούνης
4.	A143	Η γυναικεία εκπαίδευση στην Ελλάδα (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι)	3	3	4	Λ. Σκούρα
5.	B163	Σχολική Θρησκευτική Αγωγή	3	3	4	E. Περσελής
6.	A105	Σχολική Παιδαγωγική & Καινοτόμες δράσεις	3	3	4	Θ. Μπαμπάλης
7.	B187	Νεοελληνική Πεζογραφία στον 20 αι. Η νοσταλγία της εφηβείας	3	3	4	B. Πάτσιου
8.	Γ143	Φυσική Γεωγραφία	3	3	4	A. Γαλάνη

Δ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1	Γ102	Περιγραφική Στατιστική ΙΙ	3	3	4	A. Βουδούρη
2	486	Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσολογία – Υφολογία – Ρητορική)	3	3	4	A. Νάκας
3	B120	Γενική-τοπική Ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους	3	3	4	X. Μπαμπούνης
4	B185	Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης	3	3	4	Δ. Δασκαλάκης
5	A144	Μετεκπαίδευση και επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών: Ιστορική διάσταση & σύγχρονος προβληματισμός	3	3	4	Λ. Σκούρα

6	A146	Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης:	3	4	4	Θ. Μπαμπάλης
7	Γ120	Ειδικά θέματα Βιολογίας: Ανατομία και Φυσιολογία ανθρώπου	3	3	4	Ε. Μαυρικάκη
8	Γ126	Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών	3	3	4	Κ. Σκορδούλης
9	B186	Νεοελληνικό Θέατρο και κοινωνία	3	3	4	Μ. Δημάκη-Ζώρα

Ε' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	A138	Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική	3	3	4	Ε. Γαλανάκη
2.	A119	Παιδαγωγική της λογοτεχνίας	3	3	4	Κ. Μαλαφάντης
3.	B180	Αισθητική Αγωγή : Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την Τέχνη του σήμερα	3	3	4	Λ. Κακίση
4.	B119	Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος	3	3	4	Χ. Μπαμπούνης
5.	139	Εκπαιδευτικά Προβλήματα & Εκπαιδευτική Πολιτική	3	3	4	Ε. Φυριπτής
6.	B170	Νέα Τεχνολογία Εργασία & Εκπαίδευση	3	3	4	Δ. Δασκαλάκης
7.	447	Αγωγή Υγείας Ι	3	3	4	Ε. Μαυρικάκη
8.	B118	Η διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης ή ως δεύτερης γλώσσας	3	3	4	Ε. Μαγουλά

ΣΤ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B135	Το βιβλίο στην Εκπαίδευση	3	3	4	Γ. Καλογήρου
2.	A127	Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού	3	3	4	Κ. Μαλαφάντης
3.	B136	Ρεαλισμός και Μυθοπλασία	3	3	4	Β. Πάτσιου

4.	A135	Δημιουργικότητα στην εκπαίδευση	3	3	4	Η. Μυλωνάκου-Κεκέ
5.	457	Λογοτεχνία και Εκπαίδευση	3	3	4	Γ. Καλογήρου
6.	B168	Κειμενικός γραμματισμός στα νέα σχολικά εγχειρίδια της γλώσσας. Δομή και είδη λόγου	3	3	4	Α. Νάκας
7.	Γ145	Διδασκαλία της Γεωγραφίας με Ψηφιακές Τεχνολογίες	3	3	4	Α. Γαλάνη

Ζ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	457	Λογοτεχνία και Εκπαίδευση	3	3	4	Γ. Καλογήρου
2.	Γ103	Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και Εκπαίδευση από απόσταση	3	3	4	Α. Βουδούρη
3.	Γ109	Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών Ι	3	3	4	Α. Μπούφη
4.	Γ118	Στατιστική και Θεωρία Πιθανοτήτων	3	3	4	Α. Βουδούρη
5.	A160	Ψυχολογία Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	3	3	4	Α. Σ. Αντωνίου
6.	B153	Εισαγωγή στην Ψυχολογία. Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας	3	3	4	Ε. Μαγουλά
7.	Γ111	Σχεδιασμός-Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού	3	3	4	Α. Βουδούρη
8.	B141	Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου	3	3	4	Τ. Τζαμαργιάς
9.	A154	Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη:Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία	3	3	4	Κ. Φασούλης
10.	Γ123	Ιστορία των Επιστημών	3	3	4	Κ. Σκορδούλης
11.	Γ144	Διδακτική της Γεωγραφίας	3	3	4	Α. Γαλάνη

Η' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
-----	------	--------	---------------	-----	------	-------------

1.	Γ113	Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών ΙΙ	3	3	4	Α. Μπούφη
2.	Γ130	Περιβαλλοντική εκπαίδευση	3	3	4	Κ. Σκορδούλης
3.	B155	Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου	3	3	4	Τ. Τζαμαργιάς
4.	B160	Κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας & Δικαιώματα του Παιδιού	3	3	4	Δ. Δασκαλάκης
5.	Γ129	Μαθηματικά θέματα	3	3	4	Γ. Μπαραλής
6.	Γ139	Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες	3	3	4	Γ. Καλκάνης
7.	B165	Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις	3	3	4	Ε. Μαγουλά
8.	422	Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας	3	3	4	Γ. Μπαραλής
9.	A159	Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά	3	3	4	Σ. Πολυχρονοπούλου